

Informe anual
de seguiment
i avaliació de
l'Agenda
2030 de
Barcelona

***Voluntary
Local Review
2021***

Títol: Informe anual de seguiment i evaluació de l'Agenda 2030 de Barcelona (Voluntary Local Review 2021)

Continguts i redacció: © Ajuntament de Barcelona, amb la col·laboració de REDS (Red Española de Desarrollo Sostenible)

Idea i coordinació: Oficina del Comissionat d'Agenda 2030

Fotografies: © Ajuntament de Barcelona

Edició electrònica, gener de 2021

Edita: © Ajuntament de Barcelona. Comissionat d'Agenda 2030

Disseny i maquetació: Editorial MIC

Els continguts d'aquesta publicació estan subjectes a una llicència de Reconeixement – No comercial (by-nc) amb finalitat no comercial. Es permet no només la reproducció, distribució i comunicació pública de l'obra original, sinó també la creació d'obres derivades com traduccions, resums o versions infantils. No es permet un ús comercial de l'obra original ni de les possibles obres derivades La llicència completa es pot consultar a: <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.ca>

PRESENTACIÓ

Com a mostra del nostre compromís amb l'assoliment dels Objectius de Desenvolupament Sostenible, des de l'Ajuntament de Barcelona presentem l'Informe anual de seguiment i avaluació de l'Agenda 2030 de Barcelona, un nou Voluntary Local Review que vol donar continuïtat a la tasca de generació de coneixement

que hem estat portant a terme des de l'inici del mandat.

Fruit d'un intens treball col·lectiu liderat pel Comissionat de l'Agenda 2030, el document que teniu a les vostres mans té com a objectius seguir promovent la reflexió i l'acció de l'organització municipal a l'entorn dels Objectius de Desenvolupament Sostenible, així com aportar evidències i indicadors tangibles sobre la realitat social i econòmica de Barcelona.

Tot esperant que també contribueixi a millorar les polítiques públiques municipals, així com les que són responsabilitat d'altres administracions, o les iniciatives que sorgeixen de la societat civil, les conclusions d'aquest informe ens ajudaran a impulsar la implicació dels barcelonins i barcelonines en el debat i en aquest camí de futur que és la implementació de l'Agenda 2030 a la nostra ciutat.

Laia Bonet Rull
3ª Tinent d'Alcaldia de l'Ajuntament de Barcelona

A Barcelona tenim molt clar que aquesta dècada, que el món ha començat de forma tan accidentada i angoixada, ha de ser la "dècada de l'acció per l'Agenda 2030". Per arribar a un model de desenvolupament que permeti el progrés sense destruir el planeta necessitem fer passos decidits en la

transformació dels sistemes energètics, de producció i de consum.

Per això, més enllà de la feina de seguiment i avaluació de l'Agenda 2030, durant l'any 2021 hem actuat per estimular i articular l'acció col·lectiva pels ODS. Hem posat en marxa la Taula d'Impuls de l'Agenda 2030, que aplega les organitzacions més rellevants del teixit empresarial i comunitari de la ciutat. Hem construït el Mecanisme de l'Energia Sostenible de Barcelona, basat en un model públic-privat d'inversió pràcticament inèdit. Hem promogut la innovació digital en qüestions tan crítiques com la mobilitat elèctrica o la inclusió social. I també hem posat els fonaments del projecte Barcelona Innovation Coast, per augmentar la capacitat de la ciència feta a Barcelona de generar innovacions amb impacte i valor social.

Entenc l'Agenda 2030 com la lluita per garantir les condicions d'una vida digna per a la humanitat d'ara i la de les properes generacions. Alineant projectes i sumant esforços pels seus Objectius, Barcelona expressa compromís local i global: una ciutat millor en un món sostenible.

Miquel Rodríguez Planas
Comissionat d'Agenda 2030 de l'Ajuntament de Barcelona

El què i el perquè d'aquest informe

A finals de 2020 l'Ajuntament de Barcelona va presentar el document “Agenda 2030 de Barcelona. Fites ODS i indicadors clau”, essent en aquells moments un dels primers VLR (informes sobre l’Agenda 2030 d’una ciutat) que es publicaven a nivell mundial¹.

Un VLR (Voluntary Local Review) és la translació a escala de ciutat dels Voluntary National Reviews, informes que els Estats publiquen i presenten periòdicament a Nacions Unides per retre comptes de la seva acció per a l’assoliment dels ODS (Objectius de Desenvolupament Sostenible) de l’Agenda 2030. El seu nom ens indica quins són els tres elements clau:

1. Un VLR és una Review, concepte que no té un mot equivalent en català però que podem situar a mig camí entre el seguiment i l’avaluació. En tot cas, una review parteix d’uns determinats objectius i aporta un conjunt de dades amb capacitat d’informar sobre la realització dels objectius.
2. Un VLR és Local, perquè el seu objecte és l’Agenda 2030 tal i com ha estat adaptada o “localitzada” a una entitat subestatal concreta, com una regió o una ciutat.

3. Un VLR és Voluntari, perquè no existeix cap norma formal que obligui a fer-lo. De fet, la pròpia Agenda 2030 es basa en aquest principi. És a dir, no es realitza per imperatiu legal, sinó per compromís moral i polític amb uns valors i uns interessos que se suposa que són compartits pel conjunt de la humanitat.

Són també tres els motius principals que impulsen l’Ajuntament de Barcelona a realitzar aquest informe. El primer és motivar les diverses parts de l’organització municipal a reflexionar sobre la rellevància dels Objectius de Desenvolupament Sostenible per al seu camp d’actuació, promovent canvis en les maneres de planificar i de retre comptes de l’acció desenvolupada. Com veurem més endavant, durant l’any 2021 s’ha produït un esclat d’estratègies i plans sectorials orientats a 2030.

El segon motiu és aportar evidències sobre la realitat de Barcelona, en forma d’indicadors, que poden ser útils per dissenyar i revisar l’acció col•lectiva. I aquí ens referim tant a les polítiques que depenen de l’Ajuntament, com a aquelles que són responsabilitat d’altres administracions, com a les iniciatives pel bé comú que sorgeixen de la societat civil.

Finalment es tracta també d’impulsar la participació de Barcelona en el debat global sobre el desenvolupament sostenible, on les ciutats juguen un paper cada cop més rellevant.

¹ Vegeu el repositori específic de Nacions Unides (<https://sdgs.un.org/es/topics/voluntary-local-reviews>) i el de l’Institut IGES, referent mundial en aquesta matèria (<https://www.iges.or.jp/en/projects/vlr>)

Valoració general

Un període marcat per la pandèmia

L'any 2020 va marcar l'inici del "Decenni d'Acció" per assolir els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) el 2030. Es tracta d'un període crític per promoure una visió compartida del futur de la humanitat i accelerar les respostes als reptes principals a els que s'enfronta. El "Decenni d'Acció" va començar, però, amb una crisi global sense precedents provocada pel COVID-19. El darrer informe de seguiment dels ODS publicat per Nacions Unides posa en evidència fins a quin punt la pandèmia ha provocat l'estancament o fins i tot retrocessos en fites clau com la reducció de la pobresa o l'educació de qualitat². En molts casos els impactes de la pandèmia han reflectit, i també exacerbat, patrons de desigualtat social ja existents. Els serveis públics bàsics, especialment els sistemes de salut, però també els de protecció social i els d'educació, han patit fortes tensions. També han entrat en crisi, d'una forma o altra, els models l'habitatge, d'espai públic i de mobilitat, especialment a les ciutats.

El balanç que global que presenta l'informe, encara provisional (alguns indicadors són de 2019), és que el món ha evitat una catàstrofe, gràcies a la resiliència i la capacitat de reacció de les societats i les seves institucions, però els danys són greus i llastraran els esforços per assolir els ODS. Paradoxalment, la crisi que estem vivint també ha reforçat la necessitat d'assolir aquests objectius: per la seva capacitat per reduir el risc que una pandèmia d'aquest tipus es produeixi, i per poder donar una resposta eficaç, equitativa i sostenible a les conseqüències que se'n derivin.

En el cas de Barcelona, l'anàlisi agregada del sentit de l'evolució dels indicadors de l'Agenda 2030 de Barcelona dóna com a resultat que, des de l'inici del període de vigència dels ODS (any 2015), fins a l'any en què es disposa del darrer valor de l'indicador³, el 56% (100 de 178) dels indicadors evolucionen favorablement respecte a les fites marcades, el 40% (71 de 178) ho fan negativament i el 4% (7 de 178) es mantenen estables. Paradoxalment, el pas del COVID-19 (per

als indicadors que ja tenen actualització 2020), ha suposat un balanç pràcticament neutre, perquè com veurem tot seguit, si bé han empitjorat alguns indicadors socials i econòmics, d'altres, sobretot mediambientals, han millorat, de tal manera que el resultat global és pràcticament idèntic: un 55,6 d'evolució favorable, un 40,4 desfavorable i un 4% estables.

L'anàlisi de l'evolució dels indicadors de Barcelona, que mostrarem en successius capítols, permet constatar, en un mateix ODS, progrés significatius en certes fites al costat d'endereriments evidents en d'altres. Si agafem com a exemple el tema clau de la salut, tenim un impacte incontestable del virus sobre la salut física i mental de la població, però la disminució del trànsit motivada per les mesures de prevenció de contagis va resultar, si és no en la primera fase, en una reducció molt significativa dels accidents i de la contaminació de l'aire, que impliquen una millora de la salut i el benestar.

Amb la progressiva superació de la situació d'emergència sanitària, aprofitant els moments baixos de les successives onades de contagis, Barcelona ha anat recuperant el pols de l'activitat. La millora de la conjuntura econòmica es reflecteix clarament en tots els indicadors d'activitat (comerç, consum, creixement) a la recta final de l'any 2021. A 30 de novembre ja hi havia 1.150.992 persones afiliades a la seguretat social, un rècord històric que supera en 2.000 les afiliacions de finals de 2019. A més, la contractació indefinida està creixent amb més força que la temporal, i assoleix o frega màxims històrics en tots els sectors de l'economia. En acabar l'any 2021 hi havia 63.383 persones en situació d'atur, el nivell més baix des de mitjans de 2008. La reducció interanual ha estat del 32,5%, més intensa que la registrada al conjunt de Catalunya (25,8%) i d'Espanya (20,1%). L'existència dels Expedients de Regulació Temporal de l'Ocupació (ERTO) ha contribuït a assolir aquests bons resultats, però és una situació que hores d'ara ja només afecta a una part molt petita de la força laboral. Una altra dada positiva és que en la fase de recuperació la contractació indefinida està creixent d'una forma molt més intensa que la temporal.

Si obrim la mirada, l'informe 2020 de l'Observatori de Barcelona mostra que la ciutat continua molt

² Vegeu https://unstats.un.org/sdgs/report/2021/The-Sustainable-Development-Goals-Report-2021_Spanish.pdf

³ Pot ser qualsevol any entre el 2016 i 2020 (o fins i tot 2021 en el cas d'indicadors derivats d'enquestes), si bé la majoria estan actualitzats fins l'any 2019 o 2020. Això significa que l'impacte de la pandèmia, en molts casos, encara no està recollit.

ben considerada com a entorn atractiu per a la inversió, i ben posicionada com a hub tecnològic, científic, cultural i creatiu i en l'àmbit dels congressos internacionals i les escoles de negoci. La seva progressió com a pol tecnològic i d'emprenedoria digital la consolida com a 8a ciutat tecnològica d'Europa i 5è hub d'startups més gran del continent⁴.

Malgrat la resiliència i les bones perspectives de la ciutat, la recuperació es podria veure frenada per l'evolució dels preus de l'energia i de nombroses matèries primeres, cosa que s'està traduint en una pèrdua de poder adquisitiu per a bona part de la població. A més, la pandèmia encara no té un final a la vista, i la irrupció de la variant òmicron del virus al desembre de 2021, amb noves restriccions sobre el turisme i altres serveis, ha afegit encara més incertesa en el curt termini.

En definitiva, el trasbals d'aquests gairebé dos anys ha evidenciat i agrandit alguns dels reptes que Barcelona ha de superar si vol complir els ODS. L'aposta per sectors com la digitalització, la nova mobilitat urbana, l'economia verda i blava, la salut i la ciència, l'alimentació sostenible i les indústries creatives, ofereixen bases per a una recuperació sòlida en l'horitzó post-pandèmic, assentada sobre un model de desenvolupament molt més sostenible.

La implicació municipal pels ods: estratègia, gestió i recursos

El temps pandèmic ha estat propici per a la reflexió estratègica i la planificació. A això hi han contribuït tant el canvi d'escenari socioeconòmic com la necessitat de plantejar una estratègia sòlida per a les convocatòries d'ajuts dels fons europeus Next Generation. També s'aprecia, però, la voluntat d'adaptar les estratègies sectorials a l'horitzó 2030, incorporant-hi d'una forma més sistemàtica el marc de la sostenibilitat. La primera estratègia que va treballar en la reprogramació, ja durant el

primer trimestre de 2020, va ser la d'Inclusió i de Reducció de les Desigualtats Socials.

Entre finals de 2020 i de 2021 es van aprovar els següents documents estratègics:

- ▶ Estratègia municipal contra la solitud 2020-2030.
- ▶ Pla d'infància 2021-2030. Reptes i actuacions per millorar les vides i els drets de la infància i l'adolescència a Barcelona.
- ▶ Barcelona Green Deal. Una agenda econòmica per a la Barcelona del 2030.
- ▶ Pacte Cultural de Barcelona (tot i que no consta al títol, la referència també és 2030).
- ▶ Estratègia de l'Economia Social i Solidària a Barcelona 2030: Reactivació i enfortiment d'una economia per la vida a la ciutat.
- ▶ Estratègia d'Alimentació Sostenible Barcelona 2030 (en elaboració).
- ▶ Pla d'Acció per l'Emergència Climàtica 2030 (fusió de Pla Clima i Decret d'Emergència Climàtica).
- ▶ Pla Canviem pel Clima 2030. Estratègia de Cultura de Sostenibilitat de Barcelona (en elaboració).
- ▶ Pla Natura Barcelona 2021-2030.

A això cal afegir, plenament incardinats amb els ODS, el nou Pla Residu Zero de Barcelona 2021-2026, el segon Pla per la Justícia de Gènere 2021-2025, el Pla sobre Drogues i Addicions 2021-2024 i l'Estratègia d'impuls de l'Economia Blava.

⁴ Vegeu <http://hdl.handle.net/11703/121760>

En la dimensió operativa de l'acció municipal els esforços de les gerències s'han centrat en garantir l'òptim funcionament de tots els serveis i equipaments, atenent les múltiples necessitats generades per la nova situació. S'ha treballat per mitigar els impactes immediats de la pandèmia i per prevenir els riscos socials i econòmics de la mateixa, posant les bases per a una recuperació sòlida. Amb tal finalitat s'han reforçat determinats programes i serveis i se n'han creat de nous. Un aspecte positiu d'aquesta situació excepcional és que ha promogut la innovació social i en les polítiques públiques. Al llarg d'aquest informe presentem exemples de pràctiques municipals que contribueixen a l'assoliment dels els ODS.

En els anys 2020 i 2021 també s'han produït reajustaments en la despesa i un creixement de l'es-

forç pressupostari global de l'Ajuntament. Per iniciativa de la Direcció de Pressupostos i Política Fiscal de la Gerència de Pressupostos i Hisenda i amb el suport de les persones responsables dels prop de 400 programes pressupostaris de l'Ajuntament s'ha realitzat un esforç per comptabilitzar la despesa corrent i d'inversió realitzada l'any 2020 i prevista per a l'any 2021 o, en el cas de les inversions, per al conjunt del període 2020-2023. Aquest treball es pot trobar a l'informe de memòries de programa⁵.

Aquest informe incorpora una panoràmica dels resultats globals i el detall de resultats per ODS, en cada un dels successius apartats. De cara a l'informe de 2022 s'afinarà més l'anàlisi, arribant a la correspondència entre fites ODS i programes pressupostaris.

Vinculació de la despesa corrent de l'Ajuntament amb els ODS							
		Pressupost Executat 2020		Realitzat 2020 (efecte resposta COVID)		Pressupost Aprovat 2021	
1	Fi de la pobresa	97,1	4,20%	117,9	5,10%	113,1	4,80%
2	Fam zero	28,3	1,20%	28,4	1,20%	27,4	1,20%
3	Salut i benestar	53,8	2,30%	56	2,40%	53,3	2,20%
4	Educació de qualitat (*)	232	10,00%	247	10,60%	246,3	10,40%
5	Igualtat de gènere	22	1,00%	22,8	1,00%	22	0,90%
6	Aigua neta i sanejament	25,5	1,10%	26,5	1,10%	25,5	1,10%
7	Energia neta i assequible	13,3	0,60%	12,7	0,50%	13,2	0,60%
8	Treball decent i creixement econòmic	99,8	4,30%	109,7	4,70%	91,4	3,80%
9	Indústria, innovació i infraestructures	86,9	3,80%	85,6	3,70%	86,1	3,60%
10	Reducció de les desigualtats	196,5	8,50%	217,9	9,30%	210,8	8,90%
11	Ciutats i comunitats sostenibles	754,1	32,60%	752,2	32,30%	759,1	32,00%
12	Consum i producció responsables	74	3,20%	72,9	3,10%	74,1	3,10%
13	Acció climàtica	53,5	2,30%	55,5	2,40%	53,7	2,30%
14	Vida submarina	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
15	Vida d'ecosistemes terrestres	26,2	1,10%	29,3	1,30%	25,1	1,10%
16	Pau, justícia i institucions sòlides	403,3	17,50%	366,8	15,70%	416,5	17,50%
17	Aliança per a assolir els objectius (**) 	144,3	6,20%	130,6	5,60%	157,1	6,60%
TOTAL DESPESA CORRENT		2.310,70	100%	2.332,00	100%	2.374,50	100%

(*) Inclou l'àmbit de Cultura (**) Inclou transferència a l'AMB

⁵ <https://ajuntament.barcelona.cat/pressupostos2021/ca/#arxius>

Vinculació de la inversió prevista al Pla d'Inversions Municipal (PIM 2020-2023) de l'Ajuntament amb els ODS

		Executat 2020		Aprovat 2021 (exclòs reserves)		Aprovat 2022 (exclòs reserves)		Aprovat 2023 (exclòs reserves)		Total PIM 20-23	
1	Fi de la pobresa	2,5	0,80%	9,3	1,70%	9	2,20%	12	3,10%	32,8	2,00%
2	Fam zero	1,6	0,50%	3,8	0,70%	0,4	0,10%	0,3	0,10%	6,1	0,37%
3	Salut i benestar	3,4	1,10%	9,1	1,70%	6,3	1,60%	6,8	1,80%	25,6	1,56%
4	Educació de qualitat (*)	54,2	17,20%	66,9	12,50%	71,6	17,90%	54,4	14,10%	247,1	15,08%
5	Igualtat de gènere	0	0,00%	0,1	0,00%	2,5	0,60%	1,6	0,40%	4,2	0,26%
6	Aigua neta i sanejament	0,7	0,20%	2,5	0,50%	0,3	0,10%	0	0,00%	3,5	0,21%
7	Energia neta i assequible	2,3	0,70%	3,6	0,70%	1,3	0,30%	1,4	0,40%	8,6	0,52%
8	Treball decent i creixement econòmic	6,2	2,00%	8,3	1,60%	18,7	4,70%	17,6	4,60%	50,8	3,10%
9	Indústria, innovació i infraestructures	91,4	28,90%	120,7	22,50%	92,5	23,10%	77,2	19,90%	381,8	23,30%
10	Reducció de les desigualtats	10,6	3,30%	28,4	5,30%	22,4	5,60%	27,1	7,00%	88,5	5,40%
11	Ciutats i comunitats sostenibles	101	32,10%	211,6	39,50%	112	28,00%	118,7	30,70%	543,7	33,18%
12	Consum i producció responsables	10,5	3,30%	15,3	2,90%	16,1	4,00%	17,2	4,50%	59,1	3,61%
13	Acció climàtica	9,2	2,90%	14,6	2,70%	7	1,80%	15	3,90%	45,8	2,79%
14	Vida submarina	4,1	1,30%	3,8	0,70%	0,3	0,10%	0	0,00%	8,2	0,50%
15	Vida d'ecosistemes terrestres	0,2	0,10%	0,9	0,20%	0,2	0,10%	1,8	0,50%	3,1	0,19%
16	Pau, justícia i institucions sòlides	8,5	2,70%	16,1	3,00%	23,3	5,80%	21	5,40%	68,9	4,20%
17	Aliança per a assolir els objectius (**)	8,9	2,80%	20,7	3,90%	15,8	3,90%	14,8	3,80%	60,2	3,67%
TOTAL INVERSIÓ		316	100%	535,9	100%	400	100%	387,1	100%	1638,7	100,00%

(*) Inclou l'àmbit de Cultura (**) Inclou transferència a l'AMB

L'agenda 2030 de Barcelona Online

Des del setembre de 2021 les fites i els indicadors clau de l'Agenda 2030 de Barcelona són accessibles online, en un format obert que permet visualitzar i descarregar-se les dades. És la primera ciutat de l'Estat i una de les primeres del món que les ha posat a l'abast d'aquesta forma. S'ha aconseguit a partir de l'adaptació d'un aplicatiu de codi obert que es va desenvolupar, precisament, amb la finalitat de situar els indicadors de l'Agenda 2030 d'Estats, regions i ciutats a l'abast de totes les persones amb accés a Internet. L'aplicatiu és utilitzat per països com Els EUA, Alemanya i el Regne Unit, i per les ciutats pioneres de la localització de l'Agenda 2030.

L'aplicatiu permet incorporar les metadades que ajuden a entendre cada un dels indicadors, així com les microdades que permeten verificar-lo i elaborar-lo d'altres formes. Les dades es poden visualitzar a través d'una taula o d'un gràfic.

Altres avantatges que ofereix l'aplicatiu són una actualització més freqüent de les dades i la possibilitat d'ofrir els indicadors desagregats per variables significatives, com ara districtes/barris, gènere, edat, lloc de naixement, nivell de renda o altres; sempre i quan la base de dades que alimenta l'indicador disposi d'aquesta informació.

La millora continuada en la generació, elaboració i difusió de dades per part l'Ajuntament de Barcelona, a través de l'Oficina Municipal de Dades, contribueix a un millor seguiment de l'Agenda 2030. En aquest sentit són especialment remarcables el remodelat Anuari Estadístic de Barcelona i la posta en marxa del web *Barcelona Dades*, que integra nombroses fonts de dades i incorpora eines molt intuïties per a l'anàlisi d'algunes de les bases de dades més potents.

Posar fi a la pobresa en totes les seves formes i a tot arreu

Fites de Barcelona per a l'any 2030

- 1.1 Tota persona resident a Barcelona que es quedi sense sostre tindrà un llit on dormir i un plat a taula, i el nombre de persones sense llar es reduirà fortament
- 1.2 Reduir fortament la incidència de la pobresa severa, especialment entre la població més jove, vetllant també perquè no afecti desproporcionadament determinats territoris
- 1.3 El 2021, assegurar que l'Ingrés Mínim Vital arribi a totes les persones que el necessiten
- 1.4 Garantir un accés àgil als serveis socials municipals
- 1.5 Reduir l'exposició de les persones més vulnerables a situacions de crisi o desastre, així com incrementar la seva resiliència per fer-hi front
- 1.a Desenvolupar la cooperació internacional de ciutat en la reducció de la pobresa

Situació dels indicadors

Fita ODS	Indicador (codi)	Indicador (definició)	Primer valor disponible (de 2015 en endavant)	Darrer valor disponible (fins final de 2020)	Any	Tendència (des de 2015)	Tendència (des del darrer any disponible)
1.1.	ODSBCN-111	Percentatge de persones sense llar ateses	44,59%	43,35%	2019	↓	↓
1.1.	ODSBCN-112	Nombre de persones residents a Barcelona sense llar	2.799	3.684	2019	↑	↑
1.2.	ODSBCN-121	Taxa de privació material severa	4,8	7,5	2019-2020	↑	↑
1.4.	ODSBCN-141	Dies d'espera en la primera visita als serveis socials municipals	31,3	15,4	2020	↓	↓
1.5.	ODSBCN-151	Nombre d'unitats d'atenció realitzades pel Centre d'Urgències i Emergències Socials (CUESB) i nombre de persones ateses en emergència social	28.348 (unitats realitzades); 2.080 (persones ateses)	27.817 (unitats realitzades); 1.353 (persones ateses)	2020	↓↓	↑↓
1.5.	ODSBCN-152	Nombre de xarxes comunitàries per afrontar l'emergència social de la Covid19	90	90	2021	*primera dada	*primera dada
1.a.	ODSBCN-1a1	Recursos del programa municipal de Justícia Global destinats a l'objectiu de la reducció de la pobresa	374.720 €	374.720 €	2019	*primera dada	*primera dada

Descripció dels avenços i acció municipal per l'ODS

La lluita contra la pobresa en totes les seves formes ha tingut com a eixos principals de l'acció municipal les mesures per afrontar el fenomen del sensellarisme (Fita 1.1) i l'atenció a persones sense recursos a través dels serveis socials (Fita 1.4).

Abans de la pandèmia dormien a la via pública de Barcelona més de 1.000 persones, i més de 2.000 estaven allotjades en recursos residencials, públics o privats. Quan es va decretar l'estat d'alarma l'Ajuntament, en col·laboració amb entitats socials de la ciutat, va aplicar un pla de contingència per garantir l'atenció de totes aquestes persones i vetllar per la seva salut en una situació d'alt risc i complexitat.

A tal efecte es va crear un dispositiu extraordinari i provisional d'allotjament col·lectiu als espais de Fira de Barcelona. També es va arribar a acords amb hotels per acollir a persones sense llar infectades amb COVID 19. Des de llavors s'ha treballat per derivar totes les persones sense sostre a residències i altres recursos d'allotjament. Per exemple, l'Ajuntament ha llogat habitatges turístics buits per manca de demanda per allotjar-hi famílies que estan en albergs i pensions i que es preveu que en un temps de màxim 2 anys disposin d'un habitatge provinent de la Mesa d'Emergències.

El resultat va ser la creació de prop de 500 noves places d'acollida per a situacions d'emergència habitacional, buscant un equilibri entre la diferenciació d'espais (prioritzant la intimitat i la seguretat) i l'optimització dels recursos, per crear tantes places com

fossin necessàries per respondre a l'emergència sanitària i social. A manca de dades actualitzades, sembla que l'habilitació de tots aquests espais ha reduït el nombre de persones que dormen al carrer, però segueix augmentant el de persones que necessiten i demanen suport per no acabar en aquesta situació⁶.

Això reflecteix un dels altres elements destacats en l'anàlisi d'aquest ODS, que és l'augment de la privació material, en línia amb el que es detecta en el context de Catalunya, Espanya i diversos Estats de la UE.⁷ Els forts impactes socials i econòmics de la pandèmia han exigit respostes urgents i ambicioses per garantir els drets socials de la població afectada, sobretot d'aquelles persones que ja es trobaven en situacions de vulnerabilitat extrema.

L'ajuda alimentària, l'accés a habitatge, les cures prestades a persones grans i cuidadors, així com les moratòries de desnonaments han estat les mesures de protecció social més destacades. De fet, l'any 2020 es va assolir el màxim històric d'activitat dels serveis socials (95.042 persones ateses), un augment de l'11% respecte de l'any 2019. La resposta va ser àgil i contundent. El temps

d'espera per accedir a la primera visita dels serveis socials va baixar de tres setmanes a poc més de dues. En termes d'esforç pressupostari, durant l'any 2020 es van gastar vint milions d'euros més dels inicialment pressupostats. El pressupost aprovat per a l'any 2021 consolida la major part d'aquest augment.

Un altre element definitori de la política municipal de lluita contra la pobresa és el fons d'infància 0-16. L'any 2020 va ser ampliat amb un fons d'emergència que va permetre arribar a llars amb pobresa sobrevinguda a partir de l'estat d'alarma del mes de març. La convocatòria de 2021 ha destinat 13,5 M€ i s'ha adreçat a 25.000 infants i 17.000 famílies.

Altres mesures destacades per a la Fita 1.4 inclouen l'obertura del nou Centre d'Atenció Integral, Social i Comunitària a la zona de La Marina i l'increment de l'eficàcia dels serveis socials, a través de l'Oficina Virtual d'Atenció Social, la Plataforma de suport a famílies monoparentals o el simulador d'ajudes.

Un pilar fonamental del compliment de les fites de l'ODS 1 serà el manteniment de la xarxa de se-

⁶ https://ajuntament.barcelona.cat/dretssocials/sites/default/files/revista/04_op_albert_sales_bcn26.pdf Sales, A. "El sensellarisme s'agreua amb la Covid-19. Mesures d'emergència i perspectives de futur", Revista Barcelona Societat, nº 26.

⁷ Vegeu <https://govern.cat/govern/docs/2021/07/15/08/14/98d9648e-8982-4b9a-a503-743fceda3bce.pdf> pels resultats a Catalunya i https://www.ine.es/prensa/ecv_2020.pdf pels resultats al conjunt d'Espanya.

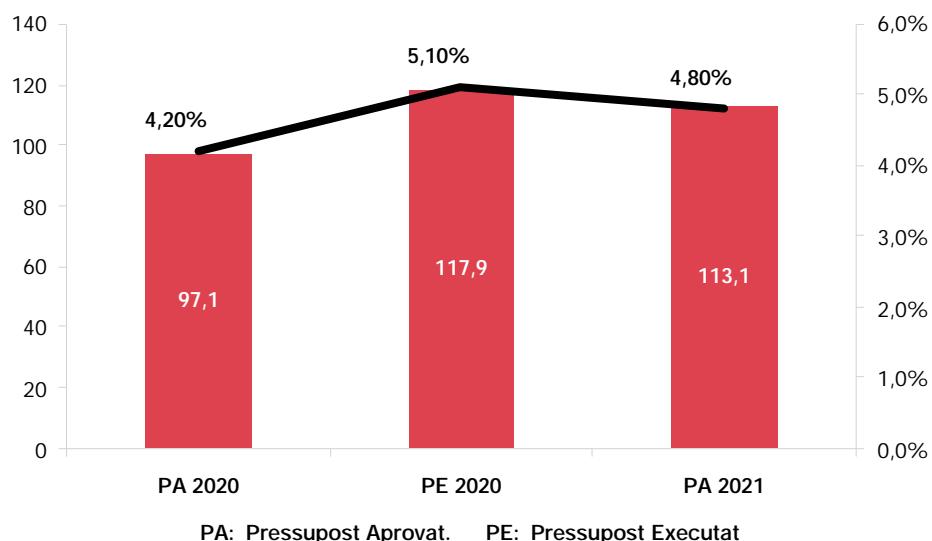
guretat que proveeixen els serveis socials, complementada i reforçada per la iniciativa social, a través de les entitats ja establertes o de les xarxes comunitàries que puguin sorgir per fer front a les situacions d'emergència. Durant la fase de confinament se'n van arribar a comptabilitzar 90, moltes d'elles focalitzades en garantir l'alimentació de les persones més vulnerables.

La resposta institucional a la crisi sociosanitària també ha evidenciat la necessitat de millorar la coordinació multinivell per donar respostes més

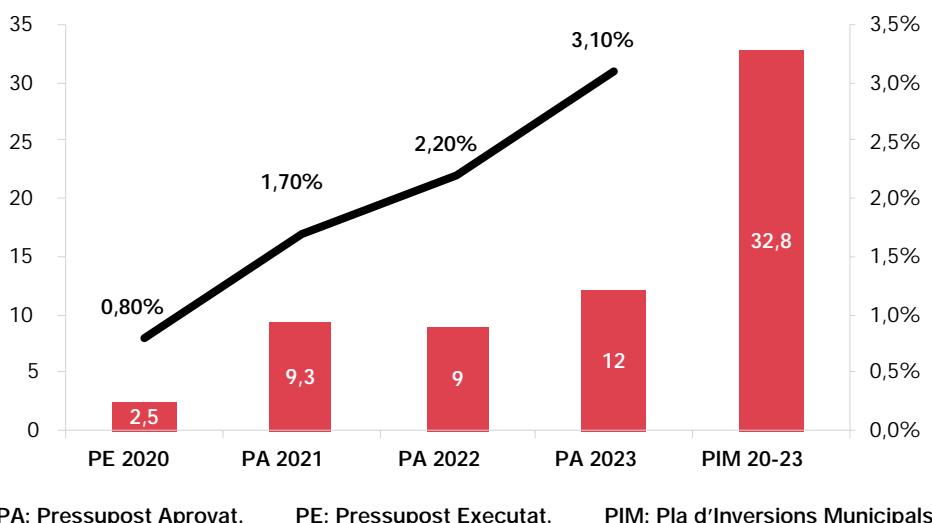
efectives a les necessitats socials. Una qüestió pendent per al seguiment d'aquest ODS és la generació de dades sobre el nombre de ciutadans en situació de pobresa que seran efectivament atesos (en cobertura i suficiència) pels sistemes de protecció social estatals i autònomicos, i especialment per les garanties de rendes (Ingrés Mínim Vital, Fita 1.3). Tot i que no sigui una política de la seva competència, l'Ajuntament té davant seu el repte d'aconseguir que aquests recursos arribin a totes les ciutadanes i ciutadans de Barcelona que els necessitin.

Esforç pressupostari

Despesa corrent municipal destinada a l'ODS 1
(import en milions d'euros i % sobre el total del pressupost)

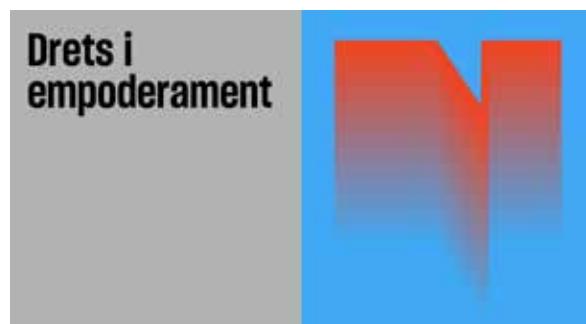
Inversió prevista al PIM 2020-2023 a l'ODS 1
(import en milions d'euros i % sobre el total del pressupost)

Bona pràctica destacada

Innovació social: transformant la realitat per millorar el benestar dels veïns i veïnes de Barcelona

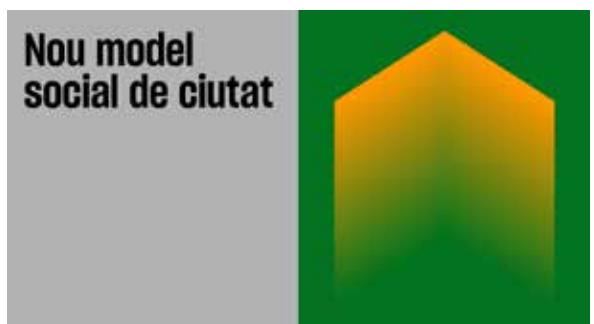
La innovació social és un tret d'identitat de l'Ajuntament de Barcelona i una eina clau per reduir les desigualtats i protegir els drets socials de la població. La Mesura de Govern d'Innovació Social 2021-2023: Transformant la realitat per millorar el benestar dels veïns i les veïnes de Barcelona pretén potenciar aquest esforç, especialment necessari arran de la pandèmia. L'estrategia municipal en innovació social persegueix dos grans objectius: millorar les respostes als problemes socials i facilitar l'accés de la ciutadania als serveis socials municipals, incorporant eines digitals i d'intel·ligència artificial. Per això, es prioritzen un conjunt de 37 mesures innovadores, articulades en tres blocs estratègics:

1. Drets bàsics i empoderament ciutadà; 2. Nou model social de ciutat: "Cuidem-nos en comunitat"; 3. Transformació digital.

L'objectiu de la mesura de govern és aconseguir un model de gestió més eficaç i eficient, amb serveis públics de la màxima qualitat, reduint les càrregues administratives i optimitzant els temps de resposta als ciutadans, i sota els principis de la transparència i el bon govern.

Font: Mesura de Govern d'Innovació Social 2021-2023: Transformant la realitat per millorar el benestar dels veïns i veïnes de Barcelona, <https://ajuntament.barcelona.cat/dretssocials/sites/default/files/arxius-documents/mesura-govern-innovacio-social-2021.pdf>; <https://ajuntament.barcelona.cat/dretssocials/ca/innovacio-social>

Posar fi a la fam, assolir la seguretat alimentària i la millora de la nutrició, i promoure l'agricultura sostenible

Fites de Barcelona per a l'any 2030

- 2.1 Que ningú pateixi gana ni malnutrició a Barcelona
- 2.2 Reduir en un 20% la incidència de l'obesitat, especialment en els infants
- 2.3 Impulsar l'agricultura urbana, posant en valor els seus beneficis econòmics, ecològics i socials
- 2.4 Impulsar la producció agropecuària ecològica, de proximitat i resilient, a través de la xarxa comercial minorista i majorista, i promoure l'adopció de la dièta de salut planetària
- 2.a Desenvolupar la cooperació internacional de ciutat en l'àmbit de l'alimentació i l'agricultura urbana

Situació dels indicadors

Fita ODS	Indicador (codi)	Indicador (definició)	Primer valor disponible (de 2015 en endavant)	Darrer valor disponible (fins final de 2020)	Any	Tendència (des de 2015)	Tendència (des del darrer any disponible)
2.1.	ODSBCN-211	Taxa de prevalença de la privació alimentària (Població que no es pot permetre un àpat de proteïna animal cada 2 dies, o el valor nutricional equivalent en proteïna vegetal)	1,80%	3,60%	2019-2020	↑	↑
2.2.	ODSBCN-221	Taxa de prevalença de l'obesitat	13,5% (homes) i 13,6% (dones)	12,9% (homes) i 15,7% (dones)	Dada preliminarbril 2021	↓↑	↓↑
2.4.	ODSBCN-244	Consum de carn en la població adulta (Kg/any, dades per al conjunt de Catalunya)	48,5 kg	51,9 kg	2020	↑	↑
2.a.	ODSBCN-2a1	Recursos del programa municipal de Justícia Global destinats a l'objectiu de millorar l'alimentació i la producció agropecuària	480.256 €	215.000 €	2020	↓	↓

Descripció dels avenços i acció municipal per l'ODS

La promoció d'una alimentació adequada i assequible per a tothom fa necessari promoure sistemes alimentaris inclusius i sans, ambientalment sostenibles i socialment justos. L'Estratègia d'Inclusió i Reducció de les Desigualtats ens parla de garantir les necessitats bàsiques en matèria d'alimentació i fer més accessible i assequible una alimentació adequada i saludable, en un marc d'impuls de la política alimentària sostenible a la ciutat.

Les estadístiques metropolitanes de condicions de vida de la mostra integrada 2019-2020, que ja recullen en bona mesura els impactes del primer confinament, evidencien una duplicació de les situacions de privació alimentària, fins arribar al 3,6% de la població (Fita 2.1). Per això l'any 2020 es van multiplicar per sis els ajuts a l'alimentació, per poder fer front a l'augment de les situacions de necessitat. Es va vetllar especialment per la situació dels infants, a través d'ajudes específiques a famílies amb nens i nenes, ajuts per a beques de menjador escolar o

l'ús de la Targeta Barcelona Solidària, que canalitza de manera eficaç i no estigmatitzadora les ajudes econòmiques per a l'alimentació de les famílies. També es va utilitzar l'estructura de serveis desplegada pel Pla de Barris per fer arribar el menjar a les àrees de major vulnerabilitat (veure ODS 10).

Altres iniciatives destacables d'aquesta fita són, d'una banda, la posta en marxa del projecte Alimenta, que pretén integrar, amb visió de ciutat i gestió participativa, els esforços de tots els agents, públics i privats, que actuen en la cadena alimentària. De l'altra, el notable increment del servei d'àpats a domicili, passant en 2 anys de 1.761 l'any 2019 a 3.856 persones ateses i de 586.789 a 929.204 àpats servits a domicili.

Respecte a la fita 2.2., referida a l'alimentació saludable, els resultats avançats de l'enquesta de salut apunten a un lleuger augment de l'obesitat en les dones, mentre que en els homes la xifra es manté estable. L'estreta relació entre els hàbits alimentaris i la salut fan que sigui especialment rellevant abordar el problema de la malnutrició infantil i juvenil. A Barcelona, es calcula que el 10% dels

nens i nenes entre 3 i 4 anys pateixen obesitat infantil i el 80% dels adolescents prenen aliments processats per sobre de la freqüència recomanada. S'està treballant per disposar en l'informe de 2022 de dades desagregades per franges d'edat per reflectir d'una manera més precisa aquesta realitat i poder actuar-hi.

L'altra part d'aquest ODS fa referència a transformar el model alimentari per aconseguir una alimentació que sigui assequible, saludable i respectuosa amb el medi ambient. Cal considerar que el model actual és responsable d'entre el 21% i el 37% de les emissions de gasos amb efecte d'hivernacle. Per poder fer front a l'emergència climàtica cal reduir el consum excessiu de proteïna animal i fomentar models de producció, comercialització i consum més ecològics, saludables i resilients (Fita 2.4), basats en la proximitat. Barcelona ha engegat diverses iniciatives de suport a la comercialització de productes locals i ecològics, tot fomentant l'economia de proximitat, en col·laboració amb la xarxa de mercats municipals i amb Mercabarna, que ha creat el Biomarket (vegeu apartat de bones pràctiques).

Un altre element important ha estat l'adhesió de Barcelona a la declaració Good Food Cities: Achieving a Planetary Health Diet for All, així com l'impuls del Barcelona Challenge for Good Food and Climate, una crida a les ciutats per transformar el sistema alimentari de tal manera que es redueixin els seus impactes negatius sobre el clima. En aquest sentit, Barcelona compta amb un bon punt de partida, marcat per una ciutadania molt majoritàriament conscienciada sobre la ne-

cessitat de reduir el consum de carn i aliments ultraprocessats⁸. Tanmateix, amb dades referides al conjunt de Catalunya (no estan disponibles a nivell de Barcelona) podem observar com el consum de carn, que entre 2018 i 2019 havia anat a la baixa, va repuntar durant el primer any de la pandèmia.

L'agricultura també pot jugar un paper rellevant a la ciutat urbana (Fita 2.3), si es consideren el conjunt de beneficis econòmics, ecològics i socials que aporta. La promoció d'horts urbans està contemplada a l'Estratègia d'agricultura urbana 2019-2030 i complementàriament al Pla Natura 2030. En aquest marc s'estan desenvolupant iniciatives dirigides a aprofitar el potencial dels horts per al desenvolupament sociocomunitari, com "L'hort al terrat" i "Anem a l'hort".

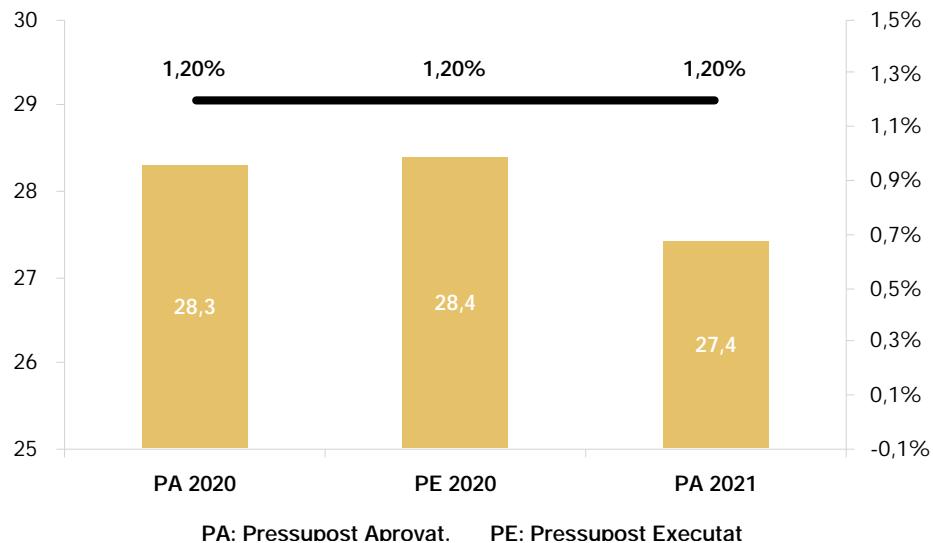
En definitiva, la pandèmia ha suposat una oportunitat per repensar els models d'alimentació, producció i consum i establir les bases cap a un canvi de paradigma. Barcelona ha engegat iniciatives que aborden la problemàtica de l'alimentació saludable des de tots els angles: nutrició, consum, producció i comercialització. El fet d'exercir amb convicció i ambició la capitalitat mundial de l'Alimentació Sostenible 2021 ha permès a Barcelona posar en valor tots aquests projectes i reivindicar el paper de les ciutats com a promotores de sistemes alimentaris sostenibles.

Per altra part, el desenvolupament d'aquests projectes és clau per assolir les fites 2.3. i 2.4. Confiem que en properes edicions de l'informe podrem informar els corresponents indicadors i fer-ne un seguiment adequat.

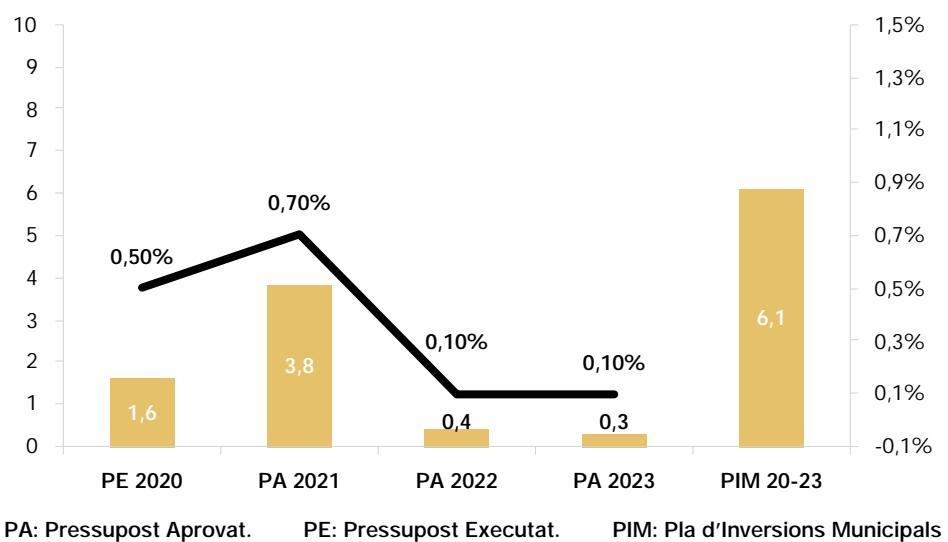
⁸ Vegeu: Enquesta d'hàbits i valors ambientals 2020 (<http://hdl.handle.net/11703/122361>)

Esforç pressupostari

Despesa corrent municipal destinada a l'ODS 2
(import en milions d'euros i % sobre el total del pressupost)

Inversió prevista al PIM 2020-2023 a l'ODS 2
(import en milions d'euros i % sobre el total del pressupost)

Bona pràctica destacada

Barcelona, capital mundial de l'alimentació sostenible 2021.

És una iniciativa que pretén ser una palanca per impulsar una transició alimentària cap a la sostenibilitat amb què s'aconsegueixi enfortir les economies locals sostenibles i millorar la salut de les persones, així com la del conjunt del planeta.

Persegueix donar a conèixer els impactes ecològics i socials de les cadenes de subministrament que ens alimenten i ajudar a visibilitzar les grans desigualtats que hi ha a l'accés a l'alimentació sostenible a la ciutat real, la de les interdependències quotidianes i la que millor pot fer front als reptes de futur. Per això, inclourà el desenvolupament de més de noranta projectes i polítiques de foment de l'alimentació sostenible i una programació que s'estendrà des del començament d'any fins al desembre.

Barcelona vol aprofitar aquesta oportunitat per fer un salt d'escala a la vida quotidiana de la

seva ciutadania quant a l'alimentació sostenible, i per progressar decididament en quatre grans objectius:

- (1) Impulsar dietes més saludables i sostenibles, així com facilitar que tothom hi pugui accedir.
- (2) Generar més oportunitats econòmiques per als sectors de proximitat, com són els comerços dels barris, els mercats municipals o els productors/es i camperols/es locals, impulsant la producció agrària ecològica i local.
- (3) Combatre l'emergència climàtica a la metròpolis de Barcelona i facilitar, alhora, una transició agroecològica a la ciutat amb la promoció de l'agricultura urbana i la protecció de la periurbana.
- (4) Generar resiliència davant dels riscos globals i les desigualtats socials.

Font: <https://alimentacionsostenible.barcelona/es>

Programa Menjadors escolars més sans i sostenibles (ASPB)

El projecte de Menjadors escolars més sans i sostenibles està desenvolupat conjuntament amb l'Agència de Salut Pública de Barcelona i el Consorci d'Educació de Barcelona. Aquest projecte, en el qual ja hi participen 42 escoles de primària de Barcelona té per objectiu fer més sostenibles i saludables les dietes escolars, per millorar la salut dels nens i nenes, al mateix temps que es recolzen les economies locals i es lluita contra l'emergència climàtica. Per dur a terme aquest objectiu, s'impulsa una transformació en els menús escolars que consisteix en augmentar el consum de verdura fresca i proteïna vegetal, fomentar l'ús de l'oli d'oliva i reduir el consum de proteïna animal. A més, es comença a incloure productes de proximitat i de temporada.

Font: ASPB,
<https://www.aspb.cat/documents/menjadors-escolars-sans-sostenibles/>

Programa Creixem sans: Prevenció de l'obesitat infantil a Barcelona

Portar una dieta sana ajuda a prevenir la malnutrició en totes les formes i evita algunes malalties no transmissibles. En els darrers anys, l'augment de la producció d'aliments processats, la urbanització ràpida i els canvis en els estils de vida han donat lloc a uns hàbits alimentaris poc saludables, especialment entre la població infantil i adolescent. La prevalença d'obesitat infantil a Barcelona és més alta, sobretot a les escoles dels territoris socioeconòmicament més desfavorits. L'obesitat infantil s'associa a menjar sols, o davant de les pantalles i no menjar a l'escola, cosa que no es produeix amb la mateixa intensitat entre les nenes. Creixem sans és una iniciativa de l'Agència de Salut Pública de Barcelona per a la promoció de l'alimentació i nutrició saludable, de l'activitat física i d'un descans equilibrat entre alumnes de 4t de Primària, amb edats de

9 a 10 anys. El programa es desenvolupa a l'aula pel mateix professorat dels centres educatius, mentre que altres activitats es duen a terme a casa amb les famílies. Creixem sans és un projecte que treballa de forma sistèmica per generar reflexió i canvis en tots els contextos on es desenvolupen els nens. Els Equips de Salut Comunitària de l'Agència de Salut Pública de Barcelona proporcionen assessorament continu per a la implementació d'aquest programa.

Creixem sans ha constatat canvis alimentaris entre els joves com a millors en el consum d'aigua, carn, fruites i verdures, així com una disminució en el consum de dolços. També s'han observat canvis favorables entre els escolars que no practicaven activitat física extraescolar a l'inici del programa i que van començar a practicar-la, i també entre els que van passar a complir la recomanació de no excedir les dues hores màximes de visionat de pantalles.

Font: Agència de Salut Pública de Barcelona, <https://www.asp.cat/documents/creixem-sans/>

Biomarket de Barcelona

Biomarket és el mercat majorista de productes bio de Barcelona, engegat per Mercabarna. Es tracta del primer mercat majorista d'aliments ecològics d'Espanya i el primer d'Europa pel

que fa a la concentració d'empreses de fruites i hortalisses. Principalment es vendran fruites i hortalisses, encara que també hi ha empreses que comercialitzen multiproducte bio (llegums, begudes, fruita seca, etc.). D'aquesta manera, les empreses es concentren en un únic espai i faciliten la distribució dels productes al comerç i la restauració. Compta amb un total de 21 parades majoristes i cooperatives especialitzades en aliments ecològics i un espai rotatiu de productors de proximitat.

L'objectiu d'aquest mercat és satisfer la demanda creixent d'aliments ecològics i donar a conèixer l'aposta de la ciutat per un model alimentari més just, sa i sostenible, que es concretarà el 2021, any en què Barcelona esdevindrà la capital mundial de l'Alimentació Sostenible.

Font: Mercabarna
https://www.mercabarna.es/sectors-activitat/biomarket/es_index/

Comerç Verd

Comerç verd té per objectiu fer arribar de forma transversal a tot Barcelona els aliments ecològics, de proximitat i de venta directa de productor, al mateix temps que donar un valor afegit als mercats municipals. També treballar amb els comerciants dels mercats per a què siguin prescriptors d'aquest tipus d'alimentació sostenible entre la ciutadania. Ha estat desenvolupat conjuntament per l'Institut Municipal de Mercats de Barcelona (IMMB), el Comissionat d'Economia Social i Solidària i Política Alimentària de l'Ajuntament de Barcelona i la Federació de Mercats Municipals de Barcelona (FEMM) que agrupa les entitats de comerciants dels mercats municipals de la ciutat.

El projecte neix per millorar el programa ja existent de Mercats verds, per això hi haurà una nova iconografia i unes mesures mésstrictes del percentatge que els comerciants dels mercats hauran de tenir de presència d'aquest tipus d'aliments en les seves parades, per a tenir la senyalització. Segons el percentatge de certs tipus d'aliments, com araous ecològics i pollastre de pagès o peix de llotja, les parades podran ser considerades «comerç verd» o «racó de comerç verd». Una vegada acabi la fase d'arrencada aquests criteris seran verificats externament per garantir-ne el bon ús.

Font: Ajuntament de Barcelona

<https://ajuntament.barcelona.cat/mercats/ca/content/comerc-verd>

Centre d'Intercanvi d'Aliments de Proximitat (CIAP)- Terra Pagesa

És un centre logístic i comercial pensat per facilitar la distribució de productes de proximitat de la pagesia als petits comerços i mercats municipals. Aquest nou equipament facilitarà la connexió comercial mitjançant una plataforma online, evitant així la necessitat de presencialitat per part dels productors –un cost insalvable en molts casos–; també genera facilitats logístiques i de transport per als productors usuaris.

Un dels elements més importants del CIAP és la traçabilitat dels productes. Per això es faran servir mètodes innovadors, utilitzant impressores tèrmiques per a l'etiquetatge i codis QR amb informació sobre el productor i el producte.

En suma, el CIAP – Terra Pagesa permetrà a la pagesia tenir un espai on vendre els aliments ecològics, de proximitat i temporada sense intermediaris, dirigit principalment als petits comerços o paradiests dels mercats municipals, permetent-los vendre a preus assequible aquests aliments. Ara està en fase pilot i es preveu que es pugui instal·lar en espais del Biomarket de Mercabarna

Font: Ajuntament de Barcelona

https://ajuntament.barcelona.cat/gracia/ca/noticia/el-projecte-terra-pagesa-acosta-els-aliments-de-proximitat-a-la-ciutat_1125302

Projecte “L’hort al terrat”

Ja són vuit els horts urbans gestionats per persones amb discapacitat a la ciutat. El terrat del Palau Foronda ja disposa d'un nou hort amb capacitat per plantar 440 hortalisses, verdures i plantes aromàtiques, on treballen els usuaris i usuàries de les entitats de persones amb discapacitat del Centre Psicoteràpia Barcelona (CPB) i Centre Condal. La iniciativa permet aprofitar terrats en desús d'equipaments municipals amb l'objectiu de millorar la salut física, social i emocional de les persones amb discapacitat. El projecte “L’hort al terrat”, impulsat per l’Institut Municipal de Persones amb Discapacitat (IMPD), va començar la primavera del 2016 i actualment ja té vuit horts urbans en terrats en desús de diversos edificis municipals, amb els quals es fomenta la inclusió social de les persones amb discapacitat i se'n promou l'autonomia i l'aprenentatge en l'àmbit

de l'horticultura a través de la cura dels horts.

Les persones que gestionen els horts tenen discapacitat física, intel·lectual o un trastorn de salut mental i disposen del suport tècnic de l'empresa Groot Hydroponics, que els ensenya a plantar, cultivar i collir les hortalisses. L'excedent de la collita es reparteix entre menjadors socials i el banc d'aliments propers a l'hort. En aquest cas, s'emporten les verdures i hortalisses a l'ONG del barri de Sant Antoni De Veí a Veí i a la Fundació Barcelonactua, dues entitats que donen suport als veïns i veïnes, que es troben en situació de vulnerabilitat. Pel que fa a l'aspecte mediambiental, es continua apostant per models més ecològics i sostenibles mediambientalment, com ara el sistema d'horts hidropònics en sacs de cultiu, reg per degoteig i fertirrigació, que redueixen prop d'un 90% la despesa d'aigua.

Font: Ajuntament de Barcelona; https://ajuntament.barcelona.cat/benestaranimal/es/noticia/conoce-el-proyecto-el-huerto-en-el-terrado_537064

“Anem a l’hort”: una mirada comunitària dels serveis socials al territori

Les iniciatives d'agricultura social demostren tenir un gran potencial a l'hora de fomentar tant la sostenibilitat ambiental com la vinculació de la ciutadania al teixit social del territori. L'equip del Centre de Serveis Socials del Guinardó va posar en marxa, al març, el projecte “Anem a l’hort”, amb la finalitat d'incorporar unes deu persones usuàries del centre a l'activitat de l'hort urbà del barri. Actualment, aquestes persones aprenen a treballar la terra per a l'autoconsum i es vinculen al teixit social del territori.

Els participants del projecte aprenen a treballar la terra per a l'autoconsum i participen en un espai comunitàri basat en l'apoderament social

i les relacions igualitàries entre les persones. A més a més, milloren l'alimentació i les habilitats socials i recuperen la il·lusió per implicar-se amb l'entorn. Es tracta d'un grup heterogeni pel que fa a l'edat, el sexe i la nacionalitat, que per diferents motius viu un moment de dificultat i s'ha acostat al centre a la recerca de nous recursos. Aquest és el cas de Joel, de qui expliquem la història en aquest vídeo.

“Anem a l’hort” forma part de la visió comunitària del treball dels serveis socials de Barcelona al territori. L'objectiu és fomentar l'autonomia i el benestar de les persones, alhora que enfortir les xarxes de relació i cura al territori.

Font: Ajuntament de Barcelona; https://ajuntament.barcelona.cat/serveissocials/ca/noticia/anem-a-lhort-una-mirada-comunitaria-dels-servis-socials-al-territori_1086196

Garantir una vida sana i promoure el benestar per a totes les persones a totes les edats

Fites de Barcelona per a l'any 2030

-
- 3.1 Una taxa de mortalitat materna molt propera a zero
 - 3.2 Cap mort evitable en nadons i infants menors de cinc anys
 - 3.3 Reduir a la meitat l'afectació de les malalties infeccioses
 - 3.4 Reduir en un terç les morts prematures i a la meitat la prevalença del patiment psicològic, així com incidir més en promoció de la salut
 - 3.5 Rebaixar el consum de risc d'alcohol i cànnabis, especialment entre les persones joves
 - 3.6 Una dràstica reducció del cost humà provocat pels accidents de trànsit
 - 3.7 Reduir a la meitat l'embaràs a l'adolescència, escurçant també les diferències entre districtes
 - 3.8 Reduir a la meitat el nombre de persones que no accedeixen a atenció o tractaments sanitaris per motius econòmics
 - 3.9 Reduir dràsticament les morts causades per l'excés de contaminació
 - 3.a. Reduir significativament l'hàbit de fumar
 - 3.b. i 3c. Desenvolupar la cooperació internacional de ciutat en l'àmbit de la recerca en salut global i la millora dels instruments de Salut Pública i els Sistemes de Salut
 - 3.d. Dotar Barcelona d'un pla d'emergència específic per fer front a les situacions de pandèmia

Situació dels indicadors

Fita ODS	Indicador (codi)	Indicador (definició)	Primer valor disponible (de 2015 en endavant)	Darrer valor disponible (fins final de 2020)	Any	Tendència (des de 2015)	Tendència (des del darrer any disponible)
3.1.	ODSBCN-311	Taxa mortalitat materna Barcelona per 1.000 naixements	0,5	0,0	2018	↑	↑
3.2.	ODSBCN-321	Taxa de mortalitat prematura en infants menors de 5 anys, per cada 100.000 infants	44,7	44,3	2018	↓	↑
3.2.	ODSBCN-322	Taxa de mortalitat neonatal (infants menors de 28 dies), per cada 1.000 infants nascuts vius	1,2	1,4	2018	↑	=
3.3.	ODSBCN-331	Incidència acumulada per Covid19 (per 100.000 habitants)	Incidència per 100.000 hab. (homes:2.185; dones:2.305; total:2.248)	Incidència per 100.000 hab. (homes:7.665; dones:7.343; total:7.481)	De 21/12/2020 a 30/09/2021	↑	↑
3.3.	ODSBCN-332	Taxa d'incidència de HIV (per 100.000 habitants)	65,3(homes); 4,5(dones)	30,3(homes); 3,3(dones)	2019	↓	↓
3.3.	ODSBCN-333	Taxa d'incidència de tuberculosi (per 100.000 habitants)	23,7(homes); 12,2 (dones)	24,1(homes); 12,9 (dones)	2019	↑	↑
3.3.	ODSBCN-334	Taxa d'incidència de gonocòccia (per 100.000 habitants)	273,0 (homes) 39,8 (dones)	350,5 (homes) 54,5 (dones)	2019	↑	↑
3.4.	ODSBCN-341	Taxa de mortalitat prematura	3.155,8 (homes); 1.694,7 (dones)	2.841,5 (homes); 1.499,6 (dones)	2018	↓	↓
3.4.	ODSBCN-342	Prevalença de mala salut mental o risc de patiment psicològic (per sobre de tres punts al General Health Questionnaire, GHQ-12)	16,5%(homes) 19,9% (dones)	23,3%(homes)35,8% (dones)	Dada preliminar abril 2021	↑	↑
3.4.	ODSBCN-343	Percentatge de pràctica esportiva en la població adulta	74,4%	74,4%	2017	*primera dada	*primera dada
3.5.	ODSBCN-351	Prevalença del consum de risc d'alcohol entre les persones adultes	6,5%	9,0%	Dada preliminar abril 2021	↑	↑

Fita ODS	Indicador (codi)	Indicador (definició)	Primer valor disponible (de 2015 en endavant)	Darrer valor disponible (fins final de 2020)	Any	Tendència (des de 2015)	Tendència (des del darrer any disponible)
3.5.	ODSBCN-352	Prevalença del consum de risc de cànnabis entre les persones adultes	5,7%	20,0%	Dada preliminar abril 2021	↑	↑
3.5.	ODSBCN-353	Prevalença del consum de risc d'alcohol en les persones entre 15 i 24 anys	13,4%	28,1%	Dada preliminar abril 2021	↑	↑
3.5.	ODSBCN-354	Prevalença del consum de risc de cànnabis la població adolescent	6,0% (nois), 3,6% (noies)	5,2% (nois), 3,7% (noies)	Dada provisional 2021	↓↑	↓↑
3.6.	ODSBCN-361	Nombre anual de persones mortes per col·lisió de trànsit	27	14	2020	↓	↓
3.6.	ODSBCN-362	Nombre anual de persones ferides greument per col·lisió de trànsit	199	141	2020	↓	↓
3.7.	ODSBCN-371	Taxa d'embarassos de dones de 15 a 19 anys	19,07	15,44	2019	↓	↓
3.7.	ODSBCN-372	Diferencial en la taxa d'embarassos de dones de 15 a 19 anys entre el districte amb la taxa més elevada i aquell amb la taxa més reduïda	21,3	20,53	2019	↓	↓
3.8.	ODSBCN-381	Indicador sintètic del percentatge de població major de 15 anys que, tot i necessitar-ho, no ha accedit als següents tractaments sanitaris per motius econòmics: atenció dental, salut mental i/o medicació amb prescripció mèdica	9,7% (homes) 13,5% (dones)	9,7% (homes) 13,5% (dones)	2019	*primera dada	*primera dada
3.9.	ODSBCN-391	Nombre de morts atribuïbles anualment a l'excés de contaminació atmosfèrica (superació del líindar OMS* per NO2 i PM2,5 alhora)	999	1.000	2019	*primera dada	*primera dada

Fita ODS	Indicador (codi)	Indicador (definició)	Primer valor disponible (de 2015 en endavant)	Darrer valor disponible (fins final de 2020)	Any	Tendència (des de 2015)	Tendència (des del darrer any disponible)
3.a.	ODSBCN-3a1	Nombre de persones majors de 15 anys que fumen diàriament respecte al total de la població d'aquesta edat.	23,7% (homes) 16,5% (dones)	22,9% (homes) 15,2% (dones)	Dada preliminar abril 2021	⬇️ ⬇️	⬇️ ⬇️
3.b.	ODSBCN-3b1	Recursos del programa municipal de Justícia Global destinats a l'objectiu de millorar la salut pública i els sistemes de salut	1.199.749,00€	1.305.969,05€	2020	⬆️	⬆️
3.d.	ODSBCN-3d1	Aprovació del pla metropolità d'emergència per a situacions de pandèmia		s'abordarà en el marc de l'AMB	2021	✓	✓

Descripció dels avenços i acció municipal per l'ODS

La bona salut és un pilar imprescindible per a una vida digna i segura. L'Agenda 2030 recull aquesta aspiració a l'ODS 3, orientat a garantir una vida sana i a promoure el benestar per a totes les persones.

Des de març de 2020 la salut pública està altament condicionada per l'evolució de la pandèmia desfermada pel virus COVID-19. Fins al dia 10 de gener de 2022 s'havien registrat a Barcelona 311.321 casos d'aquesta malaltia. S'han patit 5 onades d'infecció, cadascuna d'elles amb característiques diferents, i a l'hivern de 2021-2022 s'està travessant la sisena, la de la variant anomenada òmicron, que és molt més contagiosa però aparentment molt menys virulenta que les anteriors.

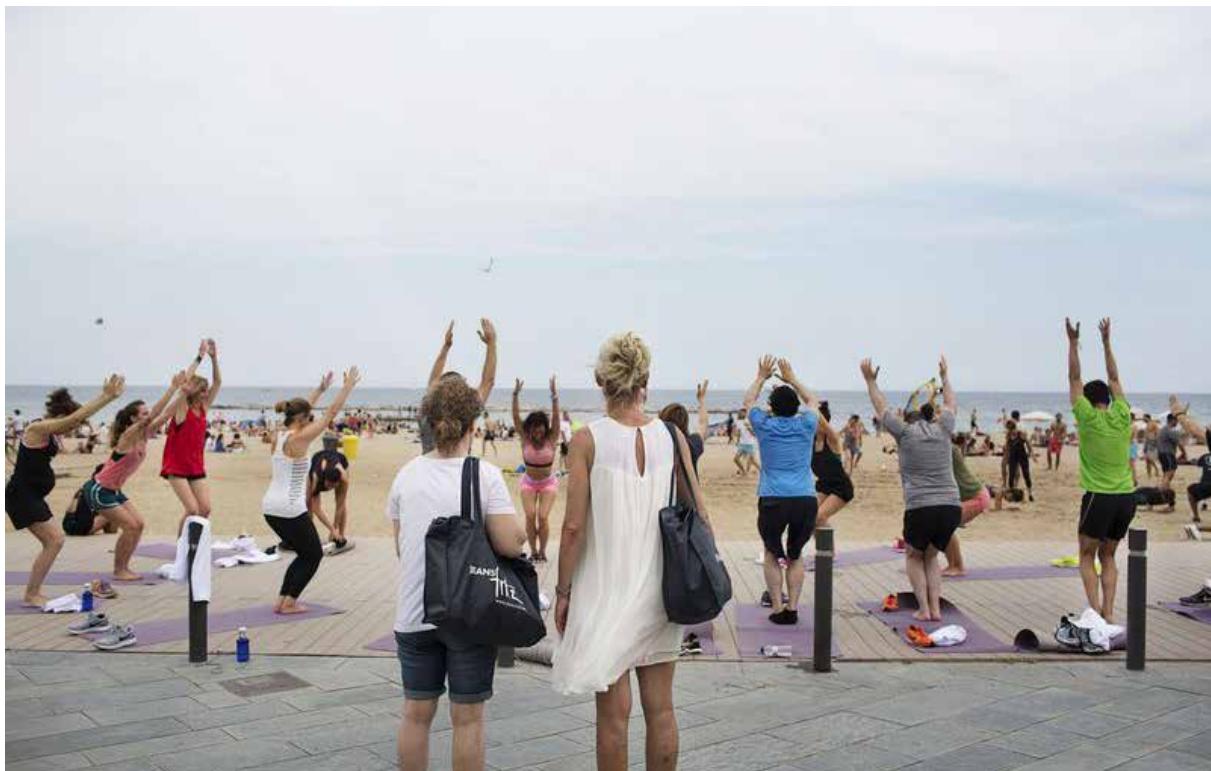
La pandèmia ha suposat un contratemps greu per a l'avanç de les diverses fites d'aquest ODS, tant pel seu impacte directe sobre les taxes de mortalitat i morbiditat (amb conseqüències cròниques per a la salut derivades de la malaltia) com pels múltiples impacts indirectes. D'una banda, el propi estrès exercit sobre el sistema sanitari ha provocat una atenció menor sobre altres patologies i riscs per a la salut. De l'altra, les restriccions a la mobilitat i a les activitats comunitàries han incidit en la pràctica esportiva i

han generat un grau d'aïllament més gran; la qual cosa ha incidit, alhora, en un deteriorament dels indicadors de salut mental, reflectit en una prevalença creixent de trastorns com l'ansietat i la depressió.

L'Ajuntament de Barcelona, amb competències concentrades en l'àmbit de la salut pública, i exercides ha través de l'Agència de Salut Pública, ha creat un nou servei de Vigilància de la Covid que ha copat els esforços del Servei d'Epidemiologia i ha comportat la contractació de 30 persones per fer enquesta a casos COVID i el cens de contactes.

En general la valoració dels avenços respecte a les fites adaptades de l'ODS 3 s'ha de prendre amb cautela, tenint en compte que molts dels indicadors disponibles són de l'any anterior a la pandèmia. Observem que es manté una evolució bastant estable dels casos de mortalitat materno-infantil, a nivells extremadament baixos. dels embarassos entre adolescents. En matèria de salut sexual i reproductiva els indicadors de la fita 3.7. (reducció d'embarassos en noies adolescents), milloren significativament.

Pel que fa a la fita 3.3, referida a malalties infeccioses comunes, es constata una reducció important de la incidència del VIH, un estancament en el cas de la tuberculosi i un increment en la gono-còccia. el Programa de Prevenció i Control de la

Tuberculosi ha permès assegurar el compliment del tractament així com el testatge i el seguiment dels contactes. Una línia de millora seria implantar un sistema de seguiment en temps real de la incidència d'aquestes malalties infeccioses, coordinat els diferents actors del territori.

Pel que fa a la fita 3.4, el temut impacte de la pandèmia en la salut mental s'està verificant clarament amb dades d'enquesta molt recents. La percepció de mala salut mental ha augmentat molt clarament, especialment entre les dones. En previsió d'això

l'Agència de Salut Pública de Barcelona desplega des de mitjans de 2020 un Pla de Xoc de salut mental per abordar el patiment psicològic derivat de la Covid-19.

Compta amb una dotació excepcional de 1,5 M€ l'any 2020, ampliada en 1,5 M€ addicionals l'any 2021. El Pla té 24 accions i es focalitza en els quatre col·lectius amb més necessitats de suport específic en temps de pandèmia: infants i adolescents, persones cuidadores amb sobrecàrrega, persones grans i persones amb problemes de salut mental. Paral·lelament, d'acord amb el Pla de salut mental de Barcelona 2016-2022, s'ha impulsat la creació de taules de salut mental de districte, així com la plataforma online del CABAS emocional, que reu-

neix activitats i recursos en línia per millorar la salut mental i emocional de la ciutadania.

Les iniciatives més destacades d'aquest àmbit són:

- ▶ La posta en marxa d'un Telèfon de preventió del suïcidi, el primer d'una gran administració a Espanya. Ofereix atenció i suport a les persones amb idees o conductes suïcidides, i a les que hagin patit la mort d'algun ésser estimat per aquest motiu.
- ▶ La iniciativa "Vostè com està?", consistent en trucades de suport emocional a persones més grans de 70 anys que no estan connectades amb cap servei municipal.
- ▶ El reforç i ampliació de la Xarxa de Serveis Konsulta'm, en què personal adscrit als centres de salut mental infantil i juvenil atenen espontàniament adolescents, joves i famílies en espais de joves (xarxa de 21 punts Aquí T'Escoltem);
- ▶ El programa pilot de grups de suport emocional dintre de les Xarxes de Resposta Socioeconòmica (XARSE) dels barris.
- ▶ Els Grups de Suport al Dol en col·laboració amb la Xarxa de Biblioteques de la ciutat.

Pla d'Acció sobre Drogues i Addiccions de Barcelona 2021-24

Drogodependències

20
21
—
20
24

- El projecte Salut Mental en Persones Migrades.

Un altre element clau per a la promoció de la salut física i mental és l'esport. En aquest sentit, durant el confinament més dur es va dur a terme la campanya "BCN es mou dins de casa" i posteriorment s'ha garantit la presencialitat dels programes d'activitat física. Per salvaguardar i regenerar el sistema esportiu de la ciutat es van aprovar 5 milions d'euros d'ajuts extraordinaris per a les famílies, els clubs i les entitats esportives i 11 milions per al reequilibri econòmic de les instal·lacions esportives municipals.

Si entrem en l'àmbit de les addicions, observem una disminució en l'hàbit de fumar (3.a). Per contra, el consum d'alcohol i drogues a nivells de risc sembla que ha crescut, excepte el de cànnabis entre els nois (fita 3.5). A finals de novembre el Ple de l'Ajuntament va aprovar per unanimitat el nou Pla d'Acció sobre Drogues i Addiccions de Barcelona (2021-2024)⁹, que situa el focus de la prevenció en la població més jove. En paral·lel, s'han dut a terme mesures innovadores, encaminades a reduir les addiccions. La més notòria és que mitjançant un pla especial urbanístic, Barcelona s'ha convertit en la primera ciutat espanyola que impedeix l'obertura de nous locals de jocs d'atzar.

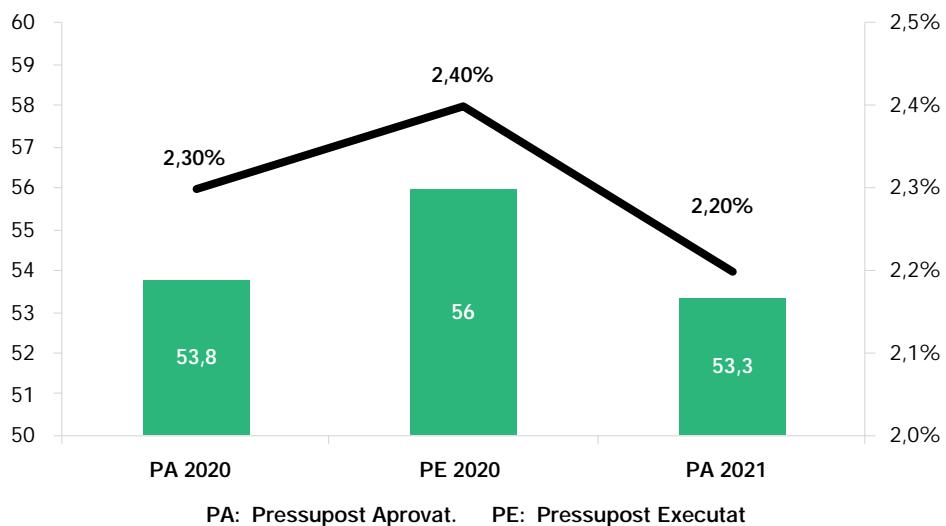
Per a la fita 3.6, s'ha constatat una disminució important durant l'any 2020 de persones lesionades per accidents de trànsit, fruit sobretot de la reducció de la mobilitat motoritzada. L'Ajuntament treballa de manera prioritària en la prevenció dels sinistres de trànsit i la protecció dels usuaris de la via pública més vulnerables. S'analitzen els punts de risc a la ciutat per aplicar mesures correctores i també s'impulsen canvis de caràcter estructural, com "Barcelona, ciutat 30", que redueix la taxa de mortalitat en atropellaments del 45% al 5%. Està previst que a finals del 2021 les vies de circulació amb el límit a 30 km/h sumin 212 km, el 75% del total de la xarxa de circulació.

Pel que fa als serveis de salut, Barcelona avança progressivament cap a una atenció sanitària realment universal (fita 3.8). La millora dels equipaments d'atenció primària (amb acords per la ubicació de 4 nous CAP: Fort Pienc, Gòtic, Besòs i Congrés-Els Indians) i dels hospitals de referència, així com la consolidació de nous serveis municipals, com el d'atenció odontològica, suposaran una millora en la cobertura i la qualitat dels serveis. No obstant això, les limitacions competencials i pressupostàries, així com a les dificultats de tramitació i gestió de recursos, plantegen reptes importants en el camí cap a l'assoliment de l'ODS 3.

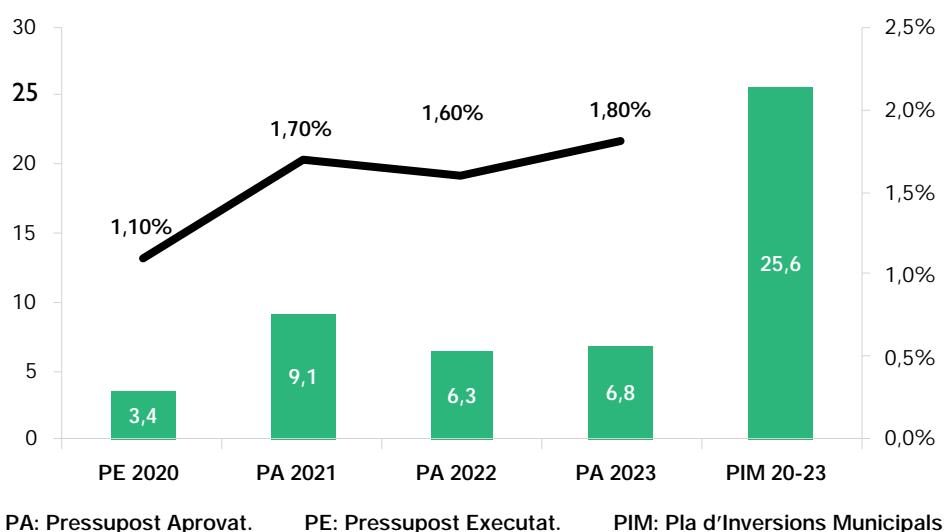
⁹ <https://www.aspbcn.cat/noticies/pla-drogues-addicccions-bcn>

Esforç pressupostari

Despesa corrent municipal destinada a l'ODS 3
(import en milions d'euros i % sobre el total del pressupost)

Inversió prevista al PIM 2020-2023 a l'ODS 3
(import en milions d'euros i % sobre el total del pressupost)

Bona pràctica destacada

Servei municipal de dentista per a persones vulnerables

Una part important de la població de la ciutat té dificultats per assumir les despeses relacionades amb la salut dental. L'Ajuntament de Barcelona considera que la salut bucodental és de primera necessitat i treballa per la igualtat en l'accés de la població als serveis d'odontologia. S'ha engegat un servei de dentista gratuït per a les persones en situació de vulnerabilitat, derivades pels serveis socials de Barcelona, sota un llindar econòmic determinat i amb una necessitat odontològica diagnosticada. El servei gratuït inclou obturacions, higienes i raspats, pròtesis, endodòncies i es duu a terme en edificis municipals. Fins ara s'han realitzat unes 21.600 visites a més de 2.600 persones.

L'Ajuntament, a més, impulsa altres iniciatives per millorar l'accés al dentista de tota la població:

- ▶ Un operador odontològic per a tota la ciutadania amb preus més accessibles, per sota del mercat.
- ▶ El finançament de dues consultes odontològiques d'entitats del Tercer sector dirigides a infància en risc social, persones sense llar i persones amb problemes de salut mental o addiccions.

- ▶ Un conveni perquè les clíiques dentalss associades a l'Associació Empresarial de Centres d'Assistència Dental (AE-CAD) ofereixin tarifes socials a diferents col·lectius.

Alguns tractaments odontològics s'incorporaran progressivament a la cartera de serveis del CatSalut, d'acord amb allò establert a la Llei 12/2020, de 13 d'octubre, de l'atenció pública de la salut bucodental, aprovada pel Parlament de Catalunya, que regula les activitats relacionades amb la salut bucodental del sistema sanitari integral d'utilització pública de Catalunya.

Font: Ajuntament de Barcelona,
<https://ajuntament.barcelona.cat/sanitatisalut/ca/canal/dentista-persones-vulnerables>

Garantir una educació inclusiva, equitativa i de qualitat i promoure oportunitats d'aprenentatge durant tota la vida per a tothom

Fites de Barcelona per a l'any 2030

-
- 4.1 Pràcticament tot l'alumnat acaba l'ensenyament obligatori amb èxit i amb un nivell adequat de competències
- 4.2 Augmentar l'escolarització en l'etapa 1-3 anys (més del 60% a P1, més del 80% a P2), vetllant perquè l'augment es produueixi especialment en els infants de famílies de nivell socioeconòmic baix
- 4.3 Més d'un 60% de titulats superiors entre els joves adults
- 4.4 Quatre de cada cinc joves hauran completat algun tipus de formació postobligatòria
- 4.5 Totes les persones tindran les mateixes oportunitats formatives
- 4.6 El gruix de la població barcelonina sabrà expressar-se en almenys tres idiomes: català, castellà i anglès
- 4.7 L'acció educativa i de sensibilització sobre el desenvolupament sostenible i sobre els drets humans arribarà a tots els centres educatius
- 4.a. Tots els infants amb dificultats d'aprenentatge tindran accés un recurs o un centre especialitzat per promoure el seu desenvolupament precoç
- 4.b. Desenvolupar la cooperació internacional en l'àmbit de l'educació

Situació dels indicadors

Fita ODS	Indicador (codi)	Indicador (definició)	Primer valor disponible (de 2015 en endavant)	Darrer valor disponible (fins final de 2020)	Any	Tendència (des de 2015)	Tendència (des del darrer any disponible)
4.1.	ODSBCN-411	Taxa d'assoliment de les cinc proves de competències bàsiques efectuades a 4t curs de d'ESO	90,2% (Català); 91,5% (Castellà); 89,4% (Anglès); 88,0% (Matemàtiques); 85,9% (Científico-tècnologica)	89,1% (Català); 89,1% (Castellà); 86,2% (Anglès); 81,7% (Matemàtiques) 86,7% (Científico-tècnologica)	CURS 2020-2021	 	
4.1.	ODSBCN-412	Taxa de graduació a l'ESO desagregada per districtes, diferència en % entre el districte amb la taxa més alta i el districte amb la taxa més baixa	20,1%	22,6%	CURS 2018-2019		
4.2.	ODSBCN-421	Taxa d'escolarització a un any d'edat	48,4%	50,9%	CURS 2019-2020		
4.2.	ODSBCN-422	Taxa d'escolarització a dos anys d'edat	65,6%	69,5%	CURS 2019-2020		
4.2.	ODSBCN-423	Diferencial en la taxa d'escolarització a l'edat de 2 anys entre el districte amb la taxa més elevada i aquell amb la taxa més reduïda	48,5%	59,8%	CURS 2019-2020		
4.3.	ODSBCN-431	Proporció de persones entre 30 i 34 anys que disposen d'un títol d'educació superior (universitari o CFGS)	47,7%	53,8%	2020		
4.4	ODSBCN-441	Proporció de persones entre 20 i 24 anys que disposen, com a mínim, del títol de Batxillerat o de CFGM	60,3%	61,3%	2020		
4.6.	ODSBCN-461	Proporció de persones majors de 17 anys que consideren que saben parlar: a) Català, b) Castellà, c) Anglès	77,0% (Català), 100,0% (Castellà) i 44,0% (Anglès)	75,3% (Català), 99,9% (Castellà) i 56,6% (Anglès)	2021		

Fita ODS	Indicador (codi)	Indicador (definició)	Primer valor disponible (de 2015 en endavant)	Darrer valor disponible (fins final de 2020)	Any	Tendència (des de 2015)	Tendència (des del darrer any disponible)
4.7.	ODSBCN-471	Proporció de centres educatius de adherits a la xarxa escoles + sostenibles (inclou escoles bressol, infantil, primària, ESO, cicles formatius, escoles especials, batxillerat i escoles d'adults).	35,60%	52,10%	2020	↑↑	↑↑
4.7.	ODSBCN-472	Proporció d'infants que afirma conèixer els seus drets recollits en la Convenció dels Drets de l'Infant quan finalitza l'educació primària (6è curs)	54,0%	54,0%	2017	* primera dada	* primera dada
4.7.	ODSBCN-473	Nombre de projectes d'educació per a la justícia global que promoguin una educació crítica i foment de la pau, els drets humans, la sostenibilitat i la igualtat de gènere	58	55	2020	↓↓	↓↓
4.b.	ODSBCN-4b1	Recursos del programa municipal de Justícia Global destinats a l'objectiu de millorar l'educació	947.841 €	2.019.151,20 €	2020	↑↑	↑↑

Descripció dels avenços i acció municipal per l'ODS

El tancament de les escoles com a mesura d'emergència a la situació generada per la COVID-19 ha generat reptes sense precedents per als sistemes educatius. La pandèmia, que va sorprendre els estudiants a meitat del curs acadèmic, ha afectat la seva formació educativa, en molts casos baixant-ne el rendiment o, en casos extrems, fent-los abandonar els estudis. Un dels aspectes més significatius del cessament de l'activitat presencial dels centres educatius com a conseqüència de la pandèmia és que s'ha dut a terme en un context marcat per profundes desigualtats, tant en

termes d'accés, com de processos i resultats educatius.

En el cas de la ciutat de Barcelona, els avenços en les fites de l'ODS 4 han estat molt condicionats per la COVID-19. El confinament va significar el tancament temporal de tots els centres educatius, de manera que el dret a l'educació va passar a dependre, en bona mesura, de l'accés a dispositius informàtics i a la connectivitat digital. Tot i així, es calcula que durant el confinament un 27% dels i les menors no va poder seguir els seus estudis a distància. En gairebé la meitat dels casos, la causa va ser que l'escola no va proporcionar una oferta educativa en línia adequada.

Els indicadors de la fita 4.1 reflecteixen un impacte negatiu sobre els resultats i sobre la igualtat d'oportunitats educatives. D'una banda, empitjoren els resultats de les proves de competències bàsiques en tres de les quatre matèries examinades. De l'altra, s'amplia la "bretxa d'èxit educatiu" (taxa de graduació a l'ESO) entre els districtes amb millors i pitjors resultats.

Per abordar aquestes dificultats sobrevingudes sense perdre de vista la promoció de la igualtat d'oportunitats educatives (fita 4.5) es va crear un programa municipal nou, consistent en proporcionar tauletes i portàtils a estudiants de famílies vulnerables. Aquesta mesura va posar a l'abast dels alumnes confinats un total de 2.300 tauletes, el préstec de les quals va ser gestionat pel Consorci d'Educació de Barcelona. Això es complementa amb el projecte pilot FADes, que ofereix mentories, acompanyament i assessorament digital a les famílies amb infants i joves en edat escolar.

Amb un enfocament més estructural durant el curs 2019-2020 es va posar en marxa el Pla contra la segregació (vegeu bona pràctica destacada). Vinculat amb això també destaca l'increment, per part del Departament d'Educació de la Generalitat, dels recursos per a l'educació inclusiva a la ciutat, amb 41 incorporacions (12 en centres públics i 29 en centres concertats) de Suport Intensiu d'Escolarització Inclusiva (SIEI) per atendre els alumnes amb necessitats educatives especials. També s'ha consolidat l'equip d'educadors socials de l'Institut Municipal de Serveis Socials (IMSS) als centres educatius (escoles, institut escola i instituts) de major complexitat, amb un increment de 28 a 41 educadores socials.

Val a dir que part del fons COVID s'ha assignat a fomentar sortides culturals d'escoles i instituts d'entorns més desfavorits per visitar teatres i museus al segon i tercer trimestre del curs 20-21. També s'ha redefinit el projecte Menjallibres com a programa de reforç educatiu en els àmbits de comprensió lectora i expressió oral en els centres educatius de Pla de Barris.

Pel que fa a l'escolarització universal (fita 4.2), Barcelona ha apostat per enfocar aquesta fita a l'etapa de 0 a 3 anys, principalment a través de l'escola bressol, considerant el seu rol clau en l'educació dels infants. La xarxa d'escoles bressol municipals (EBM) de Barcelona és una de les més extenses d'Europa. Amb la incorporació de les EBM Germanetes i Els Gats, al curs 2021-2022 sumen un total de 103 EBM amb capacitat per a 8.525 nadons i infants. Continuar ampliant

l'oferta municipal és, doncs, un dels grans reptes per als propers anys. També s'ha ampliat la figura de l'educador social a les EBM, passant d'un a cinc educadors, i de dues EMB ateses a 10. A més, es treballa per integrar a la xarxa municipal cinc escoles bressol actualment gestionades per la Generalitat, així com alguns centres privats. Un altre fet destacable és l'ampliació de la Xarxa d'Espaces familiars de criança municipal (EFCM); han passat de 16 a 20 centres i s'atenen uns 1.200 infants.

En l'etapa preescolar (3-6 anys) l'Agència de Salut Pública de Barcelona ha posat en marxa el Programa 1,2,3,emoció! d'educació emocional per als infants, amb activitats a l'aula, a l'entorn escolar fora de l'aula i en el marc de les famílies. Hi participen 56 escoles i 3.200 infants. En paral·lel s'ha consolidat la figura del gestor emocional als centres educatius, que ja donen servei amb dedicació completa a 34 escoles.

Continua el creixement de la població que disposa de formació universitària, que arriba ja a prop del 54% en les noves generacions (fita 4.3). La formació secundària postobligatòria (fita 4.4) també creix, tot i que de forma més moderada, i s'estanca al darrer any a poc més del 60%. Per arribar al desitjat 80% en aquest nivell educatiu considerat estratègic, caldrà invertir per tenir una oferta de més qualitat, més inclusiva i més assequible.

La pandèmia ha plantejat la necessitat d'ampliar el nombre d'espais lectius disponibles, amb la finalitat de garantir millors condicions de seguretat. La resposta ha estat posar a disposició dels centres educatius espais d'equipaments com biblioteques, centres cívics, museus, casals de barri i equipaments esportius. Amb el Programa

Connexions es vol aconseguir que aquests usos circumstancials, motivats per un fet extraordinari, es converteixin en aliances estables de proximitat entre centres educatius i equipaments. De fet, els vincles entre educació i cultura s'han promogut a través de diversos programes. Així, les escoles municipals de música han interactuat més amb centres educatius del seu entorn, així com també les fàbriques de creació, en el marc de Pla de Barris. S'ha ampliat el programa En Residència, que connecta creadors, alumnes i docents educatius passant de 20 a 26 instituts.

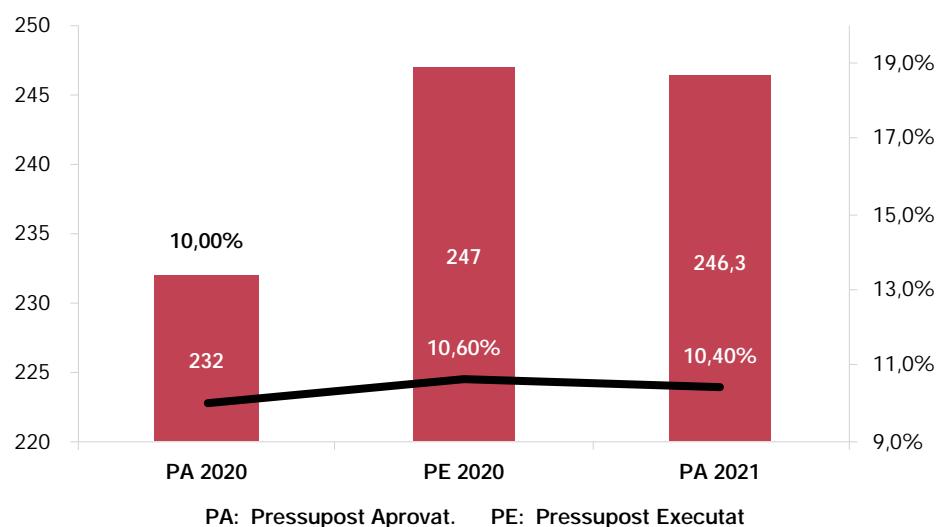
Pel que fa a la transmissió de valors i el compromís amb la societat (fita 4.7), és molt signifi-

catiu l'increment del nombre de centres adherits a la xarxa escoles + sostenibles, fins al punt que ja supera el 50% del total. Un altre dels pilars d'aquest progrés ha estat l'Estratègia per a l'Educació de la Justícia Global a Barcelona, aprovada l'abril del 2019, que ha suposat un aug-

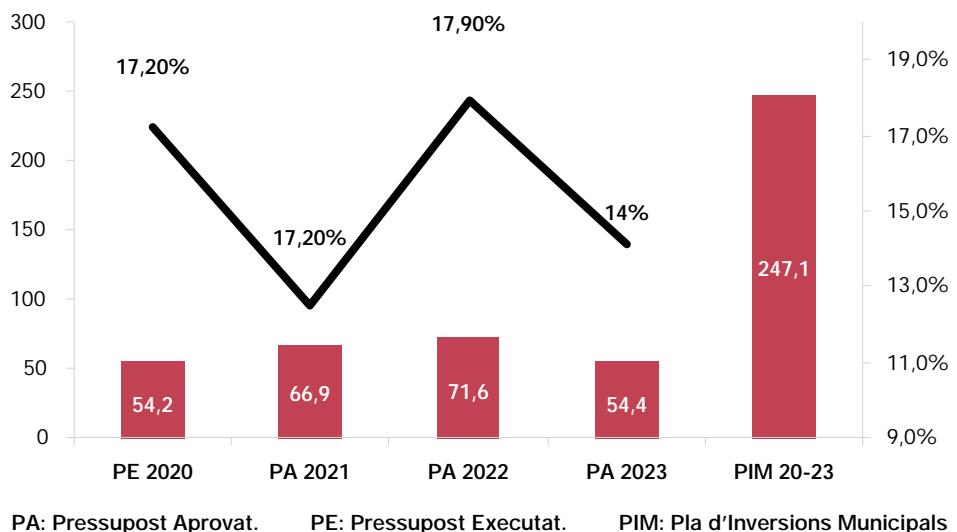
ment del nombre i la qualitat d'accions implementades a la ciutat en matèria d'educació i sensibilització sobre els drets humans, la justícia de gènere, l'emergència climàtica, les desigualtats mundials i la coherència de polítiques econòmiques, socials i culturals.

Esforç pressupostari

Despesa corrent municipal destinada a l'ODS 4
(import en milions d'euros i % sobre el total del pressupost)

Inversió prevista al PIM 2020-2023 a l'ODS 4
(import en milions d'euros i % sobre el total del pressupost)

Bona pràctica destacada

Nou pla integral per a la petita infància, amb més escoles bressol i més espais familiars

El nou pla preveu una inversió de 24,9 milions d'euros i va més enllà dels serveis que ofereixen les escoles bressol, perquè, a més de l'educació, engloba les cures per apropar-les a les famílies més vulnerables. L'objectiu és avançar en la construcció d'una ciutat més educadora, feminist i justa, que combati les desigualtats des dels primers anys de vida. El repte assumit per la ciutat és continuar ampliant l'oferta municipal d'aquest tipus de centres, per això en els propers quatre anys s'ampliarà la xarxa municipal amb tretze equipaments nous als territoris amb més falta de places, de manera que el 2024 la xarxa municipal tindrà un mínim de 115 centres i oferirà un total de 9.500 places d'escolarització.

Un altre objectiu del pla és doblar l'oferta actual dels espais familiars, un servei que afavoreix la creació de xarxes comunitàries per a les tasques de criança. Actualment a la ciutat hi ha setze espais familiars que donen servei a prop de set-cents nens. Per poder doblegar l'oferta i arribar a tenir un espai familiar de criança municipal a prop de la meitat dels barris de la ciutat i que doni servei a 1.500 nens i les seves famílies, s'obriran tres nous espais familiars vinculats a les noves escoles bressol municipals a Roger, Pere Calafell i Teixonera. D'altra banda, també es preveu habilitar tretze espais familiars nous a equipaments de proximitat en el marc del Pla de barris.

Les dinàmiques quotidianes han convertit les escoles bressol en petits nuclis de socialització de les famílies. En alguns casos, aquests espais de socialització inicialment espontanis s'han consolidat i s'han creat xarxes comunitàries de suport i espais de trobada més enllà de les cinc de la tarda. Han sorgit experiències diverses com ara mercats d'intercanvi de jocs, llibres o roba o programes com el de «Patis en família». L'objectiu municipal és impulsar a les escoles bressol iniciatives comunitàries més obertes al barri, perquè arribin també a famílies amb nens de 0 a 3 anys de fora de l'escola i els centres es concebin com a cases de la petita infància.

Font: https://www.barcelona.cat/infobarcelona/ca/tema/educacio-i-estudis/nou-pla-integral-per-a-la-petita-infancia-amb-mes-escoles-bressol-i-mes-espais-familiars_1056362.html

Pla de xoc contra la segregació escolar, per la igualtat d'oportunitat i l'èxit educatiu

El Consorci d'Educació de Barcelona, integrat per la Generalitat i l'Ajuntament de Barcelona, va posar en marxa durant el curs 2019-2020 un pla de xoc contra la segregació, que inclou mesures per garantir la igualtat d'oportunitats i l'èxit educatiu. El pla contempla la preassignació de places a P3 i l'ESO a tot l'alumnat en situació de vulnerabilitat social i acompanyament a les seves famílies en la matrícula. Es busca la distribució equilibrada de la matrícula viva dins de la xarxa educativa i un millor equilibri en la matriculació dels alumnes més vulnerables entre centres públics i concertats.

La col·laboració amb Serveis Socials permet identificar l'alumnat en situació de vulnerabilitat. Les famílies són informades de la preassignació a un centre determinat perquè validin la propos-

ta segons les preferències en el moment de formalitzar la matrícula. Com a criteris per fer una distribució equilibrada a la xarxa educativa de l'alumnat vulnerable s'utilitzen l'escolarització dels germans al mateix centre, la distància entre el domicili i el centre educatiu, amb un màxim de 500 metres, ratificació del tutor o tutora quan es tracti de l'ESO i la decisió final de les famílies. El Pla vol consolidar un sistema menys burocràtic, en què els alumnes en situació de vulnerabilitat disposin d'una plaça de reserva; l'exemció de pagar quotes per a l'escolarització, tant a centres públics com privats; la gratuïtat del servei de menjador, les activitats extraescolars i les d'estiu, i la plaça garantida en centres oberts..

Des que es va començar a aplicar el programa a P3 s'ha passat del 73%-27% entre centres públics i concertats del curs 2019-20, al 63%-37% del curs 2020-21. A 1er d'ESO s'ha passat del 64%-36% al 57%-43%.

Font: Ajuntament de Barcelona

https://ajuntament.barcelona.cat/dretssocials/ca/noticia/el-curs-2019-2020-tindra-un-pla-contra-la-segregacio-escolar_778760

Programa Prometeus: suport d'accés a la universitat

Un dels principals indicadors de desigualtat és la dificultat d'accés i de permanència a la universitat per als joves dels barris més desafavorits de les ciutats. Des del curs 2016-2017 existeix un programa per promoure que els joves del barri del Raval incrementin les seves possibilitats d'accedir a la universitat, des de les seves capacitats, possibilitats i desitjos, superant estigmes, prejudicis i obstacles vinculats a l'origen i la condició social. Prometeus, inclòs al Pla de Barris de Barcelona, promou la gratuïtat dels graus universitaris mitjançant premis i beques-salari, i ofereix acompanyament i tutorització de l'alumnat per prevenir l'abandonament. El programa és una aposta compartida entre l'administració local i educativa, la iniciativa privada, els centres educatius de secundària públics del Barri i l'àmbit universitari.

Al Raval, el darrer any Prometeus ha estat una realitat per a més de 40 joves del Raval, 27 noies i 13 nois de diversos orígens (bengalí, marroquí, filipí, argentí, paquistanès, romanès o xinès), a més del nacional, dels quals el 95% han aconseguit acabar el curs universitari complet. Actualment també es desenvolupa als barris del Besós i el Maresme, la Verneda i La Pau, Torre Baró, Ciutat Meridiana i Vallbona.

Font: Ajuntament de Barcelona

<https://www.pladebarris.barcelona/en/plans-de-barri/94/concrecio-del-pla/>

Aconseguir la igualtat de gènere i apoderar totes les dones i nenes

Fites de Barcelona per a l'any 2030

- 5.1 Eradicar totes les formes de discriminació de gènere i reduir l'impacte d'aquestes sobre la igualtat
- 5.2 Eradicar la violència masclista a Barcelona
- 5.3 Desenvolupar els programes de lluita contra el tràfic i l'explotació sexual de dones i noies, i contra la violència masclista en països receptors d'Ajut Oficial al Desenvolupament
- 5.4 Assolir una responsabilitat compartida en les feines de la llar i en les cures, tant dins de les famílies com entre famílies, empreses i administració pública

- 5.5 Trencar els sostres de vidre de les dones a Barcelona, assolint la paritat en els espais de representació i de lideratge polític, econòmic i social
- 5.6 Es considera integrada amb la fita 3.7. (ODS de Salut i Benestar)
 - 5.a. Es considera integrada amb les fites 5.1. i 8.5 (bretxa salarial de gènere)
 - 5.b. Assolir la igualtat de gènere en l'ús de les TIC
 - 5.c. Implementar i actualitzar les normes i els plans per la igualtat de gènere de l'Ajuntament

Situació dels indicadors

Fita ODS	Indicador (codi)	Indicador (definició)	Primer valor disponible (de 2015 en endavant)	Darrer valor disponible (fins final de 2020)	Any	Tendència (des de 2015)	Tendència (des del darrer any disponible)
5.2.	ODSBCN-521	Percentatge de dones majors de 16 anys que han patit una situació de violència masclista (excloent comentaris, gestos sexuals i exhibicionisme) durant el darrer any	13,8%	13,8%	2016	*primera dada	*primera dada
5.2.	ODSBCN-522	Nombre de dones assassinades, víctimes de violència masclista al Partit Judicial de Barcelona (inclusió Barcelona, Badalona, Sant Adrià del Besós i Santa Coloma de Gramenet)	7	7	2020	=	↑
5.3.	ODSBCN-531	Unitats familiars ateses per la Unitat municipal contra el Tràfic d'Esers Humans (UTEH), víctimes d'explotació sexual o de tràfic d'escollers humans amb fins d'explotació sexual	109	277	2020	↓	↓
5.3.	ODSBCN-532	Recursos del programa municipal de Justícia Global destinats a la lluita contra la violència masclista en països receptors d'AOD	605.871 €	1.943.859 €	2020	↑	↑
5.3.	ODSBCN-533	Personal tècnic de ciutats sòcies implicat en programes d'intercanvi tècnic sobre lluita contra la violència masclista	8	8	2019	*primera dada	*primera dada
5.4.	ODSBCN-541	Percentatge de persones que s'ocupen d'una persona amb dependència sense cap suport	8,0%	8,0%	2016-2017	*primera dada	*primera dada
5.4.	ODSBCN-543	Bretxa de gènere en les feines de la llar	45,3%	48,8%	2020	↓	↓
5.4.	ODSBCN-545	Nombre d'empreses i entitats que formen part de la xarxa NUST (Nous Usos Socials del Temps)	126	126	2020	*primera dada	*primera dada

Fita ODS	Indicador (codi)	Indicador (definició)	Primer valor disponible (de 2015 en endavant)	Darrer valor disponible (fins final de 2020)	Any	Tendència (des de 2015)	Tendència (des del darrer any disponible)
5.5.	ODSBCN-551	Proporció de dones en el Consell Plenari de l'Ajuntament de Barcelona	48,80%	46,34%	2021*	En l'interval desitjat (40/60)	En l'interval desitjat (40/60)
5.5.	ODSBCN-552	Proporció de dones en els càrrecs de govern i les gerències de l'Ajuntament de Barcelona	51,40%	44,23%	2021*	En l'interval desitjat (40/60)	En l'interval desitjat (40/60)
5.5.	ODSBCN-553	Proporció d'equipaments culturals públics (municipals i consorciats) dirigits per dones	66,0%	66,0%	2021*	*primera dada	*primera dada
5.5.	ODSBCN-554	Proporció de dones en llocs de decisió a les empreses (dada de Catalunya)	24,2%	24,2%	2018	*primera dada	*primera dada
5.c.	ODSBCN-5c1	Grau d'implementació dels successius plans per la justícia de gènere	-	Pla 2021-2025 en fase final d'elaboració	2021	✓	✓

Descripció dels avenços i acció municipal per l'ODS

La pandèmia ha impactat de manera diferencial i més significativament sobre les dones, agreujant la desigualtat i els casos de violència (fita 5.2). Durant el confinament domiciliari l'atenció a les dones víctimes de violència han suposat un repte per als serveis socials de l'Ajuntament, per la dificultat en la detecció dels casos. En termes generals, s'ha valorat positivament l'atenció en forma ambulatòria i hospitalària, malgrat els períodes de col·lapse per les onades de la pandèmia. Tot i això, encara s'identifiquen alguns reptes on cal concentrar els esforços per millorar l'atenció: 1. Augmentar el nombre de places d'acollida per a famílies monomarentals, 2. Disminuir el temps d'estada a casa d'acollida de llarga estada per accedir a programes d'autonomia i vida independent per a unitats familiars que han estat víctimes de violència masclista i 3. Millorar la interrelació entre professionals per evitar la revictimització. Així mateix, l'extensió de Barcelona fa necessari descentralitzar el servei d'atenció.

Un front potencial de violència de gènere és el sensellisme, fenomen menys estès però especialment dur entre les dones. Durant el darrer any, a més de crear el centre específic per a dones La Llavor, amb 59 places d'allotjament, s'ha introduït la perspectiva de gènere als serveis d'atenció i acompanyament a les persones sense llar.

Acabar amb totes les maneres de violència envers les dones és un imperatiu de l'Ajuntament de Barcelona. Visibilitzar el problema i comptar amb les dades necessàries permet dimensionar el problema i plantejar solucions adaptades. Per fer-ho, s'identifiquen algunes variables d'interès:

- ▶ Nombre d'unitats familiars unifamiliars o de més membres ateses als serveis d'atenció, recuperació i acolliment per violència masclista a la unitat contra el tràfic d'éssers humans, especialment amb finalitats d'explotació sexual.
- ▶ Dones ateses a les quals es proporciona el dispositiu de teleassistència mòbil per violència de gènere. (ATENPRO)

- ▶ Atenció jurídica especialitzada i representació jurídica per a dones víctimes de violència i per a persones que han patit qualsevol tipus de tràfic amb finalitat d'exploració sexual, laboral, extracció d'òrgans, matrimoni forçós o mendicitat.
- ▶ Nombre d'actuacions de complementació amb altres professionals que atenen les víctimes.

Alguns reptes identificats amb la fita 5.2 estan relacionats amb la necessitat de compartir una plataforma informàtica de detecció de víctimes de tràfic d'éssers humans amb entitats especialitzades i els diferents cossos i forces de seguretat; així com amb la necessitat d'atendre el nom-

bre creixent de dones que es troben en situació irregular. En aquest punt també resulta útil el desenvolupament d'una nova eina per detectar potencials víctimes d'explotació sexual (fita 5.3).

Però per acabar amb la violència masclista cal aconseguir canvis estructurals a la societat. En aquesta línia, per fomentar una perspectiva plural, positiva i diversa de les masculinitats, s'ha creat el Centre de Masculinitats PLURAL, en un espai que acull també la nova seu del Servei d'Atenció a Homes per la promoció de relacions no violentes (SAH).

Respecte a la bretxa gènere en les cures i en el treball domèstic (fita 5.4), hi ha evidències que mostren un agreujament del problema durant

l'any 2020. L'Ajuntament promou la substitució del model actual, en què la cura de les persones dependents és assumida habitualment per les dones, en molts casos en solitari, per un model de cures compartides, en xarxa i de proximitat.

Per avançar en aquest model s'han posat en marxa innovacions com les superilles de les cures. Aquestes consisteixen a aglutinar en un únic equip d'entre 10 i 15 treballadores per prestar Serveis d'Atenció a Domicili (SAD) a entre 60 i 70 persones d'una mateixa zona (o superilla) de la ciutat. La proximitat i el vincle comunitari permeten millorar tant la qualitat de l'atenció rebuda com les condicions laborals de les persones que hi treballen. El nou contracte dels SAD, dotat amb un 49% més de pressupost i en vigor des del 1 de gener de 2021, contempla que es desplegaran un mínim de 60 superilles de cures en els propers anys. Des de la mateixa lògica i de forma complementària s'ha impulsat el projecte Vila Veïna. Es tracta d'articular la xarxa comunitària de cada territori (d'entre 10.000 i 30.000 habitants) per dur a terme accions que millorin la situació tant de les persones que es dediquen a cuidar com de les que tenen necessitats de cura, vetllant es-

pecialment per la petita infància i les persones més grans. A l'octubre de 2021 el projecte es va desplegar 4 territoris de la ciutat i al llarg de 2022 s'ampliarà a 12 més, fins arribar a tots els districtes. L'objectiu a llarg termini és donar cobertura a tota la ciutat, implementant al voltant de 115 experiències. També cal considerar "Barcelona Cuida", espai creat per informar, orientar i assessorar professionals, famílies i persones amb dependència sobre els recursos existents al voltant de la cura.

Per la seva banda, "Concilia", és un servei de canguratge municipal, de caràcter gratuït que s'ofereix fora d'horari escolar, pensat per a famílies monomarentals i/o sense xarxa comunitària i/o víctimes de violència de gènere). Té una dotació de 630.000 € per arribar a 900 infants i oferir 11.500 canguratges.

La desigualtat continua sent un problema estès a la nostra societat i que afecta de manera particular a les dones i nenes (fita 5.1). Barcelona compta amb diferents mesures per fer front a aquesta problemàtica, que ha estat incrementada per l'impacte de la pandèmia per a les dones,

així com per a altres col·lectius més vulnerables. Barcelona ha implementat un pla de contingència de gènere i ha incorporat una perspectiva de gènere a tots els espais participatius de la ciutat, després de consultes amb els actors rellevants i ha adoptat una mesura de govern d'Economia Feminista, centrada en ampliar els mecanismes municipals per defensar els drets laborals de les dones, especialment en els sectors més feminitzats i precaris, com el treball de la llar i de la cura, la neteja, el tèxtil, l'atenció al públic, l'acció social i l'estètica i el benestar.

També destaca el Pla per a la Justícia de Gènere 2021-2025 que es troba en fase de redacció, donant continuïtat al Pla per la justícia de gènere 2016-2020 (fita 5.c).

Complementàriament, l'entrada en vigor del Reial Decret 901/2020 sobre l'obligació de registrar els plans d'igualtat a les empreses permetrà analitzar-ne els impacts i fer-ne un seguiment molt més detallat sobre la situació de les dones en el teixit empresarial i productiu (fita 5.5.). Són eines que

promouen la transparència i que s'espera que, a més de contribuir a reduir les desigualtats, ajudin a fer un seguiment de la situació aportant informació rellevant. Un exemple n'és el Tercer Pla d'Igualtat entre dones i homes 2020-2023, l'objectiu del qual és l'increment de la presència de dones als sectors més masculinitzats (policia i bombers).

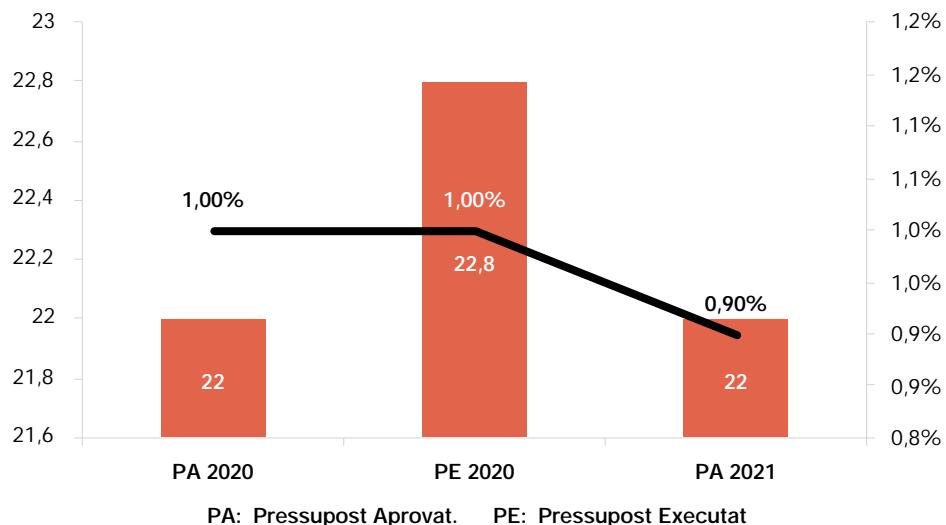
En matèria de promoció de la igualtat respecte a l'accés i l'ús de la tecnologia (fita 5.b) destaca la mesura de govern Barcelona Fem Tech, una estratègia per a l'equitat de gènere al sector de les TIC (2021-2023), i programes Technovation Girls, dedicat al foment de vocacions STEAM (ciència, tecnologia, enginyeria i matemàtiques) entre les noies.

En aquest ODS resta pendent la concreció de les fonts d'informació d'alguns indicadors tan importants com l'ODSCBN-511, Indicador d'Igualtat de Gènere (Gender Index Equality) 0-100. La participació a la xarxa CHANGE¹⁰, formada per grans ciutats del món, compta amb un grup de treball sobre indicadors d'igualtat de gènere que pot resultar útil per completar aquesta tasca.

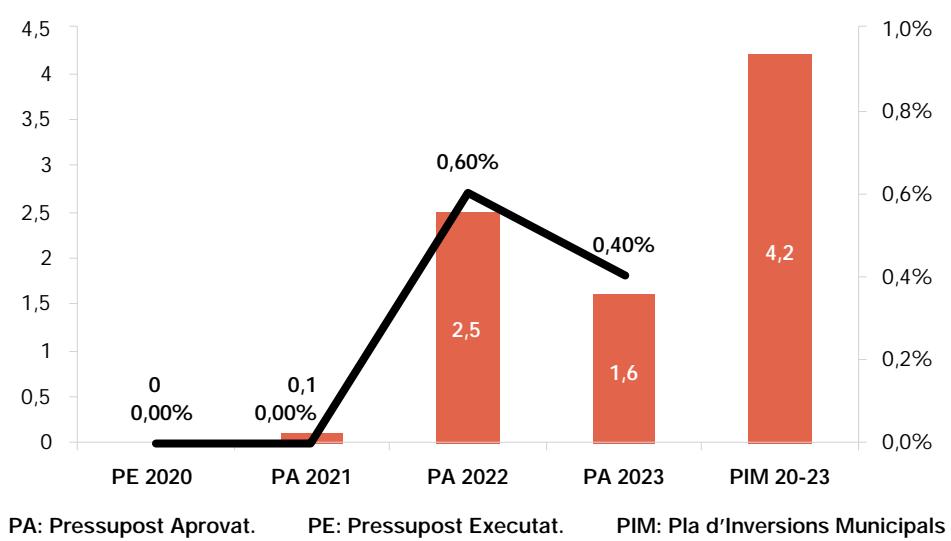
¹⁰ City Hub and Network for Gender Equity (<https://citieschange.org/>)

Esforç pressupostari

Despesa corrent municipal destinada a l'ODS 5
(import en milions d'euros i % sobre el total del pressupost)

Inversió prevista al PIM 2020-2023 a l'ODS 5
(import en milions d'euros i % sobre el total del pressupost)

Bona pràctica destacada

Taula interinstitucional contra el Tracta d'éssers Humans i la implementació de l'eina de detecció per a persones Víctimes d'Explotació Sexual

Nova eina per millorar la detecció de víctimes de tràfic i explotació sexual desenvolupada per l'Ajuntament de Barcelona a partir d'un procés participatiu i de consens amb els actors socials.

Font: Ajuntament de Barcelona, https://www.barcelona.cat/infobarcelona/ca/nova-eina-per-millorar-la-deteccio-de-victimes-de-trafic-dessers-humans_1062618.html

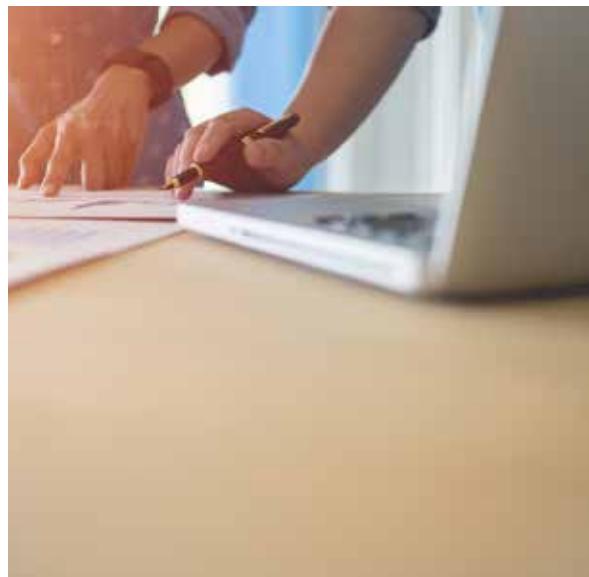
L'eina permetrà que els professionals de diferents àmbits disposin de més i millors recursos per detectar aquests casos, així com per facilitar l'accés directe de les víctimes al dispositiu d'atenció i protecció que ofereix la ciutat. A partir d'un formulari que compta amb 31 indicadors i 122 elements de mesura, s'avalua el risc que té la persona de ser explotada sexualment i identificar si també hi ha risc per a la seva integritat física i mental a l'hora de fer-ne la valoració.

Pla per a la Justícia de Gènere 2021-2025

La nova estratègia serà el resultat d'un procés participatiu per continuar construint una ciutat feminista, oberta i lliure. D'aquesta manera a través d'un procés participatiu s'han recollit les idees i les propostes de la ciutadania, especialment de les dones i de les persones LGTBI. Cal assenyalar que l'anterior Pla per la Justícia de Gènere 2016-

2020 ha estat una eina clau que ha permès engregar 471 actuacions per promoure la igualtat i l'equitat de gènere i combatre la desigualtat i la discriminació, el 80,6 % de les 585 accions previstes. A més, des que es va posar en marxa el pla, el pressupost per combatre la desigualtat de gènere s'ha duplicat: l'any 2020 va arribar a prop de 650 milions d'euros, i el 92% de la normativa municipal incorpora la perspectiva de gènere, un 42% més que el 2016.

Font: Ajuntament de Barcelona, https://www.barcelona.cat/infobarcelona/es/tema/feminismos-mujer/participad-en-el-diseno-del-nuevo-plan-por-la-justicia-de-genero-2021-2025_1072178.html

Servei d'assessorament per a la igualtat i la gestió del temps

Servei prestat per la Direcció de Serveis de Gènere i Polítiques del Temps, en col·laboració amb Barcelona Activa, per facilitar la implantació d'aquest tipus de mesures a les empreses de la ciutat.

Font: <https://empresas.barcelonactiva.cat/es/web/es/servei-d-assessorament-per-la-igualtat>

Garantir la disponibilitat i una gestió sostenible de l'aigua i el sanejament per a totes les persones

Fites de Barcelona per a l'any 2030

- 6.1 Reduir el pes de la factura de l'aigua en el pressupost familiar
- 6.2 Aconseguir que totes les persones tinguin accés a un habitatge en condicions d'higiene i salubritat adequades
- 6.3 Incrementar els sistemes urbans de drenatge sostenible i l'aprofitament de les aigües freàtiques
- 6.4 Assolir un consum d'aigua potable domèstica sostenible, gràcies a mesures d'eficiència i estalvi

6.5 Avançar en la gestió integrada dels recursos hídrics

6.6 Garantir la protecció i la qualitat ambiental dels ecosistemes d'aigua

6.a. Desenvolupar la cooperació internacional de ciutat en programes relacionats amb l'aigua i el sanejament

6.b. Ampliar la participació ciutadana en la gestió de l'aigua i el sanejament

Situació dels indicadors

Fita ODS	Indicador (codi)	Indicador (definició)	Primer valor disponible (de 2015 en endavant)	Darrer valor disponible (fins final de 2020)	Any	Tendència (des de 2015)	Tendència (des del darrer any disponible)
6.1.	ODSBCN-611	Índex d'esforç en el pagament de la factura de l'aigua	107,7	107,3	2020	⬇️	⬆️
6.2.	ODSBCN-621	Nombre d'assentaments irregulars a Barcelona	Assentament:72; Persones vivint en assentaments:143	Assentament:75; Persones vivint en assentaments:428	2020	⬆️ ⬆️	⬆️ ⬇️
6.3.	ODSBCN-631	Superficie operativa de sistemes urbans de drenatge sostenible (en m ²)	49.854	50.936	2020	⬆️	⬆️
6.3.	ODSBCN-632	Aigua de xarxa consumida pels serveis municipals (en milions de m ³)	5,61	4,99	2020	⬇️	⬇️
6.3.	ODSBCN-633	Ús d'aigua regenerada al barri de la Marina (en m ³)	0	0	2020	=	=
6.3.	ODSBCN-634	Ús d'aigües grises (en m ³)	800	628	2020	⬇️	⬇️
6.3.	ODSBCN-635	Ús d'aigües pluvials en cobertes (en m ³)	1.000	1.000	2020	=	=
6.3.	ODSBCN-636	Rehabilitació de la xarxa de clavegueram (en ml)	3.435	4.386	2020	⬆️	⬆️
6.3.	ODSBCN-637	Taxa de rehabilitació del clavegueram	0,21 %	0,27%	2020	⬆️	⬆️
6.3.	ODSBCN-638	Edat mitjana de la xarxa de clavegueram (en anys)	63,37	65,22	2020	⬆️	⬆️
6.3.	ODSBCN-639	Volum estimat d'aigua filtrada al subsòl, masses d'aigua subterrànies (hm ³)	10,79	11,50	2020	⬆️	⬆️
6.4.	ODSBCN-641	Consum domèstic d'aigua mesurat en litres per habitant i dia	105,5	110,4	2020	⬆️	⬆️
6.4.	ODSBCN-642	Consum urbà d'aigua mesurat en litres per habitant i dia	159,2	150,1	2020	⬆️	⬆️
6.5.	ODSBCN-651	Participació com a socis en projectes de recerca que treballen en la gestió integrada dels recursos hídrics	4	9	2020	⬆️	⬆️

Fita ODS	Indicador (codi)	Indicador (definició)	Primer valor disponible (de 2015 en endavant)	Darrer valor disponible (fins final de 2020)	Any	Tendència (des de 2015)	Tendència (des del darrer any disponible)
6.6.	ODSBCN-652	Suport i col·laboració en projectes de recerca que treballen en la gestió integrada dels recursos hídrics	8	33	2020	▲	▲
6.6.	ODSBCN-661	Previsió del percentatge de temps d'incompliment de la qualitat microbiològica de l'aigua de les platges de Barcelona durant la temporada de bany	2,71%	7,83%	2020	▼	▲
6.6.	ODSBCN-662	Dany ambiental per sobreeiximent de les platges	14.635.616,0 €	54.384.312,0 €	2020	▲	▲
6.6.	ODSBCN-663	Volum anual extret de les aigües subterrànies per a ús municipal (m ³)	1.453.446,0	1.194.991,0	2020	▼	▼
6.6.	ODSBCN-664	Percentatge d'analítiques amb valors >2000µS/cm de conductivitat	7,69%	10,68%	2020	▲	▲
6.a	ODSBCN-6a1	Recursos del programa municipal de Justícia Global destinats a la millora de la provisió d'aigua i de sanejament	398.922 €	199.749,61 €	2020	▼	▼
6.a	ODSBCN-6a2	Personal tècnic de ciutats sòcies implicat en programes d'intercanvi tècnic sobre gestió del cicle de l'aigua	4	4	2019	*primera dada	*primera dada

Descripció dels avenços i acció municipal per l'ODS

L'accés a aigua potable és un servei essencial i un dret que cal garantir; per això ha de ser accessible per a totes les famílies (fita 6.1). D'altra banda, és bàsic comptar amb sistemes de sanejament adequats a les llars (fita 6.2) per assegurar l'accés a un habitatge digne i el benestar de la ciutadania. Tot i que aquesta fita presenta nivells de compliment molt alts, encara hi ha persones que viuen en assentaments irregulars (400 al desembre de 2020) que no compleixen les condicions mínimes d'habitabilitat i que, a més, s'han vist especialment afectades per la pandèmia. Les intervencions per resoldre aquest pro-

blema cal cercar-les als ODS 1 (serveis socials) i 11 (accés a l'habitatge).

Disposar d'un sistema de sanejament adequat a nivell urbà també és una prioritat de l'Ajuntament en el seu esforç per fer un ús sostenible i racional dels recursos hídrics de la ciutat (fita 6.3). Barcelona apostà per l'ampliació dels Sistemes Urbans de Drenatge Sostenible (SUDS), programada en fases successives a través del Pla Director Integral del Sanejament de Barcelona (PDISBA). Amb la seva implementació es pretén reduir un 50% el volum d'aigua contaminada generada en episodis de pluja torrencial. A més, a través del Pla tècnic per a l'aprofitament dels recursos hídrics alternatius de Barcelona (PLARHAB) s'espera generar un

estalvi creixent en l'ús dels recursos hídrics convencionals (aigua tractada).

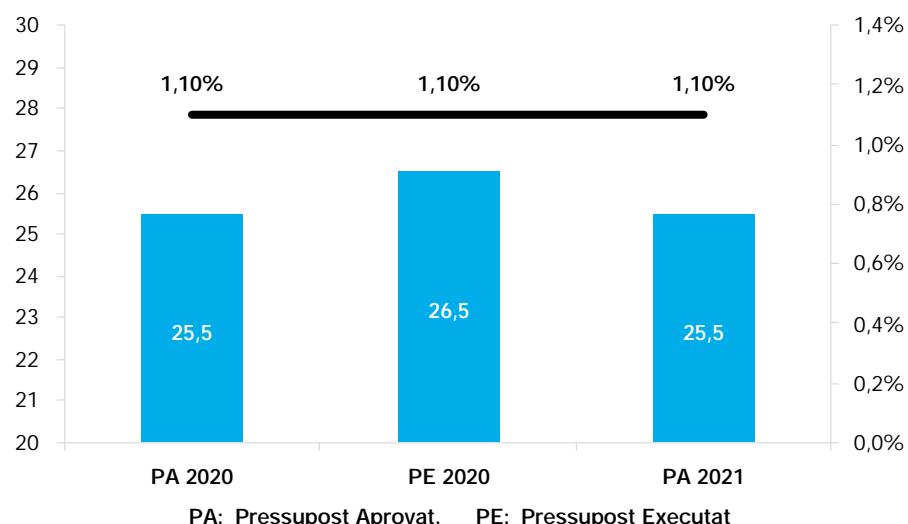
Altres accions dirigides a millorar la gestió dels recursos hídrics de la ciutat incideixen sobre els hàbits de consum de la ciutadania (fita 6.4). Tenir cura d'un recurs escàs com és l'aigua és indispensable per fer front al canvi climàtic, ja que es preveuen sequeres més intenses i freqüents.

Aquesta preocupació queda reflectida a la declaració d'emergència climàtica de Barcelona i requereix un compromís de tota la ciutadania per assolir la fita prevista.

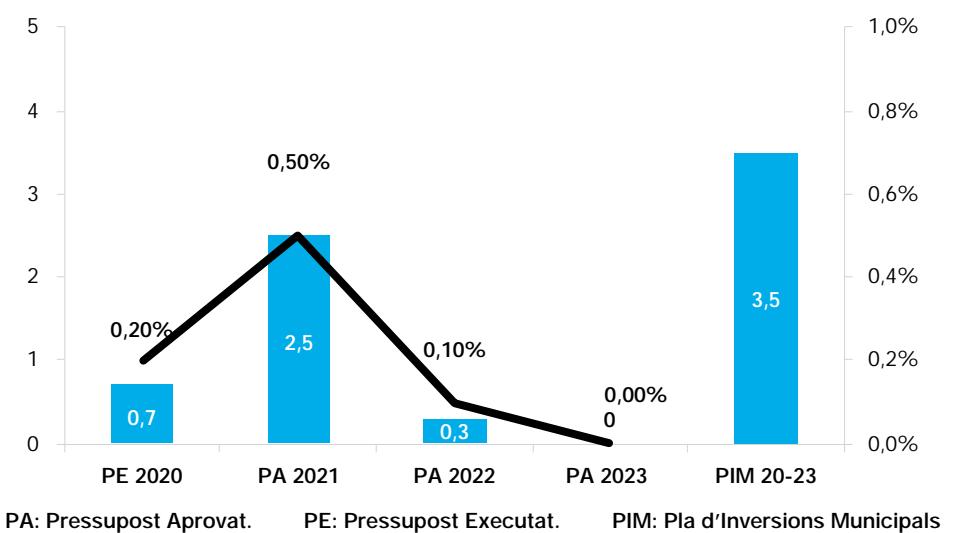
Finalment, cal assenyalar que, gràcies a l'activa implicació de BCASA s'ha pogut completar la localització de l'ODS 6, amb fites operatives i indicadors per a les fites ODS 6.5 i 6.6.

Esforç pressupostari

Despesa corrent municipal destinada a l'ODS 6
(import en milions d'euros i % sobre el total del pressupost)

Inversió prevista al PIM 2020-2023 a l'ODS 6
 (import en milions d'euros i % sobre el total del pressupost)

Bona pràctica destacada

Pla tècnic per a l'aprofitament dels Recursos Hídrics Alternatius de Barcelona (PLARHAB)

El PLARHAB proposa incorporar, cada cop més, recursos com l'aigua freàtica, l'aigua regenerada, les aigües pluvials de vessament i de coberta, les aigües grises o l'aigua de mar, en tots aquells usos en què no calgui utilitzar aigua potable. El potencial d'estalvi s'estima fins a 10 Hm³/any.

Es vol impulsar el subministrament per a usos tant municipals com domèstic i industrial. Una de les actuacions clau previstes és utilitzar l'aigua regenerada de l'Estació Depuradora d'Aigües Residuals del Prat, amb un potencial de 5 hm³, per a l'ús d'in-

dústries de la Zona Franca i per a usos residencials compatibles (barri de la Marina).

El PLARHAB també cerca potenciar l'ús de les aigües grises en els nous desenvolupaments d'habitacions o en les rehabilitacions i per a usos industrials. Des de BCASA està impulsant una nova ordenança per a la implementació d'aigües grises als edificis (2022) per al reaprofitament en cisternes de neteja. Això permetrà estalviar entre el 25 i el 30% de l'aigua potable.

Finalment cal esmentar les diverses iniciatives per promoure els terrats vius i cobertes verdes a Barcelona, que també potencien la recollida i la reutilització de les aigües pluvials als edificis.

Font: Ajuntament de Barcelona; <https://ajuntament.barcelona.cat/ecologiaurbana/ca/que-fem-i-per-que/ciutat-productiva-i-resilient/pla-de-recursos-hidrics-alternatius>

Garantir l'accés a una energia assequible, segura, sostenible i moderna per a totes les personnes

Fites de Barcelona per a l'any 2030

- 7.1 Per al 2030, una reducció dràstica de la pobresa energètica i de les interrupcions de subministrament a Barcelona
- 7.2 Per al 2030, un salt exponencial en el consum i en la producció local d'energia renovable
- 7.3 Per al 2030, un parc d'edificis privats i públics d'alta eficiència energètica
- 7.a i 7.b Desenvolupar la cooperació internacional en l'àmbit de l'energia, incloent recerca, tecnologia i infraestructura per al subministrament

Situació dels indicadors

Fita ODS	Indicador (codi)	Indicador (definició)	Primer valor disponible (de 2015 en endavant)	Darrer valor disponible (fins final de 2020)	Any	Tendència (des de 2015)	Tendència (des del darrer any disponible)
7.1.	ODSBCN-711	Proporció de llars que no poden mantenir l'habitatge a una temperatura adequada	8,3%	13,2%	2019-2020	↑	↑
7.1.	ODSBCN-712	TIEPI Temps d'Interrupció equivalent a la potència instal·lada en mitjana tensió en àrees urbanes de la província de Barcelona	0,61	0,77	2019	↑	↑
7.2.	ODSBCN-721	Proporció de l'energia elèctrica consumida a Barcelona que és d'origen renovable	16,2%	21,2%	2018	↓	↓
7.2.	ODSBCN-722	Proporció de l'energia consumida a Barcelona que ha estat generada localment amb recursos renovables	0,94%	0,92%	2018	↓	↓
7.3.	ODSBCN-731	Proporció d'edificis residencials de més de 40 anys que han estat rehabilitats per a la millora energètica	425 (2,68%)	425 (2,68%)	2017	*primera dada	*primera dada
7.a.	ODSBCN-7a2	Recursos del programa municipal de Justícia Global destinats a la generació i la provisió d'energia	26.854 €	26.854 €	2019	*primera dada	*primera dada

Descripció dels avenços i acció municipal per l'ODS

L'Ajuntament de Barcelona considera el subministrament elèctric un dret bàsic, que totes les persones que viuen a la ciutat haurien de tenir garantit (7.1). La proporció de persones que afirman tenir dificultats per mantenir l'habitatge a una temperatura adequada ha augmentat notablement en el darrer any. Per això, a més de vetllar pel compliment de l'obligació de mantenir el subministrament a les llars vulnerables, l'Ajuntament ofereix serveis d'informació, assessorament i intervenció per a l'exercici dels drets energètics de la ciutadania a través de Punts d'Assessorament Energètic. Durant l'any 2020,

l'atenció a més de 33.641 persones, corresponents a 13.355 llars, han evitat 27.598 talls de subministrament a la ciutat i han permès a les famílies estalviar 81.692 euros.

Per altra part, Barcelona és una ciutat amb llarga tradició en la lluita contra l'escalfament global i compromesa amb la promoció d'un canvi de model energètic a la ciutat. S'estima que les ciutats són responsables del 70% de les emissions de CO2 a nivell mundial i alhora presenten una vulnerabilitat elevada als efectes del canvi climàtic. Per tant, és fonamental un canvi de paradigma sobre l'ús i el tipus d'energia que es produeix i consumeix en els entorns urbans, ja que són grans nodes de consum energètic, amb una

demandà que es preveu que continuï creixent en els propers anys.

Si l'objectiu a llarg termini és aconseguir un subministrament d'energia 100% renovable, amb zero emissions i accessible a tothom, resulta fonamental apostar per la integració i l'ús d'energies renovables a les ciutats (fita 7.2). El repte, doncs, és generar energia de la manera més renovable i local possible, alhora que es millora l'eficiència en el seu ús i l'estalvi.

La integració de l'energia solar fotovoltaica està experimentant un gran avenç en els darrers anys, reforçat per canvis normatius favorables. A Barcelona, però, fins ara els avenços han estat bastant limitats, en bona mesura per l'alta densitat constructiva i la prevalença de la propietat horizontal als edificis residencials. Ara com ara l'energia generada a partir de recursos locals (renovables i generats per la incineració de residus) representa només el 2% del total que es consumeix a la ciutat.

Tot i que les dades apunten a una millora en els indicadors de consum i producció local, la distància respecte a la fita estableguda encara és molt gran. Per això, més enllà de l'impuls polític i normatiu, els poders públics també han de contribuir a superar les reticències que obstaculitzen el canvi. Seguint aquesta lògica, l'Ajuntament ha posat en marxa el

Mecanisme de l'Energia Sostenible de Barcelona (MES Barcelona), un fons públic-privat, dissenyat per l'Ajuntament per facilitar la decisió d'invertir en renovables (vegeu apartat de bones pràctiques).

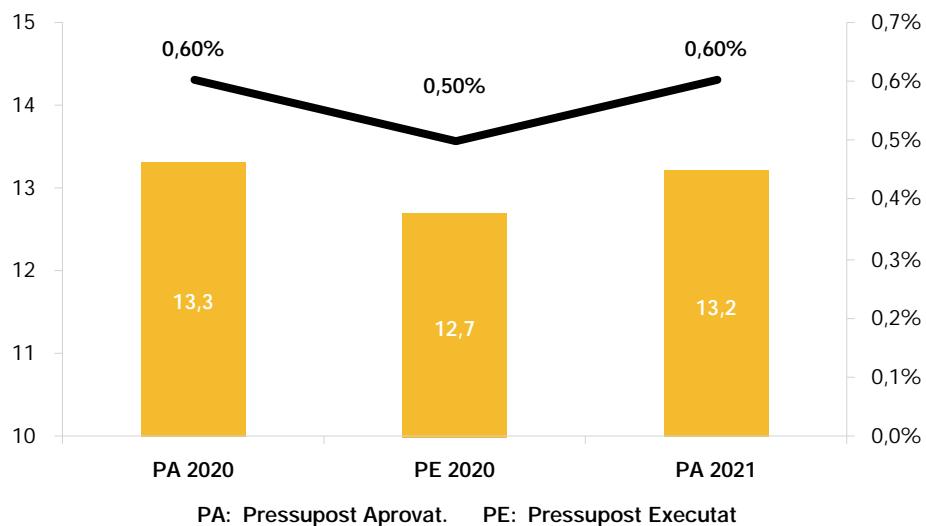
D'altra banda, promocionar l'eficiència energètica als edificis, tant públics com residencials, a través de la rehabilitació (fita 7.3), suposa l'oportunitat de reduir la demanda. També cal explorar nous models de construcció d'habitatges passius o d'energia zero.

En aquesta línia resulta especialment engresador el projecte Barcelona renovable 2030. Amb un pressupost estimat de prop de 2.100 milions d'euros per finançar 20 actuacions, pretén dinamitzar la transició energètica mitjançant la rehabilitació i regeneració urbana i la consolidació d'un sector econòmic al voltant de l'energia i la rehabilitació. És, amb diferència, el projecte més ambició presentat per l'Ajuntament al Fons Next Generation EU (vegeu ODS 9).

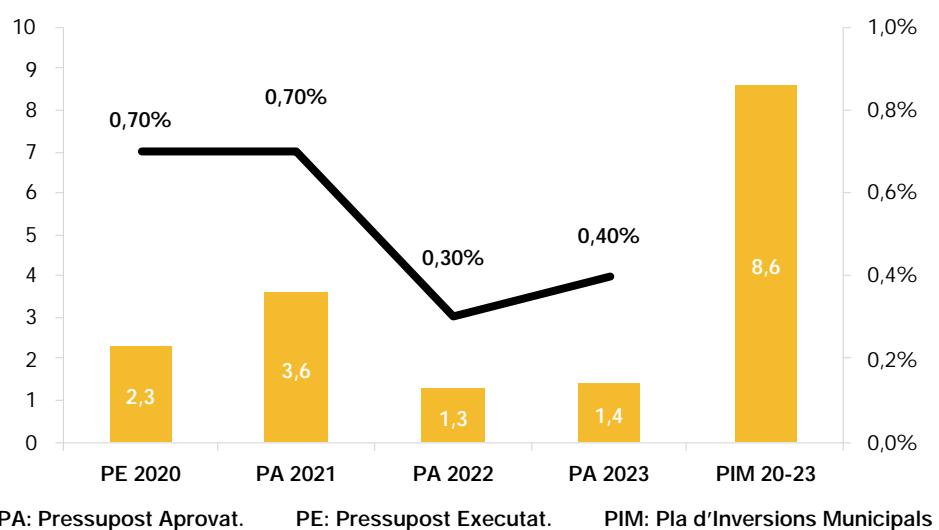
Aprofitar l'espai públic per produir energia renovable, principalment fotovoltaica, és una altra oportunitat que les ciutats poden aprofitar per avançar en aquesta transició energètica. En aquesta línia cal destacar el desenvolupament d'una tercera planta de generació de fred d'alta eficiència a la zona del Fòrum i el 22@, que formarà part de la xarxa de climatització Districlima.

Esforç pressupostari

Despesa corrent municipal destinada a l'ODS 7
(import en milions d'euros i % sobre el total del pressupost)

Inversió prevista al PIM 2020-2023 a l'ODS 7
(import en milions d'euros i % sobre el total del pressupost)

Bona pràctica destacada

Estratègia d'impuls de la generació de l'energia solar a Barcelona

Barcelona compta amb un important potencial energètic basat en el sol com a font d'energia que es pot aprofitar. L'Ajuntament impulsa l'aprofitament de les cobertes, els terrats i l'espai públic de la ciutat com a espais de generació d'energia, com a part de la seva estratègia en el canvi de model cap a la sobirania energètica.

Es vol aconseguir que l'autoconsum, l'autoproducció i la generació renovable i local es converteixin en una qüestió de quotidianitat, i alhora

dinamitzar el sector professional de les energies renovables amb l'increment de la demanda d'instal·lacions i la creació d'ocupació de qualitat. Per això es treballa en 4 àmbits:

- ▶ Coberta o espai públic amb inversió pública
- ▶ Coberta pública amb inversió privada o col·lectiva
- ▶ Coberta o espai privat amb inversió pública
- ▶ Coberta privada amb inversió privada

Font:

<https://energia.barcelona/es/estrategia-de-impulso-de-la-generacion-de-energia-solar>

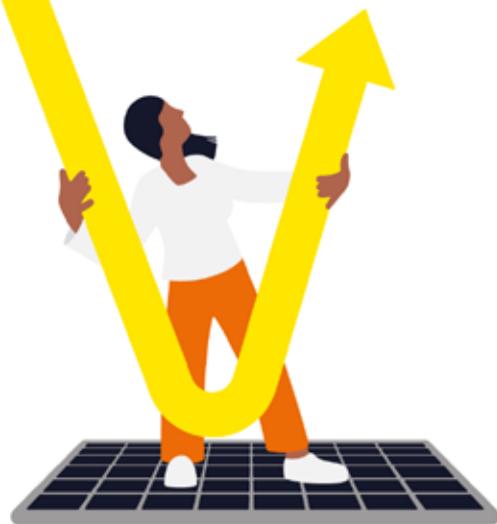

Instal·la plaques fotovoltaiques de manera gratuïta.

Aprèn-ne més i suma-t'hi.

Mecanisme
Energètic
Sostenible
Barcelona

Mecanisme per a l'Energia Sostenible - MES Barcelona

MES Barcelona és un instrument per acompañar i accelerar la transició energètica de la ciutat al costat d'inversors privats a través del qual es vol invertir en la instal·lació de plaques fotovoltaiques i rehabilitació energètica de la ciutat.

El seu objectiu és potenciar la generació energètica fotovoltaica a la ciutat a partir de la iniciativa privada i s'enfoca a projectes que considerin tant grans espais (cobertes de naus industrials, logístiques, edificis d'oficines o altres espais de ciutat), com ara terrats i teulades de edificis residencials, amb l'agrupació de diferents edificis residencials que, sumats, puguin fer el conjunt de la inversió manejable alhora que escalable.

Complementàriament, es preveu també invertir en projectes de rehabilitació energètica d'edificis que tinguin un consum energètic alt, com ara hospitals, hotels i centres esportius, entre d'altres, així com invertir en projectes que impulsin la innovació en el sector econòmic de les energies renovables.

Es tracta d'un mecanisme d'inversió financer per part de l'Ajuntament de Barcelona dotat amb 50M, que s'atorgaran a diferents projectes presentats per inversors homologats per l'Ajuntament (conjunt d'inversors que tenen experiència en invertir en fotovoltaiques i en rehabilitació energètica). S'exigirà que el model de negoci no requereixi un cofinançament per part dels propietaris dels edificis. Els inversors assumiran el 100% de la inversió i la recuperaran gràcies a l'energia excedent o als estalvis energètics generats per les operacions finançades.

El març del 2021, la Comissió d'Economia i Hisenda de l'Ajuntament de Barcelona va aprovar les primeres empreses i grups empresarials que poden ser inversors homologats al MES Barcelona.

Les Nacions Unides han reconegut MES Barcelona com a col·laboració publicoprivada més sostenible d'un total de 70 models que optaven a aquest mèrit.

Font:

[https://ajuntament.barcelona.cat/agenda2030/
es/mesbarcelona](https://ajuntament.barcelona.cat/agenda2030/es/mesbarcelona)

Promoure el creixement econòmic sostingut, inclusiu i sostenible, l'ocupació plena i productiva i el treball digne per a tothom

Fites de Barcelona per a l'any 2030

- 8.1 Mantenir un creixement econòmic mitjà a l'entorn del 1,2% anual, situant el focus del nou creixement en l'economia verda i circular, així com en el sector digital
- 8.2 Una economia altament productiva i diversificada
- 8.3 Barcelona serà una capital europea de l'emprenedoria
- 8.4 Objectiu 10-30-50 per una economia sostenible (10% del PIB d'economia social, un 30% menys de residus industrials i un 50% menys d'emissions de GEH al sector comercial)
- 8.5 Reduir l'atur i la pobresa laboral i suprimir la breixa salarial de gènere, amb un esforç redoblat per la inclusió laboral de les persones amb discapacitat
- 8.6 Més oportunitats laborals per a les persones joves
- 8.8 (I 8.7) Barcelona, 100% treball digne i segur: Menys accidents i menys temporalitat
- 8.9 Assolir una oferta turística 100% Agenda 2030: Sostenible, segura i d'alta qualitat

Situació dels indicadors

v	Indicador (codi)	Indicador (definició)	Primer valor disponible (de 2015 en endavant)	Darrer valor disponible (fins final de 2020)	Any	Tendència (des de 2015)	Tendència (des del darrer any disponible)
8.1.	ODSBCN-811	Taxa de creixement del PIB real per càpita	2,46%	-13,06%	2020	⬇️	⬇️
8.1.	ODSBCN-812	Percentatge de despesa municipal en els sectors de l'economia verda i circular sobre el total del pressupost liquidat	6,84%	14,66%	2018	⬆️	⬆️
8.2.	ODSBCN-821	Valor índex del creixement del PIB per persona ocupada	102,48	99,90	2020	⬇️	⬇️
8.2.	ODSBCN-822	Índex de diversificació dels sectors productius	5,63%	5,83%	2019	⬆️	⬆️
8.3.	ODSBCN-831	Taxa d'activitat emprendedora sobre població 18-64 anys	6,1%	7,1%	2019	⬆️	⬇️
8.4.	ODSBCN-842	Emissions de Gasos d'Efecte Hivernacle generades pel sector comercial (x1000 Tones de CO2)	687,0	729,7	2018	⬆️	⬆️
8.4.	ODSBCN-843	Kg de residus industrials generats per 1.000 € de VAB a la indústria	38,03	32,04	2019	⬇️	⬇️
8.5.	ODSBCN-851	Nombre de persones registrades en situació d'atur (en milers)	103,0	103,9	2020 (4t trim)	⬆️	⬆️
8.5.	ODSBCN-852	Proporció de treballadors/es amb risc de pobresa	17,1%	10,9%	2019	⬇️	⬇️
8.5.	ODSBCN-853	Bretxa salarial de gènere	22,8%	18,7%	2019	⬆️	⬇️
8.5.	ODSBCN-854	Nombre anual de persones contractades a través de la Xarxa Barcelona per la Inclusió Laboral de les persones amb discapacitat (XIB)	506	679	2020	⬆️	⬇️

v	Indicador (codi)	Indicador (definició)	Primer valor disponible (de 2015 en endavant)	Darrer valor disponible (fins final de 2020)	Any	Tendència (des de 2015)	Tendència (des del darrer any disponible)
8.6.	ODSBCN-861	Diferencial entre la taxa d'atur juvenil i la taxa d'atur mitjana	11,8	17,5	2020 (4t trim)	↑	↑
8.6.	ODSBCN-862	Taxa de joves que es troben sense ocupació ni estudiant ni rebent formació	9,03%	9,03%	2020	* primera dada	* primera dada
8.8.	ODSBCN-881	Nombre de lesions greus o mortals al treball per 100.000 habitants	26,4	28,7	2019	↑	↑
8.8.	ODSBCN-882	Nombre de malalties associades al treball assalariat per 100.000 habitants	84,9	95,5	2019	↑	↓
8.8.	ODSBCN-883	Proporció de treballadors/es amb contracte temporal respecte del total	16,9%	17,7%	2020	↑	↓
8.8.	ODSBCN-884	Bretxa de gènere en la proporció de treballadors/es amb contracte temporal respecte del total	0,8%	2,1%	2020	↑	↑
8.9.	ODSBCN-893	Despesa mitjana per turista i dia, en l'allotjament (nit) i en el total de l'estada	54,1 (nit); 78,4 (estada)	59,5 (nit); 82,3 (estada)	2019	↑	↑
8.9.	ODSBCN-894	Nombre de places d'allotjament turístic respecte a la població resident	7,2%	9,0%	2020	↑	=

Descripció dels avenços i acció municipal per l'ODS

L'economia de Barcelona, fortament dependent dels fluxos globals de persones i recursos, s'ha vist greument afectada pels bloquejos i les cancel·lacions forçades per la pandèmia. El 2020 la caiguda del PIB per càpita va ser històrica, del 13,06%, amb impactes duríssims a la majoria dels sectors clau de la ciutat: turisme, comerç, indústria manufacturera i sectors creatius. En el

moment àlgid de la crisi, l'atur va afectar gairebé 100.000 persones, amb una taxa del 9,3%.

La resposta immediata a l'aturada va ser el disseny i la implementació progressiva de 82 mesures, agrupades amb el lema “Barcelona mai s'atura”, per mitigar els impactes negatius patits per moltes empreses i mantenir en tot el possible l'activitat (fitxes 8.1 i 8.3). Les mesures van incloure subsidis directes a petites empreses (contractació, lloguer comercial, etc.), exempci-

ons de lloguer i taxa, assistència per a l'adaptació a protocols anti-COVID-19, vals de cultura i compres, assessoria finançera i campanyes d'informació, entre altres. Destaca el finançament d'iniciatives de suport al comerç de proximitat, la restauració i la cultura, sectors especialment impactats pel confinament i els diferents tipus de restriccions:

- ▶ Programa “Amunt persianes!” amb 17 M€ a la reactivació, fonamentalment mitjançant la compra, de locals buits en planta baixa situats a zones estratègiques dels 10 districtes, per fomentar, diversificar i equilibrar els usos comercials de cada zona de la ciutat.
- ▶ Autorització de la instal·lació o ampliació de 3.668 terrasses (10.000 taules i 40.000 cadires), juntament amb mesures de seguretat i rebaixa del 75% de la taxa de terrasses, per donar suport al sector i contribuir a un espai públic més viu, accessible.
- ▶ Programa Bons Cultura, dotat amb 3 M€, per incentivar el consum cultural. S’hi han adherit 180 establiments i l’any 2020 es va tancar amb més de 90.000 bons utilitzats.

Altres iniciatives per a la reactivació de l'economia de la ciutat han estat el Pla Barcelona Fàcil. (amb mesures com l'obertura de la Nova Oficina 22@, l'eliminació de la taxa d'inici d'activitat a partir del 2020 i l'adhesió a la Finestreta Única Empresarial), el reforçament de la línia de subvencions per a la transformació digital del comerç de proximitat i la restauració, destinant-hi un total de 2,2 milions d'euros entre el 2020 i el 2021, i el projecte el “BCN Retail Lab”, pensat per digitalitzar els espais físics del comerç de proximitat i la línia d'assessorament i formació. Així mateix, s'invertiran 100 milions d'euros a la xarxa de mercats durant el mandat, dels quals el 70% es destina a reformes i millores als mercats de l'Abaceria, Sant Andreu, Horta, Montserrat, Besòs, Galvany i Sagrada Família; 23 milions més seran per a petites obres i manteniment, i una última partida de 3 milions s'emprarà en la digitalització, amb la creació del “Marketplace”, el “mercat de mercats”, amb els 43 mercats municipals, per arribar a uns 2.000 comerços de la ciutat.

Pel que fa a la governança d'aquesta resposta econòmica, en l'inici del primer confinament l'Ajuntament va crear una gestió interdepartamental

(CECORE - Centre de Coordinació de la Resposta Econòmica) per monitoritzar l'estat econòmic de la ciutat, fer projeccions de futur i assegurar la supervisió pressupostària i de l'execució de les mesures de reactivació. Poc després el Consell Municipal va demanar el disseny participatiu d'un “Pacte per (la revitalització de) Barcelona”. Grups de treball integrats per personal polític i tècnic municipal i representants de més de 50 organismes públics i organitzacions privades (pertanyents als sectors econòmic, social, educatiu, cultural, esportiu i científic) van elaborar un text que va ser aprovat el juliol de 2020.

Les seves propostes del Pacte en matèria econòmica han estat incorporades al “Barcelona Green Deal”, un full de ruta per a l'economia de la ciutat que busca una major diversificació econòmica (fita 8.2). El govern de la ciutat preveu invertir fins al 2023 un total de 672 milions en 66 accions estratègiques orientades a deu grans objectius i mesures alineades amb l'Agenda 2030, amb les quals s'espera crear 103.000 llocs de treball de qualitat als sectors digital i verd. Les start-ups són un dels objectius prioritaris. Entre les mesures destacades hi ha la remodelació o l'adaptació d'espais emblemàtics per donar lloc a pols de cultura, ciència i innovació digital que convisquin amb l'activitat turística. Per exemple, la signatura d'un acord amb Correus i el Consorci de la Zona Franca per convertir els actuals edificis centrals de Correus en un pol d'activitat econòmica i empresarial amb 1.500 nous llocs de treball. També hi ha la tramitació del nou planejament urbanístic del 22@, per activar un milió de m² pendents de desenvolupar, acompanyada de la creació de l'Oficina Tècnica del 22@ per atendre i impulsar projectes empresarials, urbanístics i socials al districte del Poblenou. Per impulsar l'economia blava (vegeu ODS 14) s'invertiran més de 40 M€, una quantitat que es preveu ampliar amb els NextGenEU. Amb el projecte “Barcelona Accelerà” l'Ajuntament posarà 10 milions d'euros en fons de capital risc amb l'objectiu de multiplicar la inversió en start-ups innovadores.

L'Economia Social i Solidària (ESS) i l'economia col·laborativa són un tret característic del model econòmic de la ciutat i entren de ple a l'economia digital, en un moment de canvi de model de negoci i de consum accelerat des de l'inici de la pandèmia. A través de programes com “MatchImpulsa” s'acompanyen i finançen projectes de col·laboració entre empreses tecnològiques i entitats d'ESS i col·laborativa, plans d'igualtat digital a les entitats de sectors com l'agroecològic o el del feminism digital, considerats particularment

estratègics de l'economia col·laborativa de Barcelona (fita 8.4). Remarcable en aquesta línia és el projecte de cooperativa d'iniciativa social DIOM-COOP, impulsat per l'Ajuntament de Barcelona i BCNActiva, l'objectiu del qual és la inclusió social i laboral de persones immigrants en situació de vulnerabilitat, abans dedicades a la venda ambulant no autoritzada.

Altres avenços destacats respecte a l'ODS 8 s'han donat en matèria d'inclusió social, amb l'ampliació dels serveis d'inclusió laboral especialitzats en persones amb discapacitat, el reforçament del servei dels Punts de Defensa de Drets Laborals i la línia de subvencions per a la inserció laboral (fita 8.5). Per promoure el reskilling s'han dut a terme 221 accions formatives, amb participació d'un total de 1.640 persones, de les quals un 63% de dones. I a través del Programa "Fem feina, fem futur" s'ha donat suport a 3.700 persones en situació d'atur o ERTO, de les quals 1.200 joves.

L'impacte de la crisi a l'ocupació entre els joves mereix una menció especial, ja que és un dels sectors de la població que més ha patit les conseqüències de la pandèmia, tant des de l'àmbit educatiu com sociosanitari com econòmic. A l'últim trimestre de l'any 2020 la taxa d'atur juvenil de la població de 16 a 24 anys de Barcelona va assolir el 26,9%, més del doble de la mitjana de la ciutat. Barcelona ha emprès mesures per millorar la qualificació professional i la inserció dels joves, especialment la dels que han perdut la feina recentment o que han vist disminuir les seves oportunitats a causa de la pandèmia (fita 8.6). L'Ajuntament ha posat en marxa un Pla de foment de l'ocupació

juvenil, amb un pressupost de 12 milions d'euros, un 25% més alt que el que s'hi va destinar l'any 2020. El Pla incrementarà la capacitat dels serveis d'atenció i acompanyament per poder atendre unes 15.000 persones joves, xifra que pràcticament equival al total de persones joves aturades registrades a la ciutat. El Pla també posa eines i recursos a disposició de les noves generacions que volen emprendre nous projectes i empreses, apostant pels sectors estratègics de futur recollits al "Barcelona Green Deal", que són els que poden crear una ocupació de qualitat a la ciutat.

El turisme (fita 8.9.), ha estat el sector més durament afectat per la pandèmia. L'any 2020 la caiguda del nombre de visitants va ser abrupta, de més del 75%, mentre que a l'any 2021 s'ha viscut una recuperació progressiva, però encara lluny de les xifres prepandèmiques. Això ha tingut com a efecte positiu el redescobriment dels principals actius turístics de la ciutat per part de les barcelonines i els barcelonins. TMB va crear un servei especial de bus turístic, anomenat "Barcelona Panoràmica", adreçat al públic local.

A curt termini el més important ha estat garantir la seguretat i acréixer la confiança de les persones que visiten Barcelona. A tal efecte es van posar en marxa el projecte BCN Safe City (servei d'assessorament en línia per a empreses vinculades a l'economia del visitant) i l'app Check Barcelona. A banda d'això, una cinquantena d'empreses turís-

tiques han obtingut el segell Safe Travels, promogut per l'organització World Travel &Tourism.

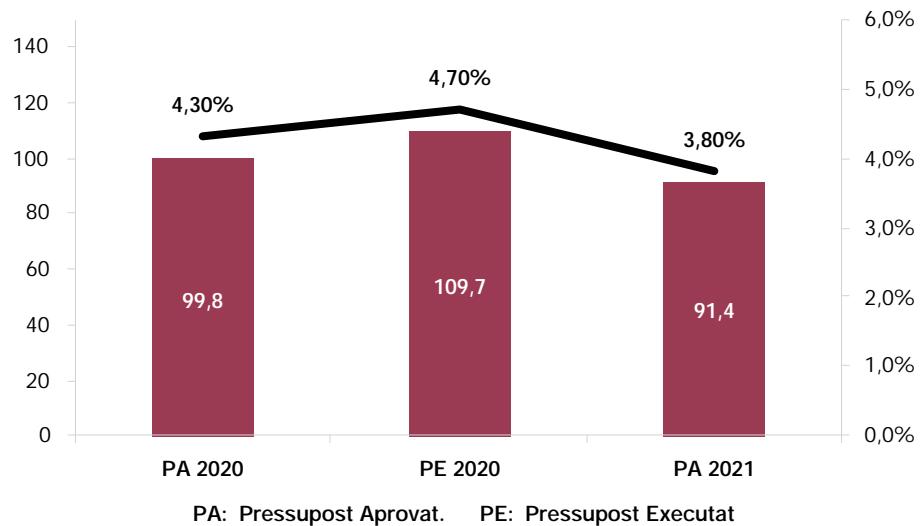
Paral·lelament s'ha anat treballant en l'impuls de l'economia del visitant post-Covid, invertint en la posta en valor d'elements d'interès turístic als districtes i en iniciatives culturals i creatives amb capacitat de posicionar la ciutat a nivell internacional. Això contribueix a desplegar la Mesura de Govern de Creació de nous imaginaris i continguts per millorar la mobilitat i la sostenibilitat turística. Lligat a aquest darrer punt cal esmentar

la revalidació fins el 2024 de la certificació. "Biosphere" de foment del turisme sostenible.

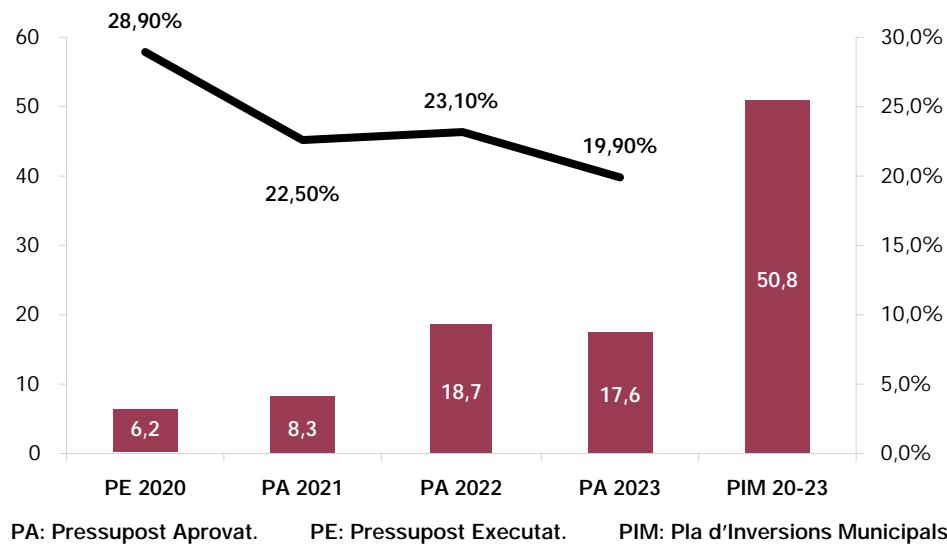
Tal i com s'exposa a la introducció, els darrers informes de conjuntura evidencien una recuperació molt ràpida de l'ocupació i una de no tan ràpida, però clara i ininterrompuda, de l'activitat. Malgrat el fort cop de la pandèmia, Barcelona continua sent un dels principals pols d'activitat i innovació del sud d'Europa, situant-se als primers llocs de les valoracions internacionals de referència com a ciutat atractiva per viure, treballar, investigar i fer turisme.

Esforç pressupostari

Despesa corrent municipal destinada a l'ODS 8
(import en milions d'euros i % sobre el total del pressupost)

Inversió prevista al PIM 2020-2023 a l'ODS 8
(import en milions d'euros i % sobre el total del pressupost)

Bona pràctica destacada

BCN Green Deal, una nova agenda econòmica per a la ciutat del 2030

És el pla econòmic 2021-2030 per fer una ciutat més competitiva, sostenible i equitativa. Per aconseguir-ho es preveu invertir 672 milions d'euros entre el 2020 i el 2023 per realitzar 66 accions clau que donaran impuls a set sectors estratègics: digital, creatiu, economia de proximitat, economia del visitant, indústria 4.0, salut bio i economia verda i circular. La cerca d'aliances públics-privades serà un element fonamental per abordar aquest repte.

Amb la nova estratègia econòmica, l'Ajuntament de Barcelona pretén convertir la ciutat en una capital digital i tecnològica europea. Per això ja s'estan duent a terme accions de formació de professionals digitals i el desenvolupament de plans de digitalització empresarial. També s'estan

impulsant l'emprenedoria i la innovació, impulsant la creació de nous hubs i reduint els tràmits i les barreres que puguin frenar el desenvolupament d'idees de negoci prometedores.

El pla vol dotar el model turístic de la ciutat de valor i sostenibilitat, mitjançant la gestió responsable dels diversos fluxos de visitants de la ciutat, i fomentar l'economia circular i la transició ecològica, plantejant accions per evitar que l'emergència climàtica generi noves desigualtats. Altres objectius importants d'aquesta agenda econòmica apunten a convertir la ciutat en un hub de referència per al talent nacional i internacional, protegir l'estabilitat i la seguretat de l'economia de proximitat, ampliar la presència de Barcelona a nivell internacional, garantir l'ocupació de qualitat (103.000 llocs de treball als sectors digital i verd), promoure i enfortir el teixit d'empreses i iniciatives d'economia social i solidària.

Font: Ajuntament de Barcelona,
https://www.barcelona.cat/infobarcelona/ca/sabeu-que-es-el-barcelonagreen-deal_1058148.html

Cap a una estratègia 2030 de ciutat pel foment i l'enfortiment de l'Economia Social i Solidària

L'economia social i solidària (ESS) és el conjunt d'iniciatives socioeconòmiques, formals o informals, individuals o col·lectives, que prioritzen la satisfacció de les necessitats de les persones per sobre del lucro. Aquest sector aglutina a Barcelona unes 4.500 empreses i organitzacions de sectors molt diversos que genera aproximadament el 8% del total de la feina a Barcelona, amb més de 53.000 persones contractades. S'estima que la seva activitat genera un valor agregat de 3.750 milions d'euros, més del 7% del PIB de la ciutat.

Barcelona va aprovar a finals del 2020 l'Acord de Ciutat per a l'Estratègia de l'Economia Social i Solidària (ESS) a Barcelona 2030. Es tracta d'una ini-

ciativa impulsada per l'Associació Economia Social Catalunya (AE-SCAT) i l'Ajuntament de Barcelona, per elaborar, de manera compartida i inclusiva, una estratègia de foment i enfortiment de l'economia social i solidària a la ciutat de Barcelona. L'Acord és fruit de la feina de 203 persones i 147 entitats de l'ESS, que van generar més de 500 propostes, i serà el full de ruta per a les polítiques públiques municipals i els actors barcelonins de l'ESS durant els propers anys.

L'estratègia #ESSBCN2030 estableix 8 línies estratègiques (i una trentena d'indicadors per mesurar el seu assoliment):

- ▶ Augmentar el pes de l'ESS a l'economia de la ciutat
- ▶ Posicionar-la com una realitat de prestigi per a Barcelona

- ▶ Crear estructures estratègiques que la enforteixin
- ▶ Estendre-la de forma homogènia per a tots els barris i districtes
- ▶ Generar més marcs de coproducció de polítiques públiques amb l'ESS
- ▶ Contribuir a prevenir i reduir les desigualtats socials dins de la ciutat
- ▶ Desenvolupar palanques que impulsin l'Estratègia, com serien el consum conscient i transformador o la compra i la contractació pública responsable, per exemple

- ▶ Transversalitzar els reptes de l'economia digital, l'economia feminista, les migracions i la transició energètica i ecològica, a més d'atorgar més protagonisme a la joventut

Com a mostra del compromís municipal amb l'Estratègia #ESSBCN2030, l'Ajuntament ha presentat el Pla d'Impuls de l'Economia Social i Solidària a Barcelona, 2021-2023. El Pla l'han desenvolupat les àrees d'Economia Social de l'Ajuntament de Barcelona i d'Innovació Socio-Econòmica de Barcelona Activa, i té previst un pressupost global de 12 milions d'euros en despesa corrent, 7'8 milions en inversions i 2 milions en un fons per finançar projectes.

Font: Ajuntament de Barcelona,
<https://ajuntament.barcelona.cat/economia-social-solidaria/ca/impulsem-less-piess/que-es-la-economia-social-i-solidaria>

MatchImpulsa: Digitalització de l'Economia Social i Solidària

És un hub (o programa de programes) transversalment feminista per a la plataformització digital de l'Economia Social i Solidària (ESS) i col·laborativa de Barcelona. Aquest programa innovador neix com a resposta a la pandèmia, per potenciar i escalar iniciatives de l'ESS i col·laborativa a Barcelona, reforçar la creació de xarxes locals, la projecció internacional, la perspectiva de gènere i l'adaptació dels plans d'igualtat als entorns digitals d'empreses i organitzacions.

MatchImpulsa es desenvolupa a través de 3 línies estratègiques i 9 subprogrames:

1. Plataformització d'empreses, amb els programes MatchImpulsa +100 (adaptació), MatchImpulsa 20 (acceleració) i MatchImpulsa 10 (prototipat), on les entitats participants podran formar-se

i rebre accompanyament en la concreció i la producció del seu prototip de plataforma;

2. Col·laboracions estratègiques amb MatchTech, MatchIgualtat i MatchUniversitat, per crear ponts entre empreses participants i empreses tecnològiques, la investigació i els serveis per desenvolupar mesures i plans d'igualtat.
3. Creació i manteniment dels ecosistemes estratègics de Barcelona BarCola, ecosistema de l'economia col·laborativa i procomú; Digista, ecosistema de l'economia digital intensiu en feminismes i Agroecologia Digital, ecosistema del teixit agroecològic i de l'alimentació sostenible.

Font: Ajuntament de Barcelona,
<https://matchimpulsa.barcelona/>

Projectes singulars per a la feina de persones amb discapacitat

Les persones amb discapacitat tenen dret a desenvolupar plenament els seus projectes de vida laboral, gaudir d'oportunitats al mercat de treball i rebre la formació ocupacional que necessitin. L'Equip d'Assessorament Laboral de l'Institut Municipal de Persones amb Discapacitat (IMPD) de Barcelona promou la inserció de les persones amb discapacitat al mercat de treball ordinari, les informa i assessorà sobre temes de treball, en fomenta la formació ocupacional, les acompanya durant el procés d'inclusió laboral, elaborant itineraris i programes individuals adequats a cada cas, i manté contacte amb altres agents implicats: entitats, institucions i empreses.

Una altra de les iniciatives impulsades des de l'IMPD és el suport a cooperatives integrades

per persones amb discapacitat funcional. La cooperativa Diverscoop, constituïda el desembre del 2020, ha reobert dos quioscos en desús de Barcelona, situats en carrers cèntrics de la ciutat. Aquest projecte ofereix bones oportunitats de creixement per a la cooperativa, que ja estudia la incorporació de nous cooperativistes per gestionar fins a 10 llocs durant el 2021. La iniciativa forma part d'un projecte municipal que ha comptat amb la col·laboració de diverses entitats, entre les quals la Xarxa per a la Inclusió Laboral (XIB), Acapps, Fundació Ecom, Fundació Joia i l'Associació Centre d'Higiene Mental de les Corts, a més de l'ajuda de Barcelona Energia, Barcelona Activa i l'equip tècnic de la direcció de Patrimoni de l'Ajuntament. A més de recuperar l'activitat d'aquests establiments, la iniciativa pretén dinamitzar el veïnat, promoure la venda de productes de l'entorn i combatre la solitud no desitjada.

Font: Ajuntament de Barcelona,
<https://ajuntament.barcelona.cat/accessible/ca/impd/quioscos-cooperativa-diversem>

Construir infraestructures resilients, promoure la industrialització inclusiva i sostenible i fomentar la innovació

Fites de Barcelona per a l'any 2030

- 9.1 Enllestar els projectes estratègics per a la transformació econòmica de Barcelona
- 9.2 Una indústria sostenible i competitiva
- 9.3 Unes PIMES més robustes, digitals, exportadores, diversificades, sostenibles i generadores de llocs de treball
- 9.4 Pla per a la transformació digital de Barcelona
- 9.5 Barcelona, una de les 5 capitals europees de la ciència i la innovació
- 9.b. (i 9.a) Desenvolupar la cooperació internacional de ciutat relacionada amb el desenvolupament d'infraestructures i d'indústries locals sostenibles, amb components tecnològics, de recerca i d'innovació
- 9.c. Garantir un accés universal a Internet, asequible i de qualitat

Situació dels indicadors

Fita ODS	Indicador (codi)	Indicador (definició)	Primer valor disponible (de 2015 en endavant)	Darrer valor disponible (fins final de 2020)	Any	Tendència (des de 2015)	Tendència (des del darrer any disponible)
9.2.	ODSBCN-921	Volum d'emissions de CO2 generades pel sector industrial (en milers de Tones)	285,6	287,6	2018	↑	↑
9.2.	ODSBCN-922	Pes de la indústria en el VAB generat a l'Àrea Metropolitana de Barcelona	11,8%	11,2%	2019	↓	↓
9.3.	ODSBCN-931	Índex de fortalesa de les PIMES de Barcelona (fet amb indicadors capaços de mesurar les dimensions de la fita): 1. Robustesa econòmica (VAB), en milers de milions d'euros, 2. Solidesa financera (sintètic de rendibilitat, capitalització i despeses de personal), 3. Digitalització (sintètic de 13 paràmetres, dades d'enquesta)	38.323	46.422	2019	↑	↑
			83,8	90,3	2019	↑	↑
9.5.	ODSBCN-951	Posició de Barcelona a a l'Innovation Cities Index	13 ^a	13 ^a	2021	=	↑
9.b.	ODSBCN-9b1	Recursos del programa municipal de Justícia Global destinats a millorar la indústria, la innovació i/o la infraestructura	150.000 €	150.000 €	2019	*primera dada	*primera dada
9.b.	ODSBCN-9b2	Personal tècnic de ciutats sòcies implicat en programes d'intercanvi tècnic sobre desenvolupament d'infraestructures	4	4	2019	*primera dada	*primera dada
9.c.	ODSBCN-9c1	Proporció de persones majors de 18 anys que disposen d'accés a Internet a casa	82,2%	92,4%	2021	↑	↑
9.c.	ODSBCN-9c2	Proporció de persones majors de 18 anys que disposen d'ordinador (portàtil o de sobretaula) a casa	83,7%	85,4%	2021	↑	↑

Descripció dels avenços i acció municipal per l'ODS

Aquest ODS situa les bases i és determinat per poder culminar amb èxit la transformació econòmica plantejada a l'ODS 8. Les fites estan plantejades a diverses escales i tenen en comú dos grans reptes:

- ▶ La ciutat digital (aprofitar les oportunitats que ofereix la digitalització i prevenir-ne els riscos).
- ▶ La ciutat de ciència (consolidar Barcelona com a ciutat que genera coneixement d'avantguarda i sap aplicar-lo en el seu propi teixit productiu).

En primer camp de batalla el trobem en els grans projectes de transformació del teixit urbà i productiu (fita 9.1). En aquest sentit, l'aprovació dels fons "Next Generation EU" ha obert una finestra d'oportunitat per finançar aquest tipus de projectes. La proposta enviada a la Comissió Europea, Govern Central i Govern de la Generalitat ("Barcelona, fem plans de futur") inclou 24 projectes prioritaris, amb un import total de 5.018 milions d'euros i una sol·licitud de finançament europeu de 2.500 milions d'euros¹¹. L'indicador de la fita 9.1 consistirà, precisament, en una valoració integrada de l'assoliment dels projectes centrats en

la modernització econòmica i la transformació digital als quals Barcelona ha donat la màxima prioritat, que són els següents:

- ▶ Mercabarna Gates: Creació d'un Hub d'innovació logística per a la indústria alimentaria de referència al Sud-d'Europa
- ▶ DUM: Desplegament de les propostes derivades de l'Estratègia municipal de la distribució urbana de mercaderies.
- ▶ Dinamització de locals en planta baixa
- ▶ Impuls de l'Economia Blava
- ▶ L'Escocesa: Innovació en alimentació sostenible, indústria alimentaria i gastronomia
- ▶ Fira Hub: Hub del Coneixement i Artech
- ▶ Barcelona renovable 2030: Rehabilitació i regeneració energètica
- ▶ Bessó digital urbà
- ▶ Bretxa digital, escola digital, i competències i re-skilling digitals
- ▶ BSC -Disseny i prototipació del futur "xip europeu"

¹¹ https://ajuntament.barcelona.cat/relacionsinternacionalsicooperacio/ca/noticia/en-marxa-el-pla-municipal-per-captar-fons-europeus-de-recuperacio-2_1026961

- ▶ Transformació digital de l'administració i els serveis públics
- ▶ Barcelona Innovation Coast per impulsar la transferència de coneixement recerca-empresa
- ▶ Impuls a la recerca i la innovació: Ciutadella del coneixement
- ▶ Besòs indústria: Transformació dels polígons d'activitat econòmica del Besòs en un eix estratègic per a la ciutat productiva

La major part d'aquests projectes els trobareu en altres punts d'aquest document, perquè estan pensats per impactar positivament sobre l'Agenda 2030.

Podríem dir que s'acosta el moment clau de l'aposta de Barcelona per esdevenir un node científico-tecnològic de rellevància europea i fins i tot mundial. No és casual que al juny del 2020 s'impulsés des de Barcelona una carta de les ciutats d'arreu d'Europa (#Cities4Science) per defensar i reivindicar davant de la Unió Europea la inversió pública en investigació i ciència per fer front als reptes de la societat europea en un moment d'emergència social i sanitària. El Pla Barcelona Ciència 2020-2023, la biennal ciutat i ciència i els programes de ciència ciutadana són peces de l'estratègia municipal que s'ha anat bastint en els darrers anys.

A partir del conveni signat amb el Govern d'Espanya, on s'atorga a Barcelona la dimensió de co-capital científica i cultural, s'ha articulat una estratègia per posicionar Barcelona com a referent estatal en termes científics i aconseguir una major inversió per a infraestructures científiques cabdals, com el Barcelona Supercomputing Center.

De gran valor estratègic per a aquest ODS és el projecte de la Ciutadella del Coneixement, d'interconnexió física i generació d'interacció entre els diferents equipaments científics situats en el pol de la Ciutadella. Contempla la rehabilitació dels edificis històrics científics del Parc de la Ciutadella i el nou complex de recerca i innovació de l'Antic Mercat del Peix, d'uns 46.000 m², centrat en biomedicina, biodiversitat i benestar planetari. Aquest espai aglutinarà al voltant de 1.200 persones amb una alta concentració de talent científic. És promogut per la Universitat Pompeu Fabra (UPF), amb la participació de dos socis estratègics, el Consell Superior d'Investigacions Científiques (CSIC) i el Barcelona Institute of Science and Technology (BIST), i compta amb el suport institucional i financer de la Generalitat. Vinculat territorialment amb aquest projecte, però amb una altra intencionalitat, la "Barcelona Innovation Coast" (BIC) neix per impulsar la transferència de coneixement als sectors productius, posant en valor la potència en R+D de la trama urbana del front litoral de la ciutat (vegeu apartat de bones pràctiques destacades).

A l'altre extrem de la ciutat tenim el Campus Sud de la Diagonal, al qual s'ha dotat d'un pla director 2021-2031, alineat amb els ODS, que defineix usos i estratègies per fomentar l'acostament del campus universitari a la ciutadania, fer-lo més actiu i pal·liar els efectes de la desertització urbana que es produeix quan es tanca l'activitat d'universitària.

Entre les iniciatives desplegades en els darrers dos anys per avançar en les fites 9.2, 9.4 i 9.5, també destaquen:

- ▶ La mesura de Govern “Barcelona, ciutat de talent”, desplegada a través de programes com Projecte vida professional, Lidera o la IT Academy, compromesa amb formar 3.000 nous especialistes en programació en els propers cinc anys.
- ▶ Les convocatòries competitives de projectes o solucions a reptes d'innovació vinculats a la recuperació post-Covid o a la sostenibilitat en sentit ampli. Aquí hi trobem la convocatòria d'ajuts de la Fundació BIT Habitat, “La Ciutat Proactiva” per a projectes d'innovació urbana; la iniciativa Innovació, fruit d'un conveni entre Ajuntament, la Fundació Mobile World Capital i l'empresa Barcelona de Serveis Municipals per trobar solucions innovadores a reptes vinculats a la inclusió social, l'energia i la mobilitat; i la convocatòria de premis de recerca a reptes urbans “Fons Covid”.
- ▶ La posta en marxa d'espais físics i/o虚拟s per promoure la innovació, com el Barcelona Deep Tech Node, que pretén dotar de més recursos les start-ups immerses en processos d'enginyeria, ciència i innovació tecnològica. O la Barcelona Life Science Launch Site, un accelerador d'start ups i spin offs, per a la diversificació i consolidació del sector biomèdic a la ciutat. O l'Ateneu d'Innovació Digital i Democràtica ubicat al Canòdrom de Sant Andreu, pensat com a incubadora de projectes de cultura digital, que inclou l'Antena Cibernàrium a Nou Barris, pensada per posar els recursos i la formació tecnològica a l'abast de tothom. O Puzzle X, una aliança internacional centrada en l'ús de materials Deep Tech, que es troba

a Barcelona per construir un futur millor i més sostenible en línia amb els ODS.

- ▶ L'esforç per garantir que Barcelona disposi d'infraestructures digitals de darrera generació. En aquest sentit, l'Ajuntament, juntament amb la Generalitat de Catalunya, el Mobile World Capital Barcelona, la Fundació i2CAT, el CTTC, Atos i la Universitat Politècnica de Catalunya (UPC) han posat en marxa la iniciativa “5G Barcelona” per convertir Catalunya en un hub digital europeu, basat en una infraestructura experimental oberta a l'àrea metropolitana, que actuarà com a laboratori urbà, ciutadà i tecnològic per a la validació de tecnologies i serveis 5G.

La transformació liderada i reforçada per totes aquestes iniciatives ha d'anar de la mà del teixit empresarial de la ciutat. També, lògicament, dels milers de petites i mitjanes empreses (PIMES) que sostenen la major part de l'activitat econòmica de Barcelona. L'any 2021, gràcies a una col·laboració establerta entre l'Ajuntament i la Patronal de la Petita i Mitjana Empresa de Catalunya (PIMEC), es van generar noves dades per poder fer el seguiment de la fita 9.3, que ens parla de la competitivitat i sostenibilitat de les PIMES. El servei d'estudis de PIMEC ha elaborat, basant-se en dades de registres estadístics i d'una enquesta ad hoc, els estudis: “La PIME a la ciutat de Barcelona” i “La PIME i els ODS a la ciutat de Barcelona”. Els resultats mostren un teixit robust de petites i mitjanes empreses, que evoluciona favorablement en el període 2015-2019. Caldrà veure, en la propera actualització del mateix, com surten les PIMES de l'impacte de la pandèmia i com evoluciona el seu compromís amb l'Agenda 2030. La intenció és actualitzar el treball de camp i l'anàlisi cada dos anys, per tal de poder fer un seguiment acurat de l'evolució de la salut econòmica i del compromís social i mediambiental de les PIMES de la ciutat¹².

Barcelona afronta altres reptes en matèria d'innovació i digitalització. Una qüestió urgent és accelerar els passos per cobrir la “bretxa digital”, incident en un altre tipus de “bretxes” vinculades a la desigualtat de renda, educació i oportunitats. Un informe recent sobre la bretxa digital a Barcelona mostra que la immensa majoria de la població està connectada a internet (91,9%), però en les persones de més edat n'hi ha un grup nombrós que té moltes dificultats per adaptar-se als canvis, i també hi ha persones

¹² https://www.pimec.org/sites/default/files/documents_pagines/la_pime_a_la_ciutat_de_barcelona_2021.pdf
https://www.pimec.org/sites/default/files/documents_pagines/la_pime_i_els_ods_a_la_ciutat_de_barcelona.pdf.

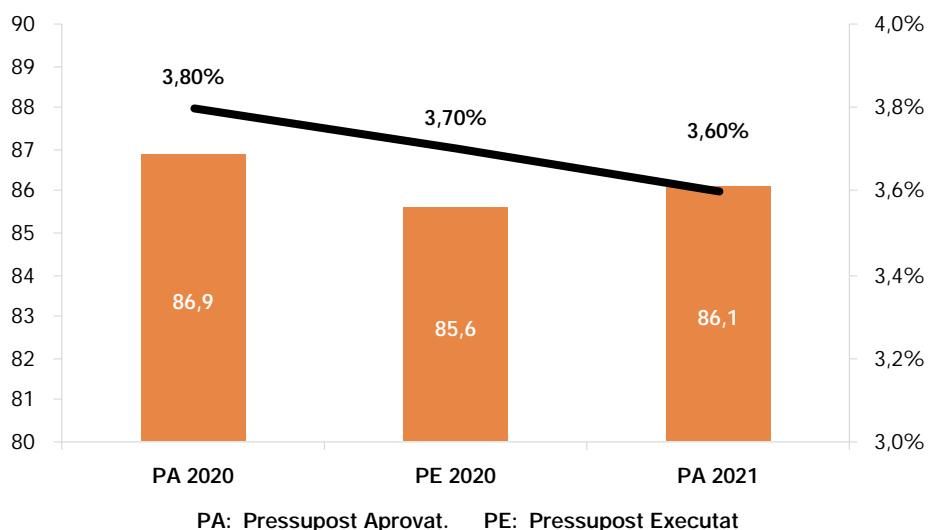
que no es poden pagar l'accés a Internet. La digitalització de la societat, accelerada i intensificada amb la pandèmia, ha posat de manifest la necessitat de garantir que totes les persones puguin accedir a Internet de manera assequible, fiable i de qualitat (fita 9.c). El Pla de xoc d'inclusió i capacitació digital, llançat el 2020, va néixer amb la pretensió de millorar l'accés a les eines digitals, facilitar la capacitació de la ciutadania pel que fa a l'ús d'aquestes eines i

garantir que els ciutadans i les ciutadanes puguin accedir digitalment als serveis municipals. D'aquell pla n'ha sortit el projecte Connectem Barcelona d'inclusió digital als barris, impulsat per l'Ajuntament amb el suport de 30 organitzacions entre entitats i empreses. S'està fent una prova pilot a Trinitat Nova per facilitar l'accés a Internet de qualitat a 400 llars vulnerables, complementat amb programes d'acompanyament i capacitació digital.

Esförç pressupostari

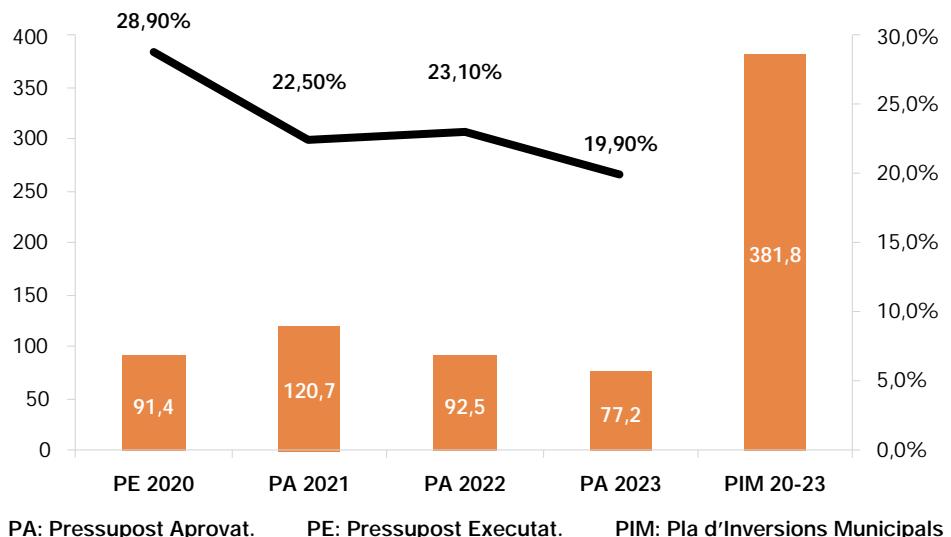
Despesa corrent municipal destinada a l'ODS 9

(import en milions d'euros i % sobre el total del pressupost)

Inversió prevista al PIM 2020-2023 a l'ODS 9

(import en milions d'euros i % sobre el total del pressupost)

Bona pràctica destacada

Xarxa d'Ateneus de Fabricació Digital: La fabricació digital com a eina per potenciar la innovació social ciutadana

Els Ateneus de Fabricació Digital són espais oberts a la ciutadania que mostren com la tecnologia pot millorar el nostre entorn més proper i la nostra qualitat de vida. Funcionen amb el principi de compartir i proporcionar solucions col·lectives a problemes locals concrets. Actualment es compta amb sis ateneus distribuïts en cinc dels 10 districtes de la ciutat. Cadascun disposa de màquines i personal qualificat per capacitar, donar suport a projectes i acollir activitats sobre la base de l'economia social i solidària, on compartir és el model. Els centres escolars, les famílies i els agents innovadors de la ciutat són els col·lectius preferents per treballar i oferir aquests espais d'aprenentatge, formació i desenvolupament del talent. Aquests centres duen a terme tres programes: El programa pedagògic, treballat conjuntament amb el Consorci d'Educació i dirigit al sector educatiu, amb activitats giren al voltant de la formació del professorat i dels projectes que proposi cada centre escolar; el programa d'innovació social, per a tota persona que vulgui tirar endavant un projecte propi o aprendre què és la fabricació digital; i el programa famílies, que ofereix activitats tecno-socials obertes a la ciutadania. Aquest s'articula a través de les contraprestacions i es concreta en activitats proposades per la mateixa ciutadania, als períodes festius d'hivern i estiu, així com els caps de setmana.

El paper jugat pels Ateneus de Fabricació Digital durant la pandèmia ha permès constatar que la innovació digital pot donar solucions eficares a necessitats locals urgents. La resposta dels

ateneus va començar a finals de març de 2020, posant a disposició trenta-una impressores 3D, sis talladores làser i un equip de vint-i-cinc persones, per produir equips de protecció personal, basats en dissenys de codi obert, per al personal que estava treballant a primera línia d'hospitals, residències, serveis d'atenció domiciliària, centres de serveis socials, centres d'acollida i serveis de suport. Per fer-ho possible han treballat de la mà del moviment ciutadà espontani auto-denominat "Coronavirus Makers", que va passar de tenir 30 persones a les primeres fases de la COVID-19 a més de 3.000 persones a Catalunya i més de 15.000 a tot l'Estat Espanyol. Aquest grup inclou makers individuals, però també metges, enginyers, conductors, empresaris, professors, que es van organitzar per donar resposta a la pandèmia. La majoria hi ha contribuït des de casa, produint equips de protecció amb les seves impressores 3D personals.

El projecte d'Ateneus no s'ha construït només des de l'Ajuntament. Des de l'origen s'ha comptat amb l'experiència del món acadèmic, de l'empresarial i de la ciutadania, a través de diversos agents que han intervingut en la construcció del projecte. És un exemple paradigmàtic de la innovació social basada en la participació ciutadana.

Font: Ajuntament de Barcelona, <https://www.esmartcity.es/comunicaciones/comunicacion-red-ateneos-fabricacion-digital-barcelona-fabricacion-digital-herramienta-potenciar-innovacion-social-ciudadana>

Barcelona Innovation Coast (BIC): Connectar eficaçment la recerca amb la innovació aplicable

L'Ajuntament de Barcelona apostà per posar la innovació al centre de l'estratègia d'impuls i de recuperació de la ciutat i consolidar-la com a capital de la innovació del sud d'Europa. Per això impulsa la Barcelona Innovation Coast, una plataforma públic-privada que pretén potenciar la zona d'innovació urbana concentrada a l'eix de la costa de Barcelona, alhora que contribueix a diversificar l'economia de la ciutat. La BIC promourà la innovació en quatre sectors estratègics: mobilitat, energia, tecnologia i digitalització i salut, amb l'objectiu d'aconseguir impactes positius a la societat, el medi ambient i l'economia, plenament alineats amb l'Agenda 2030.

La BIC vol impulsar un espai innovador que ocupa un 25% de la superfície de Barcelona: 25.100

hectàrees on es concentren cinc universitats, 28 centres de recerca, grans empreses del sector TIC i altres àrees estratègiques i centres de gestió municipal vinculats a la innovació. La seva capacitat d'impacte en els propers 10 anys s'estima en 235 milions d'euros i en la creació de fins a 40.000 llocs de treball directes, 750 dels quals estarien vinculats a la R+D.

L'objectiu és consolidar la BIC com un espai de coordinació públic-privada per a la innovació de referència internacional, capaç de crear economies d'aglomeració, amb la participació d'universitats, centres de recerca, clústers i empreses locals, nacionals i internacionals, orientat a la creació de solucions innovadores en quatre sectors clau per al desenvolupament sostenible de Barcelona: mobilitat, energia, salut i digitalització.

Font: Ajuntament de Barcelona,
<https://ajuntament.barcelona.cat/agenda2030/ca/actualitat/un-projecte-de-ciutat-per-impulsar-la-innovacio-1058722>

Reduir la desigualtat en i entre els països

Fites de Barcelona per a l'any 2030

- 10.1** Reduir significativament la desigualtat en la distribució de la renda a Barcelona, tot evitant que la renda familiar disponible mitjana de la ciutat es distancii de la mitjana metropolitana
- 10.2** Promoure la inclusió social, econòmica i política de totes les persones
- 10.3** Més igualtat d'oportunitats i tolerància zero envers la discriminació
- 10.4** Compromís municipal amb les polítiques per la igualtat i la inclusió social
- 10.7** Barcelona, ciutat d'acollida i d'inclusió
- 10.b** Es considera integrada a la fita 17.2

Situació dels indicadors

Fita ODS	Indicador (codi)	Indicador (definició)	Primer valor disponible (de 2015 en endavant)	Darrer valor disponible (fins final de 2020)	Any	Tendència (des de 2015)	Tendència (des del darrer any disponible)
10.1	ODSBCN-1011	Ràtio 80/20: distància relativa entre el 20% de població amb més renda i el 20% amb menys renda	5,9%	5,5%	2019-2020	⬇️	⬇️
10.1	ODSBCN-1012	Distància entre la mitjana de la renda dels barris amb la renda més alta i la mitjana dels barris amb la renda més baixa (barris que sumin, aproximadament, el 5% de la població en ambdós casos)	25.050 €	25.050 €	2018	* primera dada	* primera dada
10.1	ODSBCN-1013	Diferència percentual entre la renda anual mitjana per persona de la ciutat de Barcelona i la de l'AMB	11,1%	8,1%	2019-2020	⬇️	⬇️
10.2	ODSBCN-1021	Taxa AROPE (proporció de població en risc de pobresa i/o exclusió)	23,1%	21,6%	2019-2020	⬇️	⬇️
10.2	ODSBCN-1022	Percepció de soledat (Persones que afirman no tenir la possibilitat de parlar amb algú dels seus problemes personals i familiars tant com voldrien)	8,8% (població adulta), 10,6% (població >64 anys)	8,8% (població adulta), 10,6% (població >64 anys)	2016-2017	* primera dada	* primera dada
10.2	ODSBCN-1023	Percepció de soledat en la població jove	4,1%	4,1%	2020	* primera dada	* primera dada
10.3	ODSBCN-1031	Diferencial en l'ús de serveis i activitats culturals, calculat en punts percentuals entre la mitjana de tota la població i la mitjana de la població de nivell socioeconòmic baix	Biblioteques públiques: 16,5%; Festes populars: 11,7%; Activitats culturals: 23,7%	Biblioteques públiques: 14,8%; Festes populars: 9,5%; Activitats culturals: 21,1%	2021	⬆️ ⬆️ ⬆️	⬇️ ⬆️ ⬆️
10.3	ODSBCN-1032	Nombre de persones que gaudeixen de programes per a l'autonomia personal i la vida independent	602	605	2017	⬆️	⬆️

Fita ODS	Indicador (codi)	Indicador (definició)	Primer valor disponible (de 2015 en endavant)	Darrer valor disponible (fins final de 2020)	Any	Tendència (des de 2015)	Tendència (des del darrer any disponible)
10.3	ODSBCN-1033	Nombre anual de denúncies per situacions de discriminació recollides per la Taula d'Entitats d'Atenció a Víctimes de Discriminació	265	219	2020	⬇️	⬇️
10.3	ODSBCN-1034	Proporció de joves que en els últims 12 mesos han patit algun tipus de discriminació per causa de discapacitat, orientació sexual, origen o gènere	21,7% (nois) 30,7% (noies)	55,8% (nois), 74,4% (noies)	Dada provisional 2021	⬆️⬆️	⬆️⬆️
10.4	ODSBCN-1041	Despesa de l'Ajuntament en serveis socials i promoció social, calculada a partir del funcional 23 del pressupost municipal liquidat	160,6 € per hab./9,2%	229,3 € per hab./13,9%	2020	⬆️	⬆️
10.4	ODSBCN-1042	Disponibilitat d'una estratègia per a la inclusió i la reducció de les desigualtats socials		Estratègia 2017-2027 en vigor	2021	✓	✓
10.7	ODSBCN-1071	Diferencial entre la taxa AROPE (risc de pobresa i exclusió social) de la població estrangera respecte a la de la població amb nacionalitat espanyola	31,2%	29,3%	2020	⬇️	⬇️
10.7	ODSBCN-1072	Diferencial de la població ocupada en relació a la població de 20 a 64 anys entre persones amb nacionalitat espanyola i persones amb nacionalitat estrangera	-19,5%	-33,4%	2020	⬇️	⬇️
10.7	ODSBCN-1073	Percentatge de persones que formen part de la plantilla de treballadors i treballadores municipals que són nascudes a l'estrange	1,4%	1,4%	2021	* primera dada	* primera dada

Fita ODS	Indicador (codi)	Indicador (definició)	Primer valor disponible (de 2015 en endavant)	Darrer valor disponible (fins final de 2020)	Any	Tendència (des de 2015)	Tendència (des del darrer any disponible)
10.b	ODSBCN-10b1	Recursos del programa municipal de Justícia Global destinats a la promoció de la igualtat i la lluita contra el racisme i la discriminació	511.488 €	213.161,55 €	2020	↓	↓

Descripció dels avenços i acció municipal per l'ODS

Si bé els indicadors més actuals ja recullen el cop de la crisi sobre la pobresa en els grups més vulnerables (veure ODS 1 i 7), encara no és el cas dels indicadors de desigualtat social, que en el moment previ de la pandèmia evolucionaven positivament, fruit de millora significatives en ocupació i renda¹³. Caldrà veure en properes actualitzacions l'abast d'aquest impacte sobre la distribució de la renda i també sobre la taxa de risc de pobresa (AROPE), que es configura a partir de la valoració conjunta de la privació material, la renda relativa i l'activitat laboral. L'augment registrat l'any 2020 a Catalunya, fins situar la taxa AROPE al 26,3%, dóna una idea de la tendència subjacent. Per altra part, un estudi de 2020 sobre el conjunt de l'àrea Metropolitana de Barcelona va estimar que la situació econòmica derivada de la pandèmia havia provocat un descens de les rendes familiars entre un 7% i un 8%. La caiguda d'ingressos havia provocat un repunt de la desigualtat, que retrocedia 15 anys, i hi havia almenys 129.000 persones més en risc de pobresa que abans de la pandèmia, i més pobresa extrema. Amb una afectació especialment dura sobre els estrats socioeconòmics més baixos, classes populars i immigrants¹⁴. Els indicadors de la fita 10.7, referits als diferencials en risc de pobresa i en ocupació de la població d'origen estranger, són molt indicatius al respecte.

Menció especial mereix la població jove de la ciutat, la taxa d'atur de la qual es va intensificar notablement durant els primers mesos de la pandèmia, cosa que va contribuir a l'empeorament de la situació econòmica de les llars amb persones joves. Durant l'estat d'alarma es varen produir més de 30.000 interaccions amb els serveis de l'àrea de Joventut mitjançant atencions telemàtiques, materials informatius d'autoconsulta i sessions en línia. El Servei per a Adolescents i Famílies (SAIF) es va consolidar com a servei per mantenir l'atenció, l'acompanyament i el suport emocional durant la crisi.

En aquest context, l'Ajuntament ha desplegat estratègies transversals, revisant i priorititzant programes i serveis i sobretot aportant creativitat i innovació, incorporant la tecnologia al servei de les persones. A continuació descrivem les iniciatives municipals més rellevants per a l'ODS 10.

L'Acord Ciutadà per una Barcelona inclusiva, iniciativa desplegada des del 2006, va aprovar el novembre del 2020 la reprogramació d'Estratègia d'inclusió i reducció de les desigualtats 2017-2027 fins al 2030 (fita 10.1), així com el Pla d'Actuació de l'Acord (PAAC) 2020-2022. L'objectiu d'aquests documents és crear línies d'acció que facin front a les desigualtats socials de Barcelona, agreujades arran de la situació generada per la COVID-19. Reduir la breixa digital, incrementar la cobertura de serveis socials o promoure una ciutadania activa i compromesa són alguns dels projectes que el PAAC pretén impulsar.

¹³ Els principals indicadors de l'ODS 10 es calculen a partir de l'anàlisi integrada, en períodes de dos anys, de la mostra ampliada per a Barcelona de l'Enquesta de Condicions de Vida. En aquest cas, les dades de renda corresponen a 2019, mentre que les de privació i ocupació ja corresponen a 2020.

¹⁴ Porcel, S. i Gomà, R. (2020): "Pandèmia, metròpoli i desigualtat: plou sobre mullat", publicat a Crític (<https://www.elcritic.cat/opinio/pandemia-metrpoli-i-desigualtat-plou-sobre-mullat-79589>)

Més del 20% de la població de Barcelona és més gran de 65 anys i prop del 40% de les persones amb més de 85 anys viu sola. La solitud té un impacte en la salut i la qualitat de vida de la gent gran. Davant d'aquesta situació, agreujada per la pandèmia, l'Ajuntament ha aprovat l'Estratègia municipal contra la solitud 2020-2030, amb un pla d'acció fins al 2024, moment en què s'avaluarà i s'adaptarà a l'últim tram (2025-2030) (fita 10.2). En aquest mateix àmbit trobem el projecte d'acció comunitària Radars, creat al seu dia per pal·liar els efectes de la soledat no desitjada i prevenir situacions de risc de la gent gran. Es treballa juntament amb els veïns i les veïnes, comerços, farmàcies, persones voluntàries, entitats i equipaments, amb l'objectiu de transformar els barris en comunitats humanes, segures, participatives i solidàries. També s'ha fet una campanya de comunicació per aconseguir que les persones més grans de 75 anys que viuen al domicili i no tenen serveis de teleassistència l'activessin.

L'Ajuntament també ha adoptat altres instruments per lluitar contra les desigualtats, com el nou Pla de Barris 2021-2024, un programa extraordinari per als barris més desfavorits de Barcelona, amb un pressupost de 150 mi-

lions d'euros, que ja incorpora 23 barris de la ciutat. Aquesta ambiciosa mesura pretén revertir les desigualtats mitjançant l'aplicació de noves polítiques públiques, implicant els i les ciutadanes en el desenvolupament de projectes dinamitzadors dels seus barris (fita 10.1). Durant la crisi sanitària s'han creat set oficines per reforçar la tramitació d'ajuts, s'ha incrementat l'oferta cultural i de lleure per a nens i nenes i joves, s'han fet formacions per reduir la breixa digital i s'ha impulsat l'alimentació saludable a través del lliurament setmanal de cistelles de productes frescos, ecològics i de proximitat.

El Pla “100% Estiu” va suposar un fort increment del pressupost per a activitats d'estiu: gairebé 15.000 beques durant el 2020, mentre que el 2021 el nombre d'infants i joves becats ha estat de 21.279 i 2.000 inscrits a les activitats gratuïtes. Es va crear una Oficina Tècnica d'Estiu Extraordinari, comptant amb el treball transversal de tota l'organització (serveis d'Infància i Joventut, IMPD, IMSS, Pla de Barris, Esports, Educació, ICUB, Biblioteques, Salut, Ateneus de Fabricació i Districtes Municipals) per garantir una oferta ampliada durant tot l'estiu, amb els programes Èxit estiu, T'estiu molt, Baobab

i casals d'estiu d'agost i l'obertura de biblioteques i centres cívics i patis oberts a l'agost.

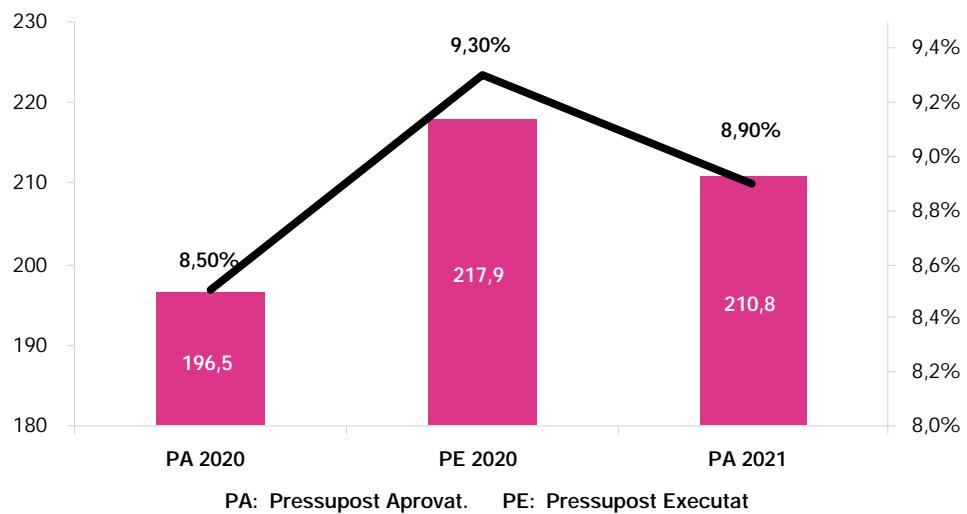
Perquè la cultura juga un paper fonamental en la cohesió social i en la reducció de les desigualtats (fita 10.3). Des de l'Ajuntament s'ha donat suport tant a les infraestructures privades que han patit el greu impacte de la crisi derivada de la COVID-19, com a l'ecosistema d'espais públics i independents vinculats a la creació, l'experimentació i l'exhibició. “Fem Cultura”, el Pla de Drets Culturals de Barcelona, és una mesura de govern dotada amb 68'7 milions d'euros fins l'any 2023 per assegurar l'accés a la cultura, la participació i el dret a contribuir a la vida cultural de la ciutat. Paral·lelament s'han consolidat i ampliat les activitats descentralitzades de tots els programes culturals de l'ICUB, en places i altres espais públics de diversos barris. Durant el confinament va néixer el programa de lectura per telèfon “A cau d'orella”, especialment dirigit a la gent gran. I al maig del 2021 es va recuperar el servei de préstec a domicili per a persones grans o amb dificultats de mobilitat, al qual es van incorporar com a usuàries també les persones que estaven confinades en quarantena per la COVID.

Barcelona continua mostrant el seu compromís amb polítiques que redueixin la fractura social i la manca d'oportunitats per a determinats col·lectius socials (fita 10.4). Al darrer any s'han dut a terme algunes millors en l'atenció a les persones que pateixen algun tipus de discapacitat. Es va aprovar el programa de subvencions “La Meva Llar” per a l'arranjament de l'habitatge incorporant millores d'accessibilitat física, elements domòtics, robòtics i per a la millora de la comunicació. Es va incorporar el sistema Navilens a la xarxa de Transports Metropolitans de Barcelona (TMB) com a sistema accessible d'informació i orientació per a les persones amb discapacitat visual i auditiva. Es van proveir monitors de suport per als infants i joves amb discapacitat que participen en els casals inclusius de la campanya d'estiu

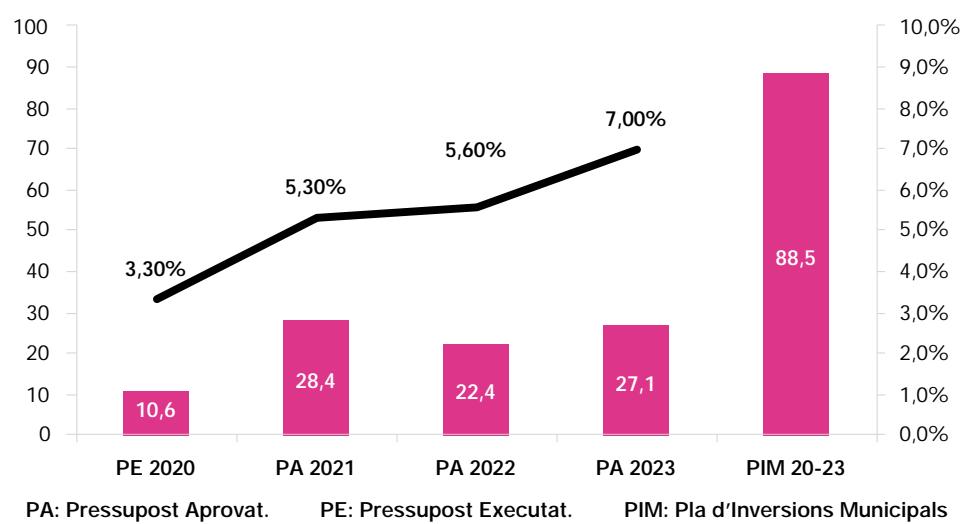
Respecte a la fita 10.7 es va aprovar el pla Barcelona Intercultural 2021-2030, una mesura de govern que pretén, entre altres coses, ampliar la diversitat a la plantilla municipal a través de la incorporació d'empleats i empleades d'origens diversos i integrar la perspectiva intercultural d'una manera transversal a l'acció de govern.

Esforç pressupostari

Despesa corrent municipal destinada a l'ODS 10
(import en milions d'euros i % sobre el total del pressupost)

Inversió prevista al PIM 2020-2023 a l'ODS 10
(import en milions d'euros i % sobre el total del pressupost)

Bona pràctica destacada

Ampliació dels punts de la Xarxa de resposta socioeconòmica (XARSE) als barris del Pla de Barris 2021-2024

L'objectiu principal del Pla de Barris és empoderar els veïns i veïnes perquè s'organitzin i estableixin objectius i actuacions de millora de la vida col·lectiva al barri, impulsant les pràctiques d'innovació social i l'acció ciutadana, amb l'objectiu de millorar i enfortir el capital social dels barris. Cadascun dels àmbits abordats (drets socials, educació, activitat econòmica, ecologia urbana i sostenibilitat ambiental) es concreta en una sèrie d'objectius específics. Les accions arriben a 23 barris, amb una població estimada de 377.000 persones.

Per contrarestar els efectes socioeconòmics de la crisi de la COVID-19 a les zones més afectades de la ciutat, el Pla de barris ha reorientat els seus recursos, aplicant mesures per facilitar l'accés a ajuts, alleugerint la càrrega de famílies i entitats oferint lleure i cultura per als més jo-

ves. A cada barri l'objectiu de la XARSE és ajudar les persones afectades pels diversos tipus de problemes causats per la pandèmia, a través d'accions com:

- ▶ Atenció a les necessitats de la persona i derivació al recurs de l'administració pública o del teixit comunitari que s'adequí més a les seves necessitats, en estreta coordinació amb Serveis Socials
- ▶ Suport a la tramitació telemàtica d'ajuts
- ▶ Acompanyament i formació digital, en col·laboració amb la fundació Bit Hàbitat
- ▶ Trobades de suport emocional
- ▶ Formació i acompanyament en economia domèstica
- ▶ Sessions sobre defensa de drets laborals

Font: Ajuntament de Barcelona, https://ajuntament.barcelona.cat/ciutatvella/pla-desenvolupament-economic/ca/noticia/en-marxa-el-projecte-xarse-xarxes-de-resposta-socioeconomica-4_1011900

Barcelona, ciutat refugi: inclusió a través de l'atenció a persones immigrants i sol·licitants d'asil

L'Ajuntament dóna suport des del 1989 als immigrants extracomunitaris i als sol·licitants d'asil a través del Servei d'Atenció a Immigrants, Emigrants i Refugiats (SAIER) i col·labora a través de subvencions amb les entitats de la ciutat que treballen en asil, cooperació internacional i educació per al desenvolupament. El pla "Barcelona, ciutat refugi" es va posar en marxa el setembre del 2015 per donar resposta a la crisi humana actual i preparar la ciutat per acollir i assistir les persones refugiades, proveir-les dels serveis necessaris i garantir-ne els drets.

Tot i que l'esclat de la pandèmia va provocar la caiguda de la mobilitat internacional durant l'any 2020, el SAIER no va veure disminuir el volum de treball; va atendre i assessorar 19.001 persones. Tot i la situació de crisi sociosanitària, s'han incrementat els recursos

destinats als serveis del SAIER, entre els quals destaca l'obertura d'un nou espai municipal, l'increment del 30% dels recursos econòmics que s'hi destinen i l'allotjament d'una mitjana de 180 persones al mes.

L'increment de recursos respon a la necessitat d'atendre els veïns i les veïnes d'origen migrant, un dels col·lectius que més ha patit l'impacte de la crisi social i econòmica provocada per la pandèmia. A això cal sumar-hi una legislació d'estrangeria restrictiva, que dificulta la regularització administrativa i l'accés al treball i als serveis públics.

Font: Ajuntament de Barcelona, https://ciutatrefugi.barcelona/es/noticia/el-saier-mantiene-el-volum-de-personas-atendidas-a-pesar-de-la-pandemia_1047108

Programa “La meva Llar”: subvencions per millorar l’accessibilitat a domicilis de persones amb discapacitat

L’Ajuntament de Barcelona, a través de l’Institut Municipal de Persones amb Discapacitat (IMPD), ha llançat el programa de subvencions “La Meva Llar” per impulsar la millora de l’accessibilitat física i comunicativa dels habitatges on hi viuen persones amb discapacitat i/o mobilitat reduïda, facilitant així que puguin viure a casa seva, de manera autònoma i amb major integració a la comunitat veinal. En poden ser beneficiàries aquelles persones que tinguin reconeguda una discapacitat

d’un grau igual o superior al 33% al certificat de discapacitat i amb el barem de mobilitat reduïda positiu, o aquelles amb una discapacitat reconeguda igual o superior al 65%. Un dels requisits és que estiguin empadronades a l’habitatge pel qual se sol·licita la subvenció durant un període mínim d’un any anterior a la data de la sol·licitud, ja sigui com a propietàries, arrendatàries o usufructuàries de l’habitatge, i que aquest sigui la residència habitual i permanent.

Font: Ajuntament de Barcelona, <https://ajuntament.barcelona.cat/premsa/2020/09/26/lajuntament-de-barcelona-subvencionara-millores-en-laccessibilitat-dels-habitatges-on-hi-viuen-persones-amb-discapacitat/>

Aconseguir que les ciutats i els assentaments humans siguin inclusius, segurs, resilents i sostenibles

Fites de Barcelona per a l'any 2030

- 11.1 Habitatge assequible per a tothom
- 11.2 Més ecomobilitat, fonamentada en un sistema de transport públic de màxima qualitat, sostenible i inclusiu
- 11.3 Assolir amb consens social un canvi de model urbà per disposar d'un espai públic més saludable i més sostenible, especialment a l'entorn de les escoles
- 11.4 Una millor protecció, accessibilitat i coneixement dels elements patrimonials singulars i d'identitat de Barcelona i dels seus barris
- 11.5 Màxima protecció de les persones i prevenció de danys materials enfront episodis climàtics severs
- 11.6 Complir els líndars de qualitat de l'aire recomanats per l'OMS
- 11.7 Un espai públic més verd, més segur i més jugable
 - 11.a Abans del 2030 disposar d'un nou Pla Director Urbanístic Metropolità
 - 11.b Desenvolupar el model de resiliència urbana de Barcelona
 - 11.c Desenvolupar la cooperació internacional relacionada amb l'urbanisme i l'habitatge

Situació dels indicadors

Fita ODS	Indicador (codi)	Indicador (definició)	Primer valor disponible (de 2015 en endavant)	Darrer valor disponible (fins final de 2020)	Any	Tendència (des de 2015)	Tendència (des del darrer any disponible)
11.1	ODSBCN-1111	Proporció de famílies que destinen més del 40% dels seus recursos a les despeses d'habitatge	15,1 %	15,0%	2019-2020	⬇️	⬇️
11.1	ODSBCN-1112	Proporció d'habitacions de lloguer protegit respecte al total del parc d'habitacions principals	1,28%	1,39%	2020	⬆️	⬆️
11.1	ODSBCN-1113	Nombre anual de desnonaments efectuats a al Partit Judicial de Barcelona (inclou Barcelona, Badalona, Sant Adrià del Besós i Santa Coloma de Gramenet)	3.098	1.028	2020	⬇️	⬇️
11.2	ODSBCN-1121	Ecomobilitat (proporció d'etapes de desplaçaments fetes en modes de transport públic i/o no motoritzat)	73,9%	74,9%	2018	⬆️	⬆️
11.2	ODSBCN-1122	Valoració de la gestió dels diversos mitjans de transport públic per part de les persones que en són usuàries: Metro, tramvia, bus i bicing	7,6 (Metro); 7,2 (Autobús); 7,0 (Bicing)	7,5 (Metro); 7,9 (Tramvia); 7,5 (Autobús); 7,6 (Bicing)	2021	⬆️ ⬇️ ⬆️ ⬆️	⬆️ ⬆️ ⬆️
11.2	ODSBCN-1123	Grau d'electrificació de la flota d'autobusos	0,8%	0,8%	2020	* primera dada	* primera dada
11.2	ODSBCN-1124	Desplaçaments/any en el servei porta a porta per a persones amb discapacitat	331.055	188.465	2020	⬇️	⬇️
11.3	ODSBCN-1132	Nombre d'escoles beneficiades amb actuacions urbanístiques per generar entorns escolars protegits	20	75	2021	⬆️	⬆️
11.5	ODSBCN-1151	Quantificació de danys humans causats per desastres relacionats amb l'aigua (mils d'euros)	11	5,8	2018	⬇️	⬆️
11.6	ODSBCN-1161	Concentració mitjana en $\mu\text{g}/\text{m}^3$ de NO ₂ , PM10 i PM2,5	56,0 (NO ₂); 28,0 (PM10); 17,1 (PM2.5)	35,0 (NO ₂); 22,6 (PM10); 14,0 (PM2.5)	2020	⬇️	⬇️
11.7	ODSBCN-1171	Superficie d'àrea verda urbana no forestal	11,28	11,70	2020	⬆️	⬆️
11.7	ODSBCN-1172	Valoració del servei de neteja dels carrers (0-10)	6,5	6,4	2020	⬇️	⬆️

Fita ODS	Indicador (codi)	Indicador (definició)	Primer valor disponible (de 2015 en endavant)	Darrer valor disponible (fins final de 2020)	Any	Tendència (des de 2015)	Tendència (des del darrer any disponible)
11.a	ODSBCN-11a1	Estat de la tramitació del nou Pla Director Urbanístic Metropolità		Pla en període d'Informació Pública	2021	✓	✓
11.b	ODSBCN-11b1	ODSBCN-11b1 Grau de desenvolupament del model de resiliència urbana de Barcelona		Estratègia de resiliència i resilience hub	2021	✓	✓
11.c	ODSBCN-11c1	Recursos del programa municipal de Justícia Global destinats a l'objectiu de millorar l'urbanisme i l'habitatge	334.201 €	769.962 €	2020	↑	↑
11.c	ODSBCN-11c2	Personal tècnic de ciutats sòcies implicat en programes d'intercanvi tècnic sobre urbanisme i habitatge	10	9	2020	↓	↓

Descripció dels avenços i acció municipal per l'ODS

Els indicadors d'aquest ODS, fonamental per a la qualitat de vida a la ciutat, evolucionen favorablement en gairebé totes les fites. En aquest cas, la pandèmia ha influït de forma positiva, per exemple a través de la moratòria decretada sobre els desnonaments, o de la forta reducció de la contaminació de l'aire, en paral·lel amb la caiguda de la mobilitat motoritzada. Pel que fa al transport, fins a l'esclat de la pandèmia l'ecomobilitat anava en augment. La pandèmia, però, ha impactat en les pautes de mobilitat. L'Enquesta de Serveis Municipals recull una caiguda de l'ús del transport públic com a mitjà més utilitzat del 69 al 63% entre 2019 i 2020, de la qual es beneficien sobretot els recorreguts a peu, i en segon terme, a gran distància, el cotxe i la bicicleta. Els resultats de 2021 mostren una evolució estable, però amb un increment de la valoració de tots els mitjans públics de transport, i fins i tot de l'aparcament, per part de les persones que en fan ús; amb màxims històrics en alguns casos. En el darrer any també recupera en bona mesura la percepció de qualitat del servei de neteja. Els pocs indicadors d'aquest ODS que van a la baixa també estan molt condicionats per la pandèmia. L'any 2020 es van reduir els desplaçaments i lògicament també els intercanvis tècnics del programa de cooperació internacional. Caldrà veure si aquesta tendència es consolida en els propers anys o bé és simplement conjuntural.

Per defensar el dret a l'habitatge de totes les persones (fita 11.1) l'Ajuntament promou un model d'habitatge basat en fòrmules de lloguer assequible i de dret de superfície que garanteixi el control i la titularitat pública per combatre la gentrificació i l'espèculació immobiliària. L'objectiu del Pla per al dret a l'habitatge 2016-2025 és duplicar el parc d'habitacle públic, assequible i de qualitat, per arribar a la xifra de 12.000 habitatges públics a la ciutat.

Des del 2015 s'han comprat més de 900 habitatges per a la borsa d'emergència social, però l'esforç més gran s'està fent en la construcció d'habitatge nou. A finals de 2021 hi havia fins a 3.200 habitatges protegits i allotjaments en obres o a punt d'iniciar-les, dels quals l'IMHAB té en marxa 35 promocions amb un total de 2.796 habitatges i allotjaments públics. Es preveu que estiguin enllistats l'any 2024 i siguin distribuïts de la següent forma:

- ▶ Lloguer assequible: 1.939 habitatges
- ▶ Persones afectades per processos urbanístics: 285 habitatges
- ▶ Dret de superfície durant 75 anys: 424 habitatges
- ▶ Cohabitatge: 134 habitatges

S'ha establert que el 30% dels habitatges adjudicats del registre en habitatge públic siguin per a per-

sones joves. També és remarcable l'esforç en habitatges dotacionals per a gent gran. Fins l'any 2023 es crearan 475 nous habitatges d'aquest tipus, amb serveis comuns i un habitatge privat per a cada unitat de convivència.

En paral·lel l'IMHAB ha endegat un pla de compres d'habitatge existent de gran abast, gràcies als diversos títols legals que permeten exercir els drets de tanteig i retracte. També funciona un Programa de Cessió, amb la mateixa intenció de captar habitatge privat per cobrir la necessitat de lloguer social per a persones d'exclusió social. Els tres programes de mobilització d'habitatge buit cap al lloguer públic (Habitat3, Borsa de Lloguer i Programa de HUTs) han incrementat el parc de habitatge controlat per l'IMHAB en 1.500 unitats.

L'Ajuntament també ha signat un conveni marc amb fundacions de l'habitatge social i cooperatives, per permetre la constitució d'un dret de superfície sobre solars i finques propietat de l'Ajuntament a favor d'aquestes entitats socials sense ànim de lucre. Es tracta de proveir habitatges destinats a lloguer assequible i cessió del dret d'ús (cohabitació), seguint criteris de no acumulació, sostenibilitat, preus socials i foment dels llígams comunitaris.

L'Ajuntament l'AMB han promogut la constitució d'Habitatge Metròpolis Barcelona, el primer operador d'habitatge públic-privat de lloguer que existeix a Espanya. Es preveu que en un termini de vuit anys aquest operador construirà 4.500 habitatges a l'àrea metropolitana, 2.250 dels quals a Barcelona. Seran de lloguer protegit, amb preus entre 450 i 700 euros al mes. A més, els sòls seran sempre de titularitat pública i els habitatges mai podran anar al mercat lliure.

S'han desenvolupat diversos sectors de la ciutat en la línia d'afavorir l'habitatge protegit i assequible. Al sector de La Maquinista s'ha acordat amb l'empresa promotora reduir a la meitat l'ampliació prevista del centre comercial, i per contra crear més habitatge, comerç de proximitat i zones verdes, per afavorir la vida veïnal i la connexió de la trama urbana. També és rellevant la iniciativa ATRI (Agrupacions Tàctiques de Repoblament Inclusiu), que permet petites promocions d'execució ràpida i econòmica, a través de la transformació i la remunta d'edificis que no han esgotat l'edificabilitat.

Per la seva part, els diferents programes de foment de la rehabilitació, regeneració i renovació impulsats per l'Ajuntament han suposat en els darrers cinc anys una inversió pública de 127 milions d'euros, que tenen la capacitat d'induir 508 milions

de PIB total, així com la creació de mes de 28.000 llocs de treball per beneficiar les condicions de vida de mes de 145.000 persones. Els ajuts a la rehabilitació van passar de 20,5 milions d'euros l'any 2020 a 37 l'any 2021, amb especial atenció a les finques d'alta complexitat i de regeneració urbana i priorització de la rehabilitació energètica. A nivell territorial un dels barris on més s'ha posat el focus és el del Carmel.

També s'ha treballat en la modernització del sector. D'una banda, des de l'IMHAB i en col·laboració amb el sector privat i amb els col·legis professionals, s'impulsa la industrialització dels processos constructius, per assolir una fabricació més ràpida i un ús més eficient i sostenible dels recursos. De l'altra, s'ha gestat la creació de la Càtedra Barcelona d'Estudis de l'Habitatge, que agrupa els tres nivells de govern (estatal, regional i local) i quatre universitats de Barcelona (UB, UAB, UPF i UPC);

Totes aquest ventall d'actuacions amb perspectiva de mig i llarg termini s'ha fet sense oblidar la necessitat de trobar solucions urgents per a les famílies confrontades amb la pèrdua de la seva llar. En aquest sentit, la Unitat Antidesnonaments de Barcelona ha evitat el 95% dels desnonaments de famílies vulnerables, amb més de 10.000 desnonaments aturats, buscant solucions de llarga durada per a tots aquets casos. Solucions que passen, entre d'altres, per la construcció dels mòduls APROP, edificis temporals d'habitatges dotacionals creats amb rapidesa a partir de l'aprofitament de contingents marítims.

A nivell estructural és molt rellevant l'aprovació de la norma municipal que desenvolupa la llei 11/2020 del Parlament de Catalunya, per regular el preu de lloguer de l'habitatge a la ciutat durant cinc anys. La mesura preveu rebaixar un 5% el preu de referència segons l'índex de preus de la Generalitat i s'aplica des de novembre de 2021.

Les fites 11.2. i 11.6. ens parlen de la necessitat de transitar cap a un nou model de mobilitat, que faci disminuir la contaminació de l'aire i el soroll, repercutint positivament sobre la qualitat de vida de la ciutadania. El transport és responsable del 40% de les emissions de gasos d'efecte hivernal. Per reduir les emissions de CO₂ Barcelona està apostant per mesures de mitigació com la zona de baixes emissions (ZBE) o la ja esmentada "Barcelona, ciutat 30" (vegeu ODS 3). S'ha aprovat inicialment el nou Pla de Mobilitat Urbana, que vol fixar com a objectiu per al 2024 que un 81,52% dels desplaçaments es facin a peu, amb transport públic o amb bicicleta.

En l'àmbit del transport públic, malgrat la caiguda de passatgers per la limitació de la mobilitat durant la pandèmia, el servei de TMB (Transports Metropolitans de Barcelona), ha operat al màxim els seus serveis de bus i metro, fins i tot ampliant la capacitat del metro en hora punta en un 20% respecte de l'any anterior. S'ha posat en marxa la primera línia de bus X1, un servei XPRESBus que connecta el centre de la ciutat amb els nodes intermodals de Francesc Macià i Glòries amb freqüències de 8 minuts, i s'ha ampliat la L-10 Sud del metro. També és remarcable la congelació tarifària del transport públic en els anys 2021 i 2022).

En termes de canvi de model, TMB ha adquirit 8 vehicles elèctrics de pila de combustible i té una licitació oberta per la compra de 210 autobusos elèctrics i híbrids, en una comanda de 116 M € per renovar la flota i reduir les emissions els propers quatre anys. L'objectiu d'aquesta mesura és que el 2030, el 50% de la flota de TMB funcioni amb electricitat i la resta amb energies netes o de baixes emissions. Pel que

fa a la infraestructura, s'ha aprovat el projecte per connectar les línies de tramvia per la Diagonal, i és previst que les obres comencin l'any 2022. Moltes esperances estan posades també en el Pla de Rodalies de Catalunya 2020-2030 una actuació, que contempla més de 6.300 milions d'euros d'inversió. A la Sagrera, malgrat el retard acumulat durant massa anys, les obres van a bon ritme i al desembre 2020 els primers trens ja van passar per dins de la futura estació.

La mobilitat en bicicleta ha millorat amb la incorporació de dos grans carrils bici a la xarxa ciclista de la ciutat, que són claus per avançar en una millor connectivitat metropolitana. Ja es disposa de 240 Km de carril bici i al 2023 es preveu arribar als 272 Km. En paral·lel s'ha implementat l'extensió del Bicing, fins arribar a les 519 estacions a finals de l'any 2020.

Altres mesures destacables, més centrades en la regulació, són la consolidació de la Zona de Baixes Emissions –després de la moratorіa garantida du-

rant la pandèmia-, l'extensió de la regulació de l'espai públic a tota la ciutat, el desplegament de les llicències de bicicleta i motocicletes compartides i l'ampliació progressiva de la xarxa pública de recàrrega de vehicles elèctrics (Endolla Barcelona), en què l'aspiració és passar dels 600 punts actuals a 3.300 l'any 2024.

Per finançar l'adquisició de busos elèctrics i altres mesures de transformació de la mobilitat (com l'extensió de la Zona de Baixes Emissions i la promoció de la bicicleta), l'AMB espera poder comptar amb més de 200 milions d'euros del fons Next-Generation de la UE.

Respecte a la mobilitat, el darrer punt a comentar és l'Estratègia Municipal en la Distribució Urbana de Mercaderies (DUM), la qual preveu, com a mesures més importants: 1. Implantar una xarxa de Centres de Distribució Urbana de Mercaderies en punts estratègics de la ciutat i pròxims a la demanda, que funcionin com a plataformes intermodals de distri-

bució; 2. Crear dos Centres de Distribució a l'Accés Municipal, associats a la implantació d'un sistema de generació d'energia elèctrica o d'avituallament de combustibles alternatius; 3. Creació de nodes intermodals de transport de mercaderies al centre de la ciutat associat a la xarxa ferroviària i la creació d'una xarxa de punts de recollida (click&collect).

L'Ajuntament ha continuat fomentant actuacions de transformació urbana encaminades a assolir una ciutat més oberta i acollidora, amb les mateixes exigències de qualitat urbana i ambiental que les ciutats europees més avançades. Això passa, en bona mesura, per disposar d'un espai públic segur, tranquil i accessible per viure i conviure (fites 11.3 i 11.7).

Durant el primer any de la pandèmia es van adoptar mesures d'urbanisme, encaminades a respondre a la urgent necessitat de més espai públic per a vianants i usos recreatius, amb transformacions ràpides i de baix cost, provisornals i reversibles, com ara franges de colors,

mobiliari urbà, jardineres que es poden moure o jocs pintats a terra. En aquesta línia també destaca el programa “Obrim carrers”, pel qual alguns carrers, prioritàriament eixos comercials de gran concurrència, són alliberats de trànsit rodat durant els caps de setmana.

A nivell estructural la iniciativa més destacada per renovar la trama urbana és l'extensió del model de superilles. El Projecte Superilla Barcelona, aprovat com a mesura de govern al novembre de 2021, pretén recuperar un milió de m² per al veïnat, el verd, la mobilitat sostenible i el comerç local un model de ciutat que prioritza la vida quotidiana, la transició ecològica i la cohesió dels barris. Es seguirà aquest model per transformar l'Eixample, dotant-lo de 21 eixos i 21 places pacificades i verdes. D'acord amb la proposta guanyadora del concurs, es planteja un nou model de carrer per a tota la trama de l'Eixample, amb plataforma única i panot a tot l'espai, amb molt més verd, mobiliari urbà i zones de joc, i gestió del 30% de l'aigua.

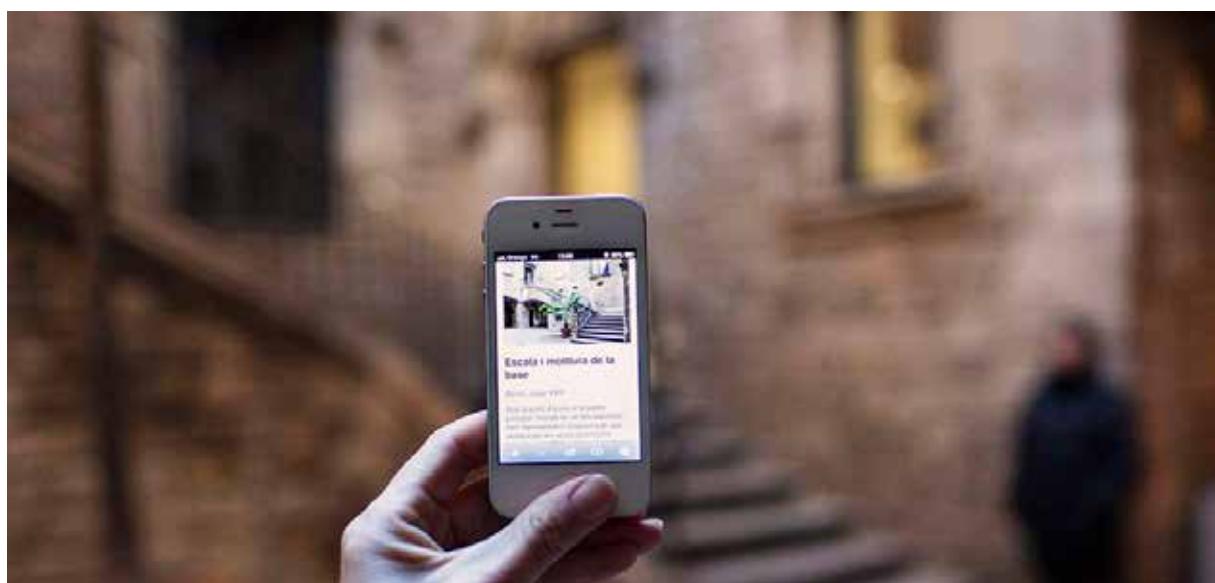
Una altra mesura fortament innovadora d'aquest àmbit ha estat l'aposta per entorns escolars “pacificats”; és a dir, menys exposats al trànsit rodat, al soroll i a la contaminació atmosfèrica, i més afavoridors de la convivència de la comunitat escolar i veïnal. Fins ara 26 escoles han transformat el seu entorn, i el 2021 se n'hi afegiran 74 més. L'actuació convertirà 14.150 m² d'asfalt en espais d'esbarjo, i configurarà 16 carrers amb prioritat per als vianants. En conjunt el programa “pacificarà” 155 entorns escolars entre els anys 2020 i 2022, i beneficiarà més de 31.000 estudiants i les seves famílies. És una transformació que avança a bon ritme, vinculada també a l'adaptació de les escoles al canvi climàtic,

i compta amb una part de finançament europeu (vegeu ODS 13, apartat bones pràctiques).

Altres actuacions destacades orientades a la fita 11.7 són l'adopció del Pla Natura 2030, que permetrà a Barcelona guanyar 18 Ha de zones verdes a través de 42 actuacions (vegeu ODS 15). Només entre el 2019 i el 2021 es dedicaran més de 6 milions d'euros a millorar 20 jardins. També cal esmentar la remodelació de l'Avinguda Meridiana, convertida en eix cívic amb voreres àmplies, vegetació i carril bici, l'obertura de la gran parc de la clariana de les Glòries i el Pla de joc a l'espai públic, una iniciativa que pretén millorar i diversificar les més de 900 àrees de joc infantil de la ciutat, contribuint al desenvolupament de la infància i adolescents, a millorar la salut mental i física de nens i grans i la convivència recuperant els espais públics com a lloc de trobada social. Des del Pla de Barris s'han executat 15 intervencions a l'espai públic, vetllant per la millora de l'accessibilitat.

La fita 11.4. (protecció, accessibilitat i coneixement del patrimoni urbà) no disposa encara d'indicadors amb dades que permetin el seu seguiment. Respecte a la protecció el més destacable és el Pla especial per a la protecció del patrimoni del nucli històric de Gràcia. En l'apartat de divulgació és remarcable la inversió en tecnologia per promoure la difusió dels centres patrimonials, impulsant la generació de contingut digital i la millora de l'equipament tecnològic dels espais culturals.

Finalment, en relació amb les fites 11.5 i 11b, assenyalar que l'Ajuntament de Barcelona ha

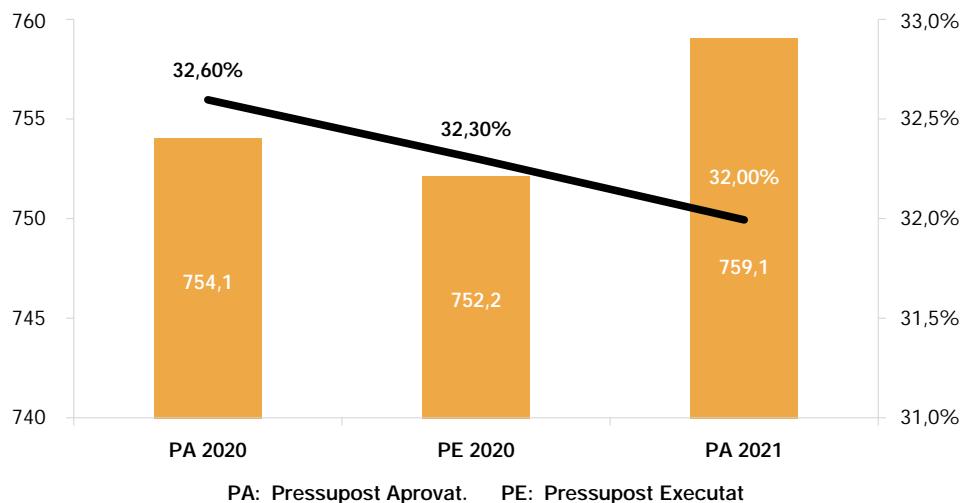
aprovat la seva estratègia de resiliència, amb la qual, sumada al compromís amb la cooperació internacional, ha obtingut la designació com un dels primers “nodes de resiliència” (resilience hubs) a nivell mundial. Aquesta estratègia està alineada amb l’Agenda 2030 de la ciutat, atès que els seus tres temes prioritaris són: 1. El dret a un habitatge adequat i l'accés a serveis bàsics -incorporats a les fites 1.1., 1.4. i 10.4. (suport econòmic), 2.1. (alimentació), 3.8. (salut), 4.1., 4.2. i 4.5 (educació), 6.1. i 6.2. (aigua i sanejament), 7.1. (energia), 9.c. (Internet), 10.3. (cultura), 11.1 (habitatge), 11.2 (transport)

i 16.1 (seguretat)-; 2. Espais públics (accessibilitat, salut, usos i cohesió social) -incorporat a les fites 11.2, 11.3 i 11.7.- i 3. Enveliment i canvi demogràfic, incorporat especialment als ODS 1 (1.5), 3 (3.4), 10 (10.2, 10.3 i 10.7). La localització de l’Agenda 2030 ha comptat quant a la definició d'indicadors amb l'assessorament del City Resilience Global Programme, gràcies al coneixement generat per l'ús de l'eina per a perfils de ciutats resilients (City Resilience Profiling Tool en anglès), d'UN-Habitat, l'agència de les Nacions Unides per a les ciutats i els assentaments urbans.

Esforç pressupostari

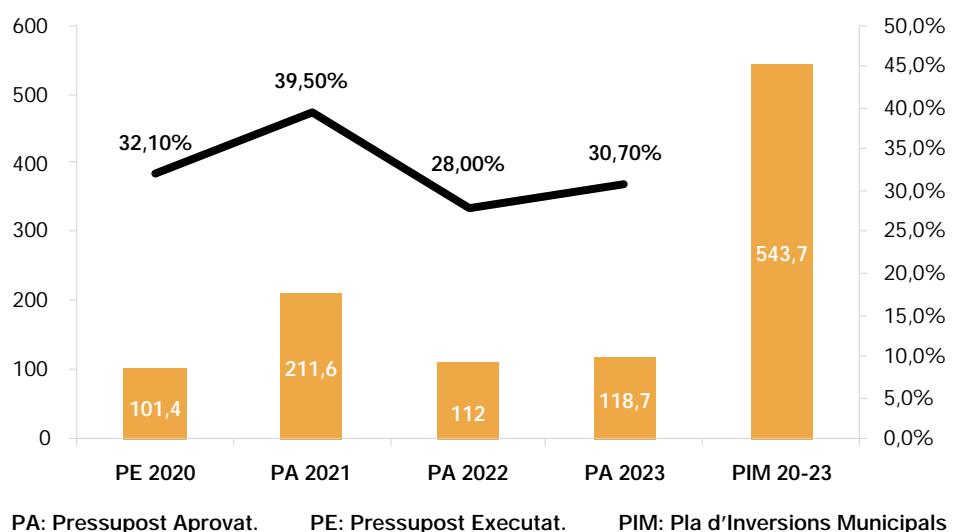
Despesa corrent municipal destinada a l'ODS 11

(import en milions d'euros i % sobre el total del pressupost)

Inversió prevista al PIM 2020-2023 a l'ODS 11

(import en milions d'euros i % sobre el total del pressupost)

Bona pràctica destacada

.....

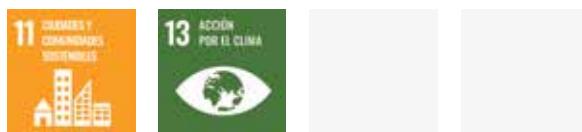
Atles de resiliència: generant una cartografia del risc a Barcelona

Un dels punts fonamentals sobre els quals Barcelona ha construït i evolucionat el seu model de resiliència urbana s'assenta sobre l'anàlisi de riscos i la millora del coneixement sobre la capacitat de resposta que té ciutat davant seu, així com sobre les seves vulnerabilitats. És un pas fonamental en el procés de millora continuada per construir resiliència que permet orientar i prioritzar les accions a implementar, completant el cicle: gestió del risc, anàlisi del risc i reducció del risc.

Així, al llarg dels anys s'han promogut estudis d'impactes i evaluació de riscos que, en general, han compartit la voluntat de localitzar –tant territorialment com a nivell demogràfic– on es troben els punts de la ciutat, així com els col·lectius

de població, més vulnerables o amb més exposició. Arran d'aquest treball, s'ha anat generant una cartografia del risc, que pot resultar d'interès general -internament per a l'organització, però també externament- per informar i impulsar polítiques de millora de la resiliència i mitigació de riscos i vulnerabilitats, especialment a aquells àmbits identificats com a més sensibles.

L'Atles de resiliència pretén compilar i fer accessible aquesta informació a través de la publicació de mapes d'índole diversa (resultats d'estudis orientats a la planificació o decisions estratègiques de ciutat, anàlisi de vulnerabilitats, iniciatives de recopilació d'informació amb objectius descriptius, etc.) contribueixin a millorar el coneixement que tenim sobre la nostra ciutat, i que alhora puguin servir també com a base de futurs estudis.

Font: Ajuntament de Barcelona, <https://coneixement-eu.bcn.cat/widget/atles-resiliencia/index.html>

Superilla Barcelona: un model de transformació dels carrers de tota la ciutat

El concepte de superilla es basa en la creació d'una zona de vianants on es desenvolupen activitats de lleure, o bé un complex residencial d'edificis envoltats de zones enjardinades i amb trànsit limitat. Barcelona compta amb cinc experiències ja en marxa als barris del Poblenou, Horta, Les Corts, Hostafrancs i Sant Antoni, i vol estendre-les als barris Dreta de l'Eixample, l'Esquerra de l'Eixample i Sant Gervasi de Cassoles. Així, el programa Superilles fa un pas endavant i es converteix en el model de transformació dels carrers de tota la ciutat, amb l'objectiu de recuperar per a la ciutadania una part de l'espai que actualment ocupen els vehicles privats. L'objectiu és aconseguir un espai públic saludable, amb més verd, més just i segur, que afavoreixi les relacions socials i l'economia de proximitat.

L'Ajuntament de Barcelona ha realitzat una anàlisi acurada de la ciutat: fluxos i mobilitat de la ciutadania, equipaments de barri, espais verds, teixit constructiu i social... Amb aquesta mirada

integral, s'ha fet una jerarquizació viària que permet alliberar alguns carrers del trànsit rodat, creant una xarxa d'eixos verds i places on el vianant té prioritat. Aquesta xarxa permet crear un nou mapa de la ciutat on la ciutadania és la protagonista. Aquesta nova visió es començarà a aplicar prioritàriament a la trama Cerdà i, especialment, al districte de l'Eixample, estenent la xarxa d'eixos verds i places que ja es va començar a crear al barri de Sant Antoni.

Amb aquestes iniciatives es preveu guanyar al voltant de 1.500 m² d'espai públic per a l'ús dels vianants per a cada tram de carrer (una poma), que suposa doblar el que hi ha actualment fins aconseguir uns 3.000 m² totals. A les places, el guany d'espai públic és d'uns 1.300 m², que suposa triplicar l'actual fins arribar a gairebé 2.000 m² totals d'espai dedicat als vianants. També es preveu guanyar un mínim del 10% de la superfície total dels eixos verds i places per zones plantades amb vegetació. Serà aproximadament d'uns 300 m² de verd als trams de carrer, mentre que a les places de les cruïlles l'espai potencial per al guany de verd se situa entre els 190 i els 4.000 m².

Font: Ajuntament de Barcelona,
<https://ajuntament.barcelona.cat/superilles/es/>

Garantir modalitats de consum i producció sostenibles

Fites de Barcelona per a l'any 2030

- 12.2 Objectiu 50-50-100 per a un ús eficient i sostenible dels recursos naturals
- 12.3 Reduir a la meitat el malbaratament d'aliments
- 12.4 Reduir la presència i l'impacte dels plàstics i els microplàstics en el medi ambient de Barcelona
- 12.5 Un salt significatiu en la reducció i el reciclatge de residus
- 12.6 Totes les grans empreses que operin a Barcelona disposaran de certificacions ambientals
- 12.7 La contractació pública de l'Ajuntament de Barcelona complirà tots els estàndards establerts per Nacions Unides en matèria de contractació sostenible (clàusules socials, ambientals i econòmiques)
- 12.8 La xarxa Barcelona +Sostenible arribarà a 3.000 organitzacions compromeses amb l'Agenda 2030
- 12.a. Desenvolupar la cooperació internacional per a la promoció de models de consum i la producció més sostenibles
- 12.b. Es considera integrada amb la fita 8.9

Situació dels indicadors

Fita ODS	Indicador (codi)	Indicador (definició)	Primer valor disponible (de 2015 en endavant)	Darrer valor disponible (fins final de 2020)	Any	Tendència (des de 2015)	Tendència (des del darrer any disponible)
12.2	ODSBCN-1221	Proporció de consum energètic d'origen renovable	16,2%	21,2%	2018	▲	▲
12.2	ODSBCN-1222	Proporció de residus municipals que són valoritzats	41,8%	39,8%	2019	▼	▼
12.3	ODSBCN-1231	Tones d'aliments aprofitats pel Banc dels Aliments de Barcelona procedents del malbaratament	7.874	10.774	2020	▲	▲
12.5	ODSBCN-1251	Kg/hab./dia de residus sòlids urbans recollits	1,27	1,19	2020	▼	▼
12.5	ODSBCN-1252	Percentatge de residus sòlids urbans recollits que acaben sent reciclat	36,24%	39,51%	2020	▲	▲
12.6	ODSBCN-1261	Nombre d'organitzacions amb certificats ambientals	179	382	2019	▲	▲
12.7	ODSBCN-1271	Puntuació de l'Ajuntament de Barcelona en l'Índex sintètic de contractació pública sostenible elaborat pel One Planet Network Sustainable Public Procurement Programme (construit a partir d'un conjunt d'indicadors de procés i de resultat de les polítiques de contractació sostenible). (Índex de 0-5)	4,67	4,67	2019	* primera dada	* primera dada
12.8	ODSBCN-1281	Nombre d'organitzacions adherides a la xarxa Barcelona +Sostenible	599	1.619	2020	▲	▲
12.a	ODSBCN-12a1	Recursos del programa municipal de Justícia Global destinats a la promoció de models de consum i de producció més sostenibles	573.763 €	145.000 €	2020	▼	▼

Descripció dels avenços i acció municipal per l'ODS

L'ODS 12, sobre consum i producció sostenible, és fonamental per a la transformació del model de desenvolupament. També és un dels objectius on més necessària resulta la col·laboració entre administracions, agents privats i el conjunt de la societat. Per això resulta especialment satisfactori constatar un enfortiment del compromís municipal, de les organitzacions socials i de les empreses amb les pràctiques sostenibles (fites 12.6 i 12.8).

Així mateix, la reducció de malbaratament alimentari comporta una disminució en la generació de residus, en línia amb l'estrategia Residu Zero, adoptada per l'Ajuntament de Barcelona des de l'any 2016. L'estrategia s'ha actualitzat amb el Pla Residu Zero 2021-2026, centrat en cinc punts:

- ▶ L'impuls de la reutilització i de la preparació per la reutilització
- ▶ La reducció del malbaratament alimentari i dels plàstics d'un sol ús
- ▶ El desplegament de sistemes de recollida selectiva individualitzats, situant la fracció orgànica com a eix central de la gestió de residus
- ▶ La promoció d'un marc normatiu favorable al Residu Zero
- ▶ L'assoliment d'una veritable participació ciutadana i dels agents socials en la gestió dels residus i en l'economia circular

L'any 2020, el nivell de recollida selectiva de residus al conjunt de la ciutat es va situar a prop del 40%, amb una evolució positiva, però encara lluny de la fita desitjada per a 2030 (fita 12.5). La introducció de la recollida de residus porta a porta es fa, precisament, per donar un major impuls a la recollida selectiva. Després de la prova pilot de Sarrià, l'objectiu de l'Ajuntament és ampliar gradualment aquest servei. Més recentment l'Ajuntament ha presentat el Compromís Barcelona Plàstic Zero, resultat del treball realitzat per les més de setanta entitats de la Xarxa Barcelona+Sostenible que formen part de la Taula Plàstic

Zero. Amb aquesta acció es busca encoratjar entitats i empreses a sumar-se per fer front a pràctiques econòmiques irresponsables, que converteixen ràpidament els productes en deixalles.

En el marc de l'alimentació sostenible, relacionat amb l'ODS 2, Barcelona també lluita contra el malbaratament de la producció (fita 12.3). Segons l'Agència de Residus de Catalunya, cada persona genera 35 quilos de residus alimentaris per any; el 58% del malbaratament alimentari té lloc a les llars, mentre que els supermercats són responsables del 16%, els bars i restaurants del 12%, el comerç al detall del 9%, els serveis de càtering i restauració de les institucions del 4% i els mercats municipals només de l'1%. L'any 2020, el Banc d'aliments va recuperar 10.774 tones d'aliments que s'haurien llençat a l'abocador, 2.660 més que el 2019, fet que reflecteix tant la solidaritat de la societat com l'augment de les necessitats de la població durant la pandèmia. Canviant els models de consum d'aliments s'aconseguirà reduir la petjada de carboni, així com altres impactes contaminants vinculats amb l'activitat agrària. En aquest punt cal destacar l'avenç que suposa l'aprovació de la Llei 3/2020, de l'11 de març, de prevenció de les pèrdues i el balafiament alimentaris, de Catalunya. També és important que arribi a bon port el projecte Mercabarna Gates, que preveu l'ampliació i digitalització del punt verd i una nova instal·lació per allotjar els nous sistemes de triatge orgànic i aprofitament alimentari.

La contractació pública és un dels instruments que ofereixen a les administracions més capacitat d'incidència per impulsar el canvi en el model productiu, especialment en el teixit empresarial local. Des de fa uns anys, aprofitant les escletxes de la legislació l'Ajuntament està transitant cap a models de contractació pública responsable i verda (fita 12.7). El Programa de Nacions Unides pel Medi Ambient (UNEP) ha generat una metodologia per calcular l'indicador 12.7.1, sobre contractació pública sostenible i en la primera onada l'Ajuntament de Barcelona ha obtingut la puntuació més alta entre totes les administracions del món que han presentat els seus resultats (vegeu apartat de bones pràctiques). El Pla d'Objectius de Contractació Pública Sostenible 2020-2021¹⁵ desenvolupa i reforça aquest compromís.

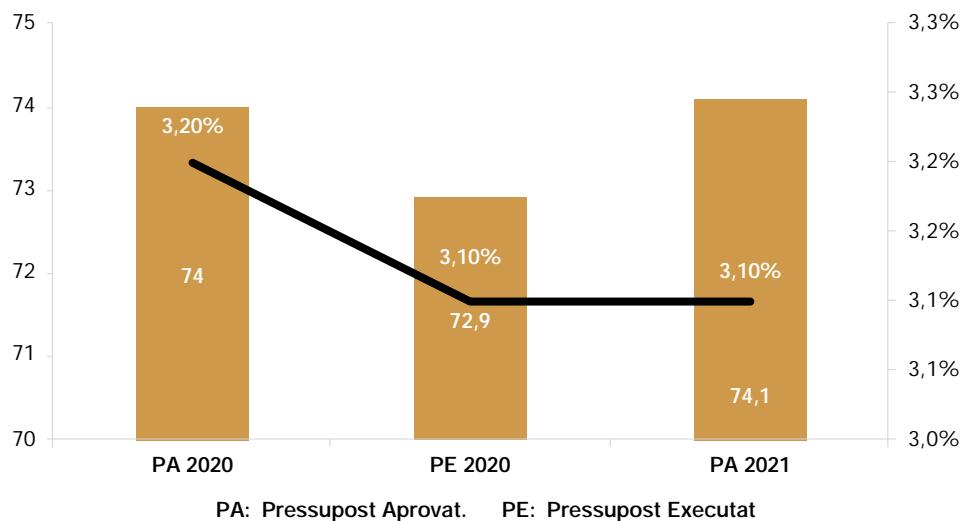
¹⁵ Vegeu <http://hdl.handle.net/11703/120106>

El canvi en el comportament de les empreses és clau per avançar cap a l'assoliment d'aquest ODS (fita 12.6). L'any 2019, es comptabilitzaven 382 certificacions, 50 més que el 2018, a l'espera d'obtenir les dades del 2020 l'últim trimestre del 2021. Aquest indicador presenta una tendència creixent en l'adopció dels 8 tipus de certificacions considerades, on destaca l'augment d'EMAS, BREADS, LEEDS i l'adopció d'acords voluntaris de reducció de CO₂.

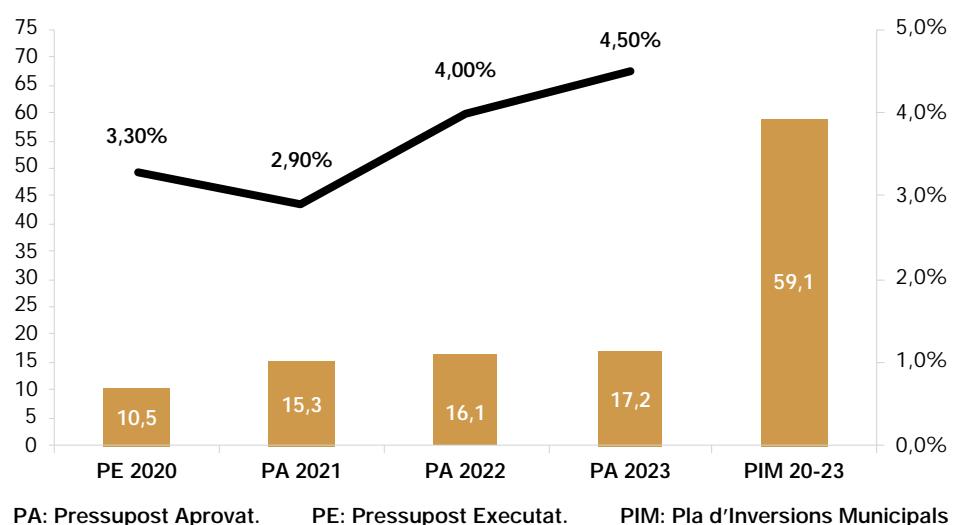
El coneixement i la integració de pràctiques de desenvolupament sostenible a les organitzacions és clau i s'ha de traduir en un compromís per part de la ciutadania (fita 12.8). Actualment ja s'han adherit 1.619 organitzacions, que representen la meitat de la fita prevista (3.200 organitzacions per al 2030). El procés de participació del Pla Canviem pel Clima podria contribuir a augmentar significativament el nombre d'entitats adherides.

Esforç pressupostari

Despesa corrent municipal destinada a l'ODS 12
(import en milions d'euros i % sobre el total del pressupost)

Inversió prevista al PIM 2020-2023 a l'ODS 12
(import en milions d'euros i % sobre el total del pressupost)

Bona pràctica destacada

Compromís Barcelona Plàstic Zero

El Compromís Barcelona Plàstic Zero vol ser catalitzador i altaveu d'accions i projectes de reducció del plàstic d'un sol ús. El seu marc de treball s'estructura en quatre parts:

- ▶ Presa de consciència
- ▶ Reafirmació del Compromís
- ▶ Compromisos adquirits
- ▶ Trucat a l'acció
- ▶ Projectes

El Compromís neix amb prop de 50 projectes, aplicables als següents àmbits: circuits i logís-

tica de reutilització, foment d'elements reutilitzables, ambientalització, formació i sensibilització i oferta de productes per a usuaris. Entre els primers projectes presentats destaquen una carmanyola reutilitzable per al menjar per emportar (Reusabol) i per a la compra del supermercat (Ametller Origen), utensilis reutilitzables a la restauració (BSM - Zoo de Barcelona), una guia d'accions de reducció de residus per als barris (Federació d'Associacions Veïnals de Barcelona) i les manyoples, uns guants higiènics reutilitzables.

Després d'aquest punt de partida, el Compromís recollirà iniciatives i projectes per a la reducció dels plàstics d'un sol ús durant tot un any. Tot tipus d'organitzacions de la ciutat són benvingudes a sumar-se al compromís, sigui amb accions més petites o de gran abast

Font: Ajuntament de Barcelona,
<https://www.barcelona.cat/barcelonasostenible/es/node/14610>

Barcelona, al capdavant en Contractació Pública Sostenible

Barcelona ha obtingut una puntuació de 4.36, la més alta entre un total de 39 contribucions rebudes de governs subnacionals (i de les 79 contribucions rebudes de tots els governs, inclosos els nivells nacional i subnacional).

L'informe de la ciutat de Barcelona és l'únic que ha estat qualificat com a pertanyent a la categoria més alta, "Categoria 4: Alt nivell d'implementació", per l'avancat nivell d'implementació de les pràc-

tiques de contractació pública sostenible, però també a la qualitat de l'informe i les referències aportades.

L'exercici de presentació d'informes de 2020, considerat pilot, també ha tingut com a objectiu comprendre millor el marc conceptual i les tendències en el seguiment, així com la disponibilitat de dades. Es preveu que els resultats recopilats estiguin disponibles a finals d'any.

Font:

<https://www.unep.org/explore-topics/sustainable-development-goals/why-do-sustainable-development-goals-matter/goal-12-8> i Ajuntament de Barcelona (comunicació interna)

Adoptar mesures urgents per a combatre el canvi climàtic i els efectes d'aquest

Fites de Barcelona per a l'any 2030

- 13.1 100% de la població a menys de 300 metres d'un espai de refugi climàtic, i disponibilitat d'un jardí d'aigua per districte
- 13.2 Assolir la reducció d'emissions de Gasos d'Efecte Hivernacle (GEH) prevista en els acords internacionals més ambiciosos

13.3 En la dècada de 2020-2030 comptar amb eines eficaces per millorar l'educació, la sensibilització i la capacitat humana i institucional sobre mitigació, adaptació, reducció d'impactes i alerta precoç del canvi climàtic

13.a i 13.b Desenvolupar la cooperació internacional relacionada amb la prevenció i mitigació dels efectes del canvi climàtic

Situació dels indicadors

Fita ODS	Indicador (codi)	Indicador (definició)	Primer valor disponible (de 2015 en endavant)	Darrer valor disponible (fins final de 2020)	Any	Tendència (des de 2015)	Tendència (des del darrer any disponible)
13.1	ODSBCN-1311	Proporció de la població que disposa d'un espai de refugi climàtic a menys de 10 minuts a peu	87,5%	87,5%	2021	*primera dada	*primera dada
13.1	ODSBCN-1312	Superfície de làmines d'aigua de les fonts ornamentals	109.899 m ²	110.760 m ²	2020	↑	↑
13.1	ODSBCN-1313	Nombre de fonts multifunció a les escoles, patis oberts	0	14	2020	↑	↑
13.2	ODSBCN-1321	Reducció d'emissions de GEH respecte a l'any 1992 (x1000 Tones de CO2)	3.455,5	2.740,8	2020	↓	↓
13.3	ODSBCN-1331	Existència d'una Taula per l'emergència climàtica operativa a nivell de ciutat		Taula en funcionament	2020	✓	✓
13.3	ODSBCN-1332	Nombre de districtes amb equipaments d'educació ambiental	8	8	2019	=	=
13.a	ODSBCN-13a1	Recursos del programa municipal de Justícia Global destinats a la prevenció i mitigació dels efectes del canvi climàtic	52.007 €	52.007 €	2019	*primera dada	*primera dada

Descripció dels avenços i acció municipal per l'ODS

Els indicadors de l'ODS 13 avancen favorablement, impulsats per la reducció d'emissions que va propiciar el confinament, però també per un conjunt de mesures desplegades per assolir les fites de mitigació i conscienciació.

Així, en la seva aposta per enfortir la resiliència de la ciutat davant del canvi climàtic i els riscos associats al clima (fita 13.1), l'Ajuntament ha procedit

a crear una xarxa de refugis climàtics, fins arribar als 160, distribuïts per tota la ciutat.

En l'esforç d'adaptació és especialment remarcable el programa Protegi'm les escoles, amb la implementació de 26 actuacions durant el 2020, 76 actuacions durant el 2021 i 54 més, previstes per al 2022. Totes elles pensades en processos de cocreació que impliquen la comunitat educativa (vegeu apartat de bones pràctiques). Onze escoles que sumen un total de 2.213 m² de nous espais a l'ombra han estat incorporades a la xarxa de refugis climàtics.

Un altre element d'adaptació són les anomenades cobertes verdes. En els ajuts municipals a la rehabilitació d'edificis de 2020 i 2021 s'ha incorporat una línia d'ajuts que contempla també les actuacions en què es transformi en coberta verda el 50% de la superfície de terrat. En paral·lel s'han creat les 10 noves cobertes que van resultar guanyadores del segon concurs de cobertes verdes.

El Pla Clima 2018-2030 estableix les bases de la política climàtica de la ciutat de Barcelona, guida per la necessitat d'assolir una reducció molt significativa de les emissions de Gasos d'Efecte Hivernacle per càpita (fita 13.2) . El pla s'estructura en 5 àmbits d'actuació i 18 línies d'acció. Els àmbits d'actuació responen als grans eixos sobre els quals el pla vol incidir d'una manera directa i transversal: Les persones primer, Començar per casa, Transformar l'espai comú, Economia climàtica i Construcció col·lectiva.

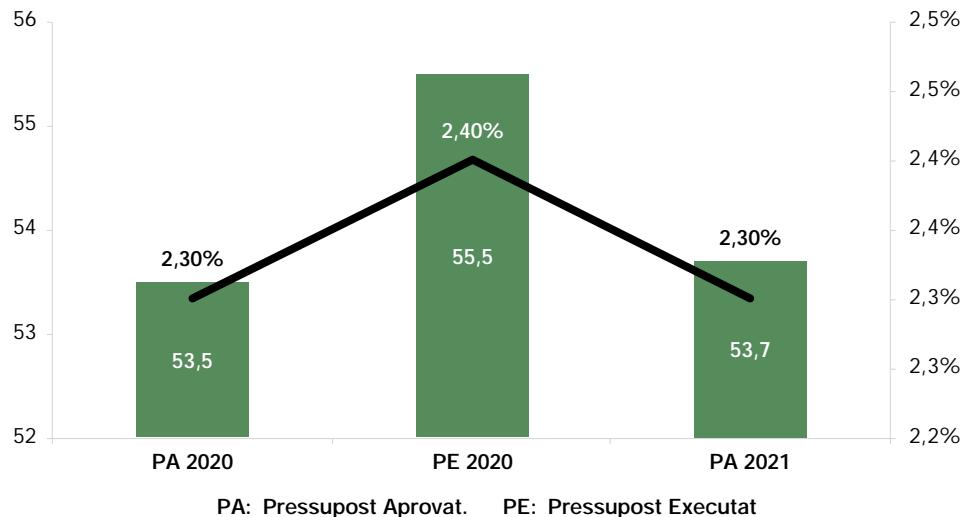
Reconeixent l'extrema gravetat i urgència del problema de l'escalfament global, l'estiu de 2019 l'Ajuntament de Barcelona va crear la Mesa per l'Emergència Climàtica, un gran espai de participació (fita 13.3) que va impulsar la Declaració per l'Emergència Climàtica, el gener del 2020. Aquesta declaració planteja el repte climàtic en termes de transformació de ciutat, proposant set canvis de model i dues adaptacions necessàries. L'any 2021 el Pla Clima i la Declaració per l'Emergència Climàtica van ser integrats per donar lloc al Pla d'acció per l'emergència climàtica 2030.

Un altre element clau per a la fita 13.3 és el Pla Canviem pel Clima 2030, actualització de l'estrategia de sensibilització pensada per desenvolupar i estendre la cultura de la sostenibilitat. Actualment es troba en fase de participació ciutadana¹⁶, procés amb el qual s'espera tant validar el marc estratègic i les línies d'acció com demanar noves propostes i prioritzar les accions.

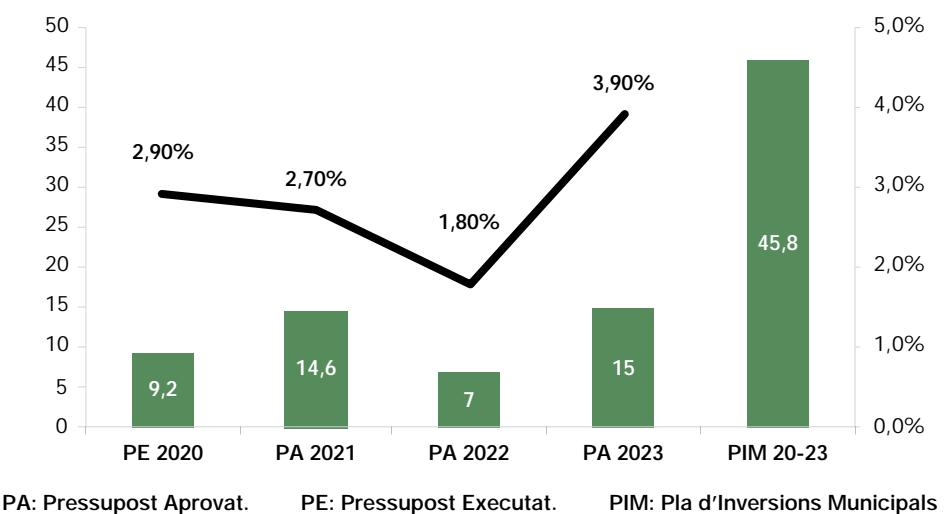
¹⁶ <https://www.decidim.barcelona/processes/canviempelclima>

Esforç pressupostari

Despesa corrent municipal destinada a l'ODS 13
(import en milions d'euros i % sobre el total del pressupost)

Inversió prevista al PIM 2020-2023 a l'ODS 13
(import en milions d'euros i % sobre el total del pressupost)

Bona pràctica destacada

Pla Canviem pel Clima 2030

El document preliminar del Pla Canviem pel Clima 2030 proposa diverses línies d'acció que s'agrupen en cinc àmbits d'intervenció, referits a grups de col·lectius i persones amb què es vol treballar i als que cal continuar donant suport:

1. El propi Ajuntament. L'Ajuntament de Barcelona és un organisme complex amb 13.000 persones treballadores. A través del Programa Ajuntament + Sostenible (A+S), el consistori treballa transversalment tota l'organització (àrees, districtes i instituts municipals) per liderar el canvi amb el mateix exemple. Aquest àmbit d'intervenció apostava per consolidar i enfortir aquest programa i multiplicar-ne l'acció. També es preveu reforçar la coordinació interna amb diverses àrees estratègiques (en particular, amb l'Agenda 2030) per planificar i executar conjuntament projectes i accions d'impuls de la cultura de sostenibilitat.
2. Els agents "aliats" (que són, sobretot, els membres de la xarxa Barcelona + Sostenible). Les més de 1.800 organitzacions de la xarxa Barcelona + Sostenible (associacions, empreses, sindicats, gremis, universitats, escoles, etc.) són aliats clau per estendre la cultura de sostenibilitat en el seu àmbit d'influència i per escalar i multiplicar les experiències d'èxit aquestes organitzacions pioneres de la ciutat. Aquest àmbit d'inter-

venció pretén potenciar aquesta participació col·lectiva que actua de motor de canvi, millorant les oportunitats de trobada i treball conjunt entre els aliats, i enfortint la seva capacitat d'acció transformadora.

3. Les persones i col·lectius que ja han pres consciència de la necessitat de canvi. Més enllà de la xarxa d'aliats, hi ha un grup cada cop més nombrós de persones individuals, famílies i col·lectius que han pres consciència de la necessitat de canvi i que des del seu àmbit d'acció (domèstic, professional, associatiu, comunitari, de lleure, etc.) participen en iniciatives transformadores, més o menys ambicioses. El Pla ha de continuar estimulant aquest conjunt de persones conscientes i actives, empoderant-les i oferint-los oportunitats i suport per potenciar l'efecte multiplicador del compromís i la implicació.
4. Els col·lectius i les persones que encara són aliens als reptes de l'emergència climàtica. Encara hi ha un nombre important de col·lectius i un segment ampli de la ciutadania que són aliens als reptes que comporta l'emergència climàtica i la crisi global, sovint per desconeixement. Cal, doncs, desplegar tota una sèrie d'estrategies, accions i espais de caràcter divulgatiu per fomentar la presa de consciència d'aquests públics poc o gens motivats, aconseguint que connectin amb la magnitud, la urgència i l'afectació sobre la vida quotidiana que té aquesta crisi global. Aquesta connexió

amb allò quotidià (salut, alimentació, mobilitat, seguretat, etc.) és el pas previ per aconseguir una implicació més activa.

5. Els agents clau per la seva capacitat transformadora i d'influència a la societat. La cultura de sostenibilitat ha de ser transversal i impregnar les diverses esferes de la nostra societat: salut, cultura, educació, consum, lleure, etc. Per aconseguir-ho, cal cercar la concertació amb nombrosos agents (de l'àmbit municipal però també nacional i internacional) mitjançant aliances estables i projectes conjunts, aconseguint a més optimitzar els recursos disponibles. Cal enfortir aliances existents i crear-ne

de noves, detectant a cada esfera quins són els agents clau per la seva capacitat transformadora i d'influència a la societat.

El Pla també preveu una sèrie d'instruments transversals que ajudaran a desplegar les línies d'acció dels cinc àmbits d'actuació descrits. Aquests instruments s'estructuren segons els eixos següents:

- ▶ Eix 1. Comunicació
- ▶ Eix 2. Governança municipal
- ▶ Eix 3. Seguiment i avaluació

Font: Ajuntament de Barcelona,
<https://www.decidim.barcelona/processes/canviempelclima/f/4571/?locale=es>

Adaptació de les escoles a les condicions del canvi climàtic

Per protegir els infants de la calor extrema, ciutats de tot el món estan iniciant projectes per adaptar les seves escoles a l'augment de les temperatures i implementar projectes de sensibilització, així com mesures de refredament i ecologització de patis i edificis escolars. El projecte va treballar inicialment amb 11 escoles, aplicant solucions pilot d'adaptació climàtica, de tipus verd (més vegetació i ombra), blau (més aigua i frescor) i gris (millor aïllament dels edificis), potencialment traslladables a altres centres de tot Barcelona. La dimensió blava busca crear jardins d'aigua (ruixadors, fonts accessibles, llacs, piscines, etcètera) amb jocs infantils que combinin actuacions permanentes amb actuacions efímeres o estacionals. Aquests jardins han de ser assumibles quant al consum d'aigua, complir tots els requeriments sanitaris necessaris i estar distribuïts equitativament al territori (2030). Són actuacions també estan vinculades a la política d'ampliació de la xarxa de fonts d'aigua potable i de làmines d'aigua a fonts ornamentals (ODS 6).

El projecte ha rebut finançament d'una Urban Innovation Action (UIA), programa de la Comissió Europea, per finançar aquestes obres d'adaptació a les escoles. La subvenció és de 4 milions d'euros per al període 2018-2022. Entre els socis del projecte hi ha l'Ajuntament de Barcelona (Àrea d'Ecologia Urbana i Àrea de Drets Socials) i altres entitats: Agència de Salut Pública de Barcelona (ASPB), Barcelona Cicle de l'Aigua (BCASA); l'Agència de l'Energia de Barcelona, el Consorci

d'Educació de Barcelona; l'Institut de Ciència i Tecnologia Ambiental de la UAB (ICTA-UAB) i l'Institut de Salut Global de Barcelona (IS Global), a més de la comunitat escolar.

Per seleccionar les escoles beneficiàries es va obrir un procés competitiu i les escoles van seravaluades segons aquests criteris: 1) La intensitat de l'impacte previst per la calor, 2) La ubicació a la ciutat, 3) El comportament energètic dels edificis i 4) Les característiques dels patis. Tant els alumnes de l'escola com la ciutadania pot gaudir d'aquestes millores, ja que els patis escolars estaran oberts durant tot l'estiu. El projecte també té un element didàctic, ja que els infants participen en el disseny de solucions climàtiques i avaluen les mesures adoptades. Paral·lelament, diversos centres de recerca avaluen científicament els resultats de les mesures adoptades en matèria de salut i de confort climàtic.

En aquesta mateixa línia, COOLSCHOOLS és un projecte de recerca transdisciplinari que examinarà els potencials transformadors de les solucions basades en la natura (NBS) en entorns escolars pensats com a refugis climàtics, alhora que avaluà com aquestes transformacions es tradueixen en la creació de capacitats per a la sostenibilitat urbana i la resiliència climàtica a múltiples escales urbanes (escola, barri, ciutat, àrea metropolitana). La base del projecte són les accions implementades per transformar escoles a quatre ciutats d'Europa: Barcelona, Brussel·les, París i Rotterdam. Per analitzar les capacitats de transformació s'adopta un enfocament interdisciplinari, que combina les ciències naturals, biomèdiques, socials i de l'educació.

Consevar i utilitzar de forma sostenible els oceans, els mars i els recursos marins per al desenvolupament sostenible

Fites de Barcelona per a l'any 2030

- 14.1 Minimitzar la contaminació de l'aigua a la costa de Barcelona
- 14.2 Totes les platges de Barcelona amb qualitat excel·lent
- 14.5 Mantenir el compromís de Barcelona amb la biodiversitat del seu litoral
- 14.a. Consolidar un pol de formació, recerca i desenvolupament a l'entorn de les ciències del mar
- 14.b. Promoure el manteniment del sector pesquer a Barcelona, posant en valor les seves aportacions econòmiques, ambientals i culturals

Situació dels indicadors

Fita ODS	Indicador (codi)	Indicador (definició)	Primer valor disponible (de 2015 en endavant)	Darrer valor disponible (fins final de 2020)	Any	Tendència (des de 2015)	Tendència (des del darrer any disponible)
14.2	ODSBCN-1421	Indicador de qualitat de l'aigua a les platges de Barcelona	2,9	2,4	2020	⬇️	⬇️
14.a	ODSBCN-14a1	Grau de desenvolupament del Pol de formació, recerca i desenvolupament a l'entorn de les ciències del mar		En desenvolupament		=	=
14.b	ODSBCN-14b1	Nombre de barques de pesca i pesca artesanal (arts menors) actives a Barcelona	36	28	2019	⬇️	=
14.b	ODSBCN-14b2	Valor econòmic de les captures efectuades per la flota pesquera del port de Barcelona	8,1%	7,0%	2020	⬇️	⬇️

Descripció dels avenços i acció municipal per l'ODS

Barcelona compta amb 15 quilòmetres de litoral, dels quals cinc de platja. Les platges són espais clau i de gran importància per a la ciutat de Barcelona, tant pel seu valor mediambiental com sociocultural. També són molt fràgils i vulnerables en un entorn urbà, perquè estan sotmesos a la contaminació, la pèrdua de sorra, la disminució d'hàbitats i la pèrdua de biodiversitat, fenòmens causats la majoria de les vegades per l'activitat humana.

La qualitat del medi marí del front litoral de Barcelona ha millorat considerablement en les darreres dues dècades gràcies a les millores en la depuració de les aigües i la construcció de depòsits de retenció d'aigües pluvials, entre d'altres. Mantenir una bona qualitat de les aigües en aquestes àrees

és especialment important per a la salut tant d'aquests ecosistemes com de la ciutadania que s'ha de poder beneficiar del seu ús i gaudi (fita 14.2 i fita 14.5). En general l'índex de qualitat de l'aigua de les platges de Barcelona és elevat, però està sotmès a oscil·lacions notables, en funció de la meteorologia. Aconseguir una nova millora implica fer un salt de qualitat en els sistemes de monitoratge i de prevenció.

Per avançar en aquesta línia l'Ajuntament desenvolupa, a través de l'empresa Barcelona Cicle de l'Aigua (BCASA), el Projecte IBATHWATER. Es tracta d'un projecte del programa LIFE en què participen les ciutats de Berlín i Barcelona, i que té l'objectiu reduir l'impacte ambiental dels abocaments en temps de pluja al medi receptor en entorn urbà (litoral i riu) i minimitzar els riscos sanitaris en les zones de bany durant episodis de contaminació. Aquest estudi implica la mo-

nitorització de la contaminació bacteriològica de l'aigua de bany en continu i en temps real, la instal·lació de reixes de retenció de flotants als punts de desbordament del clavegueram a platges, el desenvolupament d'un nou model de predicció d'abocaments contaminants a les platges, la millora de la gestió integral del drenatge urbà mitjançant el desenvolupament d'un sistema de suport a la decisió i el desenvolupament d'una plataforma integral i oberta de gestió del drenatge urbà.

Una segona gran dimensió de treball és la promoció de la biodiversitat marina (fita 14.5). L'any 2003, en el marc del Fòrum Universal de les Cultures, es va crear el Parc d'Esculls de Barcelona, amb l'objectiu de millorar l'estat dels fons marins degradats del litoral. Són 365 estructures de formigó de 25 tones de pes cadascuna, construïdes amb superfícies i textures rugoses, que simulen els dels fons rocosos naturals, i disposades regularment entre el carrer Bilbao i el Moll de Sant Sebastià. L'any 2019 ja s'hi van detectar més de 300 espècies de flora i fauna marina. El Zoo de Barcelona en fa seguiment, amb la col·laboració i assessorament de l'Institut de Ciències del Mar (ICM-CSIC)¹⁷.

L'Estratègia d'impuls de l'Economia Blava a Barcelona, formalitzada com a Mesura de Govern a l'octubre de 2021, impactarà fortament sobre aquest ODS. Consisteix en fomentar l'activitat vinculada a l'aigua i als ecosistemes marins com a vector de creació d'ocupació, de desenvolupament econòmic i de millora de l'espai litoral de la ciutat¹⁸. Es considera absolutament necessari que l'estratègia "gestioni de forma holística i integrada el mar com a actiu i, per tant, tingui la regeneració

i conservació de l'ecosistema marí i la seva biodiversitat en el punt de mira". Entre les accions previstes destaquen, pel potencial impacte positiu sobre el medi marí, l'ampliació i millora del parc dels esculls per augmentar la seva biodiversitat, o l'impuls i suport a iniciatives per la reducció dels residus abocats al mar i les platges i la introducció de pràctiques d'economia circular. En aquest sentit es considera imprescindible la implicació dels diversos sectors i actors de l'economia blava, començant pel Port de Barcelona, que és, per les seves dimensions, el que genera més impacte.

Un d'aquests sectors, petit però encara rellevant, i de gran valor simbòlic, és el de la pesca. Aquest ODS defensa una gestió responsable i sostenible dels recursos pesquers (fita 14.b), prioritant l'ús d'embarcacions i tècniques de pesca artesanals.

Conèixer el medi marí és la base per poder apreciar-lo, respectar-lo i gestionar-lo de forma intel·ligent. En aquesta línia, l'Agenda recull el projecte el Barcelona Mar de Ciència, que neix de la voluntat de col·laboració entre l'Ajuntament de Barcelona, l'Institut de Ciències de la Mar (ICM) i la Unitat de Tecnologia Marina (UTM) del Consell Superior d'Investigacions Científiques (CSIC), amb la finalitat de desenvolupar activitats de divulgació, comunicació i investigació marina (fita 14.a).

Respecte a l'esforç pressupostari municipal, aquest ODS no té assignat cap programa concret de despesa corrent, però el Pla d'Inversions Municipals s'hi consignen 8,2 milions d'euros, repartits entre 2020 i 2022.

¹⁷ Vegeu <https://bcnsostenible.cat/web/punt/parc-dels-esculls>

¹⁸ Vegeu <https://www.barcelonactiva.cat/documents/20124/49139/MG-Economia-Blava-CAT.PDF>

Bona pràctica destacada

Estratègia dels espais litorals de la ciutat

Vol arribar a ser un instrument de planificació amb capacitat d'ordenar i gestionar tots els espais urbans del front marítim de la ciutat, incloent els barris del litoral, els ports, les platges, els equipaments i els espais lliures. Fins ara mai no s'havia plantejat fer una estratègia conjunta que englobés tots aquests àmbits del litoral de la ciutat.

El seu propòsit és aconseguir una “reconquesta” del front litoral com a àmbit públic de qualitat, obert i gaudit per tothom i un pacte en torn del nou model de litoral de la ciutat amb tots

els agents implicats. Per desenvolupar-lo s'ha realitzat un procés participatiu a la plataforma Decidim.

El document de partida inclou el diagnòstic de la situació actual i propostes de millora en matèries com el poblament i les diverses variables sociodemogràfiques, la dimensió econòmica, la morfologia i els usos dels espais del litoral, les infraestructures, la mobilitat, l'accessibilitat i connectivitat, el medi ambient, la gestió del litoral, els riscos i la resiliència.

Font: Decidim Barcelona https://www.decidim.barcelona/processes/PlaLitoralBCN/f/3439/?component_id=3439&locale=es&participatory_process_slug=PlaLitoralBCN

Protegir, restaurar i promoure l'ús sostenible dels ecosistemes terrestres, gestionar els boscos de manera sostenible, combatre la desertificació, aturar i revertir la degradació del sòl, i aturar la pèrdua de la biodiversitat

Fites de Barcelona per a l'any 2030

- 15.1** Promoure els nodes de biodiversitat i reserves de natura com a part essencial de la infraestructura verda urbana
- 15.2** Prop del 30% de Barcelona coberta d'arbres
- 15.3** Menys de cinc hectàrees forestals cremades al Barcelonès anualment
- 15.4** Abans de 2030 incorporar criteris de canvi climàtic a la gestió del Parc Natural de la Serra de Collserola

15.5 i 15.b Mantenir la biodiversitat a Barcelona i augmentar l'esforç en la lluita per la preservació de la biodiversitat del planeta

15.7 i 15.8 Tolerància zero amb el tràfic d'espècies protegides i amb la introducció d'espècies invasores de flora i fauna a Barcelona

15.9 A partir de 2020, que la visió i els objectius de l'ODS 15 estiguin presents en totes les estratègies i plans referits al desenvolupament de Barcelona

15.a. Comptar amb un nou model de zoo, més orientat a la preservació i difusió de la biodiversitat, i un Institut de Recerca de la biodiversitat

Situació dels indicadors

Fita ODS	Indicador (codi)	Indicador (definició)	Primer valor disponible (de 2015 en endavant)	Darrer valor disponible (fins final de 2020)	Any	Tendència (des de 2015)	Tendència (des del darrer any disponible)
15.1	ODSBCN-1511	Nombre de nodes de biodiversitat i reserves de natura creades a partir de l'any 2015	5	5	2019	*primera dada	*primera dada
15.2	ODSBCN-1521	Superficie arbrada total del terme municipal, sumant verd urbà i verd forestal (en km ²)	28,27	28,75	2020	▲	▲
15.3	ODSBCN-1531	Superficie forestal en hectàrees cremada al conjunt dels cinc municipis de la comarca del Barcelonès (Badalona, Barcelona, L'Hospitalet de Llobregat, Sant Adrià de Besòs i Santa Coloma de Gramenet)	9,5	2,3	2020	▼	▼
15.4	ODSBCN-1541	Pla especial de protecció del medi natural i del paisatge del Parc Natural de la Serra de Collserola (PEPNAT)		Pla aprovat i en vigor	2021	✓	✓
15.5	ODSBCN-1551	Índex de biodiversitat de les aus autòctones	0,91	0,72	2019	⬇️	⬇️
15.5	ODSBCN-1552	Percentatge de projectes o accions del Zoo de Barcelona per a la recerca i la conservació dedicats a espècies de fauna autòctones (incloent projectes mixtos)	67,7	75,4	2019	▲	▲
15.a	ODSBCN-15a1	Indicadors d'acompliment de les diverses fases de transformació cap al nou model de zoo	0,0%	46,0%	juny de 2021	▲	▲

Descripció dels avenços i acció municipal per l'ODS

Els indicadors d'aquest ODS tenen una evolució força positiva, excepte l'índex de biodiversitat de les aus autòctones. Per les dates en què els indicadors van ser actualitzats, no recullen encara la revifada que van experimentar els ecosistemes naturals arrel de la ralentització de l'activitat humana i de la reducció dels seus impactes nocius sobre el medi. Sí que evidencien, però, el compromís de les polítiques municipals amb la preservació dels ecosistemes terrestres, el qual ha quedat plenament reflectit al Pla Natura 2021-2030. Aquest nou pla pretén connectar la naturalesa amb la ciutadania, posant en valor i fent créixer els diversos elements valors presents a la ciutat: infraestructura verda, materials geològics, sòls, aigua i éssers vius.

La biodiversitat és essencial per al bon funcionament dels ecosistemes, inclosos els entorns urbans, malgrat el seu elevat grau d'intervenció i forta antropització (fita 15.1). Fins a l'any 2020 s'han creat vuit refugis de biodiversitat i l'Ajuntament preveu crear-ne 10 més en els propers anys. Els processos de naturalització urbana han cobrat especial interès després de l'impacte de la pan-

dèmia, que ha fet palesa la necessitat de comptar amb espais públics més verds i sostenibles que contribueixin a millorar la qualitat de vida dels i les habitants de les ciutats.

Una de les estratègies per avançar cap a entorns urbans més verds és la revegetació (fita 15.2). En el marc d'aquesta fita es persegueix tant augmentar la superfície de cobertura arbòria com protegir i mantenir la ja existent. Com és el cas del PEP-NAT en relació amb el Parc Natural de la Serra de Collserola (fita 15.4). El Pla Natura preveu crear 160 hectàrees de verd, 18,6 en els primers 2 anys, a través de 42 actuacions i de la dedicació de 6,15 milions d'euros a millorar 20 jardins. Entre els anys 2019 i 2021 s'ha intervenit en 20 hectàrees, amb un total de 82 actuacions en espais verds. Destaquen, per les seves dimensions, les intervencions fetes al nou Parc de Can Batlló (de 26.000m², on s'ha plantat un bosc i construït un camí d'aigua) i al Parc Diagonal Mar, sisè refugi de la biodiversitat de Barcelona.

Una part important de la protecció dels ecosistemes terrestres és evitar-ne la degradació, per exemple, evitant els incendis (fita 15.3). Les darreres dades sobre incendis al Barcelonès apunten a una forta capacitat de contenció: 2020 (1,76

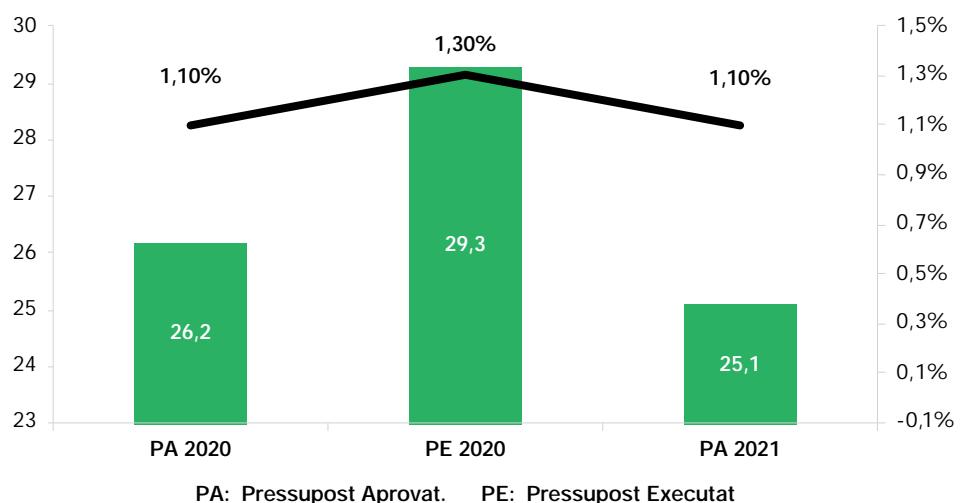
hectàrees cremades); 2019 (0,62). Per evitar que el resultat quedi en mans de la climatologia, per altra part cada cop més adversa, cada any es fan a Collserola prop de 400 prevencions operatives en precampagna i campagna forestal.

El Pla Natura també preveu augmentar l'abundància de les espècies de fauna protegida i funcional (fita 15.5). A l'Informe de "Situació de la natura a Catalunya 2020. (Observatori del patrimoni natu-

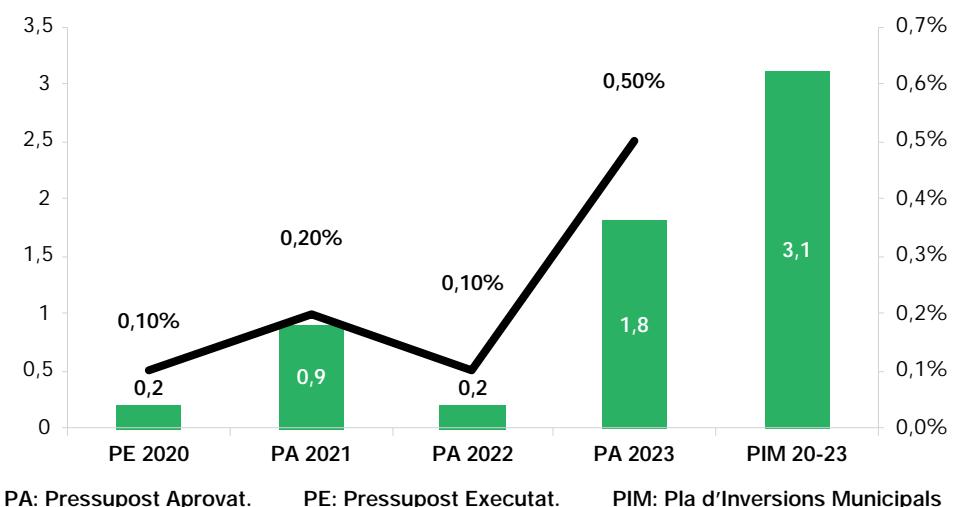
ral i la biodiversitat) s'indica que les poblacions de fauna salvatge s'han reduït un 25% en els darrers 18 anys a Catalunya. És essencial revertir aquests processos i garantir la protecció i conservació de la fauna a Barcelona. Altres accions de govern que contribueixen a l'avenç d'aquest ODS estan relacionades amb la proposta de millora de l'hàbitat dels animals que viuen al Zoo de Barcelona i de l'enfocament pedagòtic d'aquest equipament (fita 15.a).

Esforç pressupostari

Despesa corrent municipal destinada a l'ODS 15
(import en milions d'euros i % sobre el total del pressupost)

Inversió prevista al PIM 2020-2023 a l'ODS 15
(import en milions d'euros i % sobre el total del pressupost)

Bona pràctica destacada

Pla Natura Barcelona 2021-2030

Es tracta del full de ruta que defineix les actuacions a curt, mitjà i llarg termini pel que fa al verd i la biodiversitat de la ciutat. Es tracta d'un projecte de ciutat, molt ambiciós, que ha comptat amb participació d'experts, ciutadana i entitats.

Es plantegen 4 objectius:

- ▶ Incrementar la infraestructura verda de la ciutat i millorar l'accés de la ciutadania a la naturalesa urbana.
- ▶ Conservar i promoure la biodiversitat, protegir les espècies, i millorar-ne els hàbitats i la connectivitat.
- ▶ Consolidar la gestió ecològica i la natura-lització en la gestió de la naturalesa.

- ▶ Millorar el coneixement i la implicació de la ciutadania en la conservació de la naturalesa urbana.

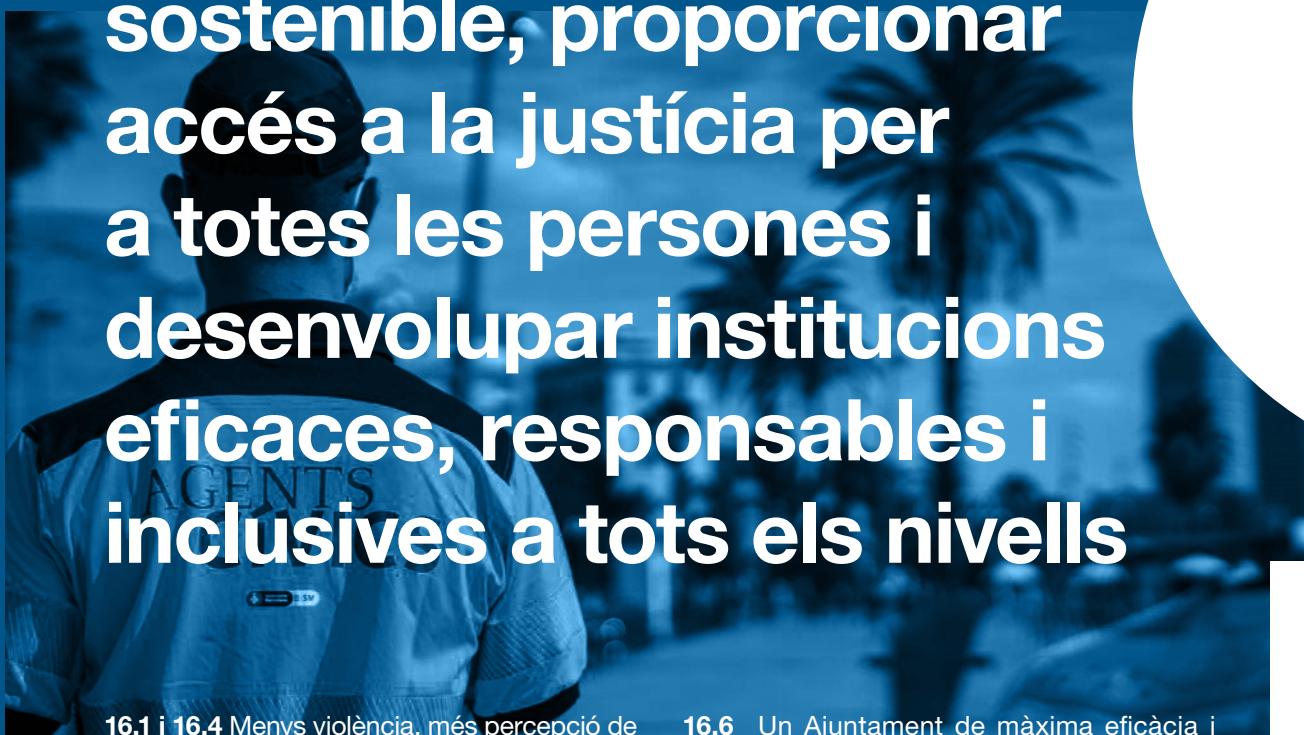
El pla s'estructura a través de 3 eixos de treball: (1) Més verd i més biodiversitat, (2) conservar i millorar les zones verdes i la biodiversitat, (3) Amb i per a la ciutadania, de manera transversal a l'àmbit del coneixement i de la governança.

Font: Ajuntament de Barcelona, <https://ajuntament.barcelona.cat/ecologiaurbana/ca/que-fem-i-per-que/ciutat-verda-i-biodiversitat/pla-natura>

Promoure societats pacífiques i inclusives per tal d'aconseguir un desenvolupament sostenible, proporcionar accés a la justícia per a totes les persones i desenvolupar institucions eficaces, responsables i inclusives a tots els nivells

16.1 i 16.4 Menys violència, més percepció de **Fites de Barcelona per a l'any 2030**

seguretat i una millor convivència a Barcelona

- 16.2 Una ciutat més segura per als infants, amb tolerància zero cap al maltractament infantil
- 16.3 Desenvolupar la cooperació internacional per a la protecció i la promoció dels drets humans
- 16.5 Una ciutat exemplar en integritat institucional i bon govern

16.6 Un Ajuntament de màxima eficàcia i responsabilitat envers la ciutadania

16.7 Una ciutat compromesa amb una democràcia de qualitat

16.10 Màxima transparència i compromís amb l'accés a la informació

16.a. Ampliar la cooperació internacional relacionada amb la prevenció de la violència i la promoció de la pau

16.b. Es considera integrada de forma transversal a tota l'Agenda, especialment a les fites 1.3, 5c, 9.4, 10.4, 11a, 11b, 15.9 i 16.7

Situació dels indicadors

Fita ODS	Indicador (codi)	Indicador (definició)	Primer valor disponible (de 2015 en endavant)	Darrer valor disponible (fins final de 2020)	Any	Tendència (des de 2015)	Tendència (des del darrer any disponible)
16.1	ODSBCN-1611	Nombre de morts violentes (assassinats i homicidis) conegeuts pels cossos policials	11	13	2020	↑	↓
16.1	ODSBCN-1612	Nombre de fets delictius conegeuts pels cossos policials	171.721	133.371	2020	↓	↓
16.1	ODSBCN-1613	Proporció de persones que han patit un conflicte de convivència el darrer any	15,2%	14,9%	2020	↓	↑
16.1	ODSBCN-1614	Percepció de la seguretat al barri i la ciutat	6,3% (barri); 6,2% (ciutat)	6,2% (barri); 5,6% (ciutat)	2020	↓	↑
16.2	ODSBCN-1621	Infants i adolescents (0 a 17 anys) víctimes de diferents formes de violència en l'àmbit familiar, segons denúncia	272	290	2019	↑	↑
16.2	ODSBCN-1622	Nombre de delictes contra els drets i els deures familiars conegeuts pels cossos policials	173	130	2020	↓	↓
16.2	ODSBCN-1623	Proporció d'infants que es senten segurs al seu barri	75,5%	75,5%	2017	*primera dada	*primera dada
16.3	ODSBCN-1631	Recursos del programa municipal de Justícia Global destinats a la protecció i la promoció dels drets humans	886.514,00€	753.865,02€	2020	↓	↓
16.5	ODSBCN-1651	Percepció ciutadana sobre l'ús dels diners públics per part de l'Ajuntament (balanç de respostes positives i negatives)	10,8	12,4	2021	↑	↑
16.5	ODSBCN-1652	Nivell de confiança generat per l'Ajuntament de Barcelona (proporció de persones a qui l'Ajuntament els inspira molta o força confiança)	44,0%	56,4%	2018	↑	↑
16.5	ODSBCN-1653	Entrades de comunicacions a la bústia ètica de l'Ajuntament	65	375	2020	↑	↑
16.6	ODSBCN-1661	Valoració general de la gestió de la ciutat	6,3	5,9	2021	↓	↑
16.6	ODSBCN-1662a	Percentatge de tràmits finalistes completament digitalitzats (amb des càrrega de document immediata)	19,1%	16,5%	2020	↓	↓
16.6	ODSBCN-1662b	Nombre de tràmits digitalitzats	256	287	2020	↑	↑

Fita ODS	Indicador (codi)	Indicador (definició)	Primer valor disponible (de 2015 en endavant)	Darrer valor disponible (fins final de 2020)	Any	Tendència (des de 2015)	Tendència (des del darrer any disponible)
16.6	ODSBCN-1663	Temps de pagament a proveïdors (mitjana anual, en dies, a comptar des de l'entrada de la factura)	33,0	22,6	2020	⬇️	⬇️
16.7	ODSBCN-1671	Nombre de processos participatius celebrats	10	16	2020	⬆️	⬆️
16.7	ODSBCN-1672	Nombre d'iniciatives ciutadanes presentades amb èxit	4	0	2020	⬇️	⬇️
16.7	ODSBCN-1673	Nombre de consultes ciutadanes celebrades	0	0	2020	=	=
16.7	ODSBCN-1674	Proporció de persones que participen en associacions o entitats del seu barri	14,0%	10,5%	2021	⬇️	⬇️
16.7	ODSBCN-1675	Participació a les eleccions municipals	60,6%	66,2%	2019	⬆️	=
16.7	ODSBCN-16101	Resultat de l'avaluació anual sobre transparència institucional elaborada per l'equip Infoparticipa de la UAB	100,0%	100,0%	2021	=	⬆️
16.10	ODSBCN-16102	Proporció de peticions de dret d'accés a la informació pública que acaben sent impugnades davant la Comissió de Garantia del Dret d'Accés a la Informació Pública	50,0%	11,0%	2020	⬇️	⬆️
16.a	ODSBCN-16a1	Recursos del programa municipal de Justícia Global destinats a la prevenció de la violència i la promoció de la pau	935.499,00€	820.738,33€	2020	⬇️	⬇️

Descripció dels avenços i acció municipal per l'ODS

Garantir la seguretat i la bona convivència entre les persones que viuen a Barcelona, i també de les que hi treballen i la visiten, és fonamental per garantir un desenvolupament socialment sostenible (fita 16.1). L'any 2020 la major part dels indicadors referits a la seguretat ciutadana van millorar substancialment. Concretament, els fets delictius a la ciutat van passar dels 226.385 el 2019 als 133.383 el 2020, i els delictes contra el patrimoni i contra les persones es van reduir un 44,1% i un 8,4%, respectivament. La percepció de la ciutadania sobre la seguretat a la ciutat i als barris també millora. Per contra, els conflictes per convivència han repuntat molt lleugerament el darrer any, trencant la tendència a la baixa evidenciada des de l'any 2016. I un indicador que empitjora

clarament, de forma preocupant, és la detecció de casos de violència exercida sobre infants en l'àmbit familiar.

Entre les mesures que contribueixen a la fita 16.1, destaca el model de Guàrdia Urbana, centrat en la proximitat i l'adaptació al territori. La policia de barri posa una atenció especial als conflictes de convivència i disposa d'un grup de suport que, en col·laboració amb altres serveis municipals, ajuda a resoldre les necessitats veïnals i en fa un seguiment. Una altra acció destacada en matèria de seguretat ciutadana, que també entronca amb les fites 16.2 i 11.7, és el projecte de protecció dels entorns escolars, per fer-los més segurs i saludables.

Pel que fa a la fita 16.3., referida a la promoció dels drets humans, Barcelona ha consolidat, sota el paraigua del Pla Director de Cooperació per a la Justícia Global de Barcelona 2018-2021, programes com el d'acollida i protecció de periodistes i de defensors/es dels drets humans que han rebut amenaces als seus països d'origen.

La crisi derivada de la COVID-19 ha posat de manifest el paper primordial de l'Administració pública a l'hora de liderar una resposta que sigui àgil i eficaç. Per mantenir aquest lideratge l'Ajuntament i totes les institucions de Barcelona han de ser governades amb la màxima eficàcia, rigor i responsabilitat (fita 16.6). Això implica també incorporar innovacions tecnològiques i organitzatives que permeten continuar oferint serveis d'alt nivell sense perjudicar la salut financera de la institució. El model de transformació digital de l'Ajuntament es

basa en quatre eines impulsades durant el 2020: 1) El nou portal de tràmits (OVT); 2) el Gestor de Procediments Administratius, per assegurar el dret d'accés a la informació pública que gestiona el Departament de Transparència; 3) Els mòduls comuns: e-Notificació, PDIB (passarel·la d'interoperabilitat), Signatura, Registre i; 4) L'e-arxiu.

S'assumeix com a principi general que el canal digital esdevingui l'instrument principal de relació entre la ciutadania i l'Ajuntament. Per aconseguir-ho cal que tots els tràmits municipals estiguin disponibles per Internet i es facilitin els mecanismes d'identificació i signatura digital. Des de l'inici de la pandèmia s'han adaptat més de 100 tràmits online i se n'han creat 35 de nous. També cal fer més fàcil (user-friendly) l'ús de l'Oficina Virtual de Tràmits per a la tramitació en línia, així com consolidar el programa IRIS 2.0, utilitzat per gestionar les comunicacions ciutadanes de queixes i suggeriments.

Per altra part resulta necessari mantenir vies alternatives d'atenció, sobretot per atendre situacions més específiques i/o complexes. Així, també s'ha reforçat l'atenció telefònica per atendre el creixement de trucades generat per l'emergència sanitària, s'ha accelerat la transició ja prevista cap a l'atenció presencial amb cita prèvia i s'ha posat en marxa el servei "L'OAC et truca", que permet concertar cita amb l'Ajuntament per videoconferència o trucada telefònica. Aplicant el principi de "no deixar ningú enrere" s'ha posat en marxa un equip d'anomenats "Agents TIC", que tenen la funció d'assessorar i ajudar a fer tràmits digitals a per-

BCNROC BARCELONA

El coneixement municipal a un clic

sones no avesades a l'ús de les noves tecnologies. El 2021 s'ha consolidat un equip d'11 agents que fins a principi de desembre 2021 han ates 14.390 persones i s'ha realitzat 24.131 tràmits.

Més enllà d'introduir aquest conjunt de millores i innovacions, resulta necessari plantejar i implantar un model d'administració digital, dotat d'un full de ruta per integrar el nou paradigma en tots els processos i a la cultura organitzativa de l'Ajuntament.

Un altre resultat destacable en relació amb la fita 16.6 és que, tot i la retracció de l'economia, s'ha aconseguit que les finances municipals es mantinguin sanejades, amb un deute públic que només va augmentar un 2,5% durant l'any 2020. Això ha permès continuar la reducció gradual dels terminis de pagament a proveïdors, així com enfortir el rol de l'Ajuntament com a motor de la transformació de la ciutat. El pressupost municipal aprovat per a l'any 2022 és el més elevat de la història: 3.400 milions d'euros, dels quals 903 són d'inversió. Per poder finançar les inversions s'han buscat fonts alternatives, com el Banc Europeu d'Inversions (BEI). Un acord amb aquesta entitat permetrà finançar la construcció de 489 habitatges socials en diversos punts de la ciutat.

Barcelona també és una ciutat compromesa amb una democràcia participativa i de qualitat (fita 16.7). Entre les mesures que contribueixen a aquesta fita cal destacar l'exercici de pressupostos participatius, els quals varen arrencar amb 822 propostes ciutadanes d'inversió presenta-

des a través de la plataforma Decidim Barcelona. Entre elles, en una primera fase, es varen triar 200 projectes (20 per cada districte) que varen passar a la fase definitiva. Finalment, al juliol de 2021, 39.433 barcelonins i barcelonines varen votar per escollir un total de 76 projectes que rebran el finançament necessari per poder ser realitzats. Aquesta mesura compta amb 30 milions d'€ per invertir als barris de la ciutat fins al 2023. Una altra mesura de participació popular destacable és el "Fòrum Jove", una assemblea deliberativa formada per 99 homes i dones entre 16 i 29 anys, escollits per sorteig, amb el mandat de debatre la situació del jovent de la ciutat, concretant accions i solucions per millorar el futur d'aquest col·lectiu.

En matèria de transparència l'Ajuntament s'ha dotat d'un ventall d'instruments que intenten elevar al màxim nivell el principi de transparència activa (fita 16.10). El Portal de la Transparència publica tota la informació rellevant per prevenir la corrupció i promoure el bon govern: els processos d'aprovació de la normativa municipal, les dades rellevants dels càrrecs municipals i el personal eventual, les referides a l'absentisme laboral de la plantilla municipal o les subvencions atorgades, entre d'altres. Per la seva part, el BCN.ROC (Repositori Obert de Coneixement) aglutina tota la documentació rellevant i d'accés públic generada per l'Ajuntament que pot ser útil per conèixer i analitzar tant la política com la gestió de l'Ajuntament. En matèria de finances, el web Pressupost Obert ofereix informació exhaustiva i molt ben presentada sobre l'origen i la destinació dels recursos econòmics gestionats per

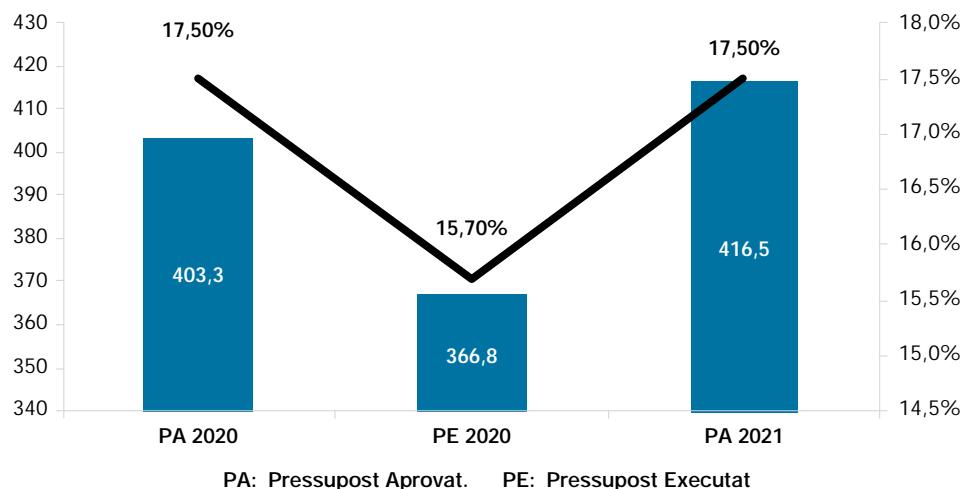
l'Ajuntament. La confiança de la ciutadania respecte a la integritat de l'Ajuntament es manté a un nivell elevat (fita 16.5).

A la societat del coneixement les dades són un recurs essencial i una eina d'empoderament de les persones. Es tracta de promoure una gestió democràtica, oberta i reglada d'aquest recurs. Exemple d'això és el portal Open Data BCN, que actualment inclou més de 450 conjunts de dades

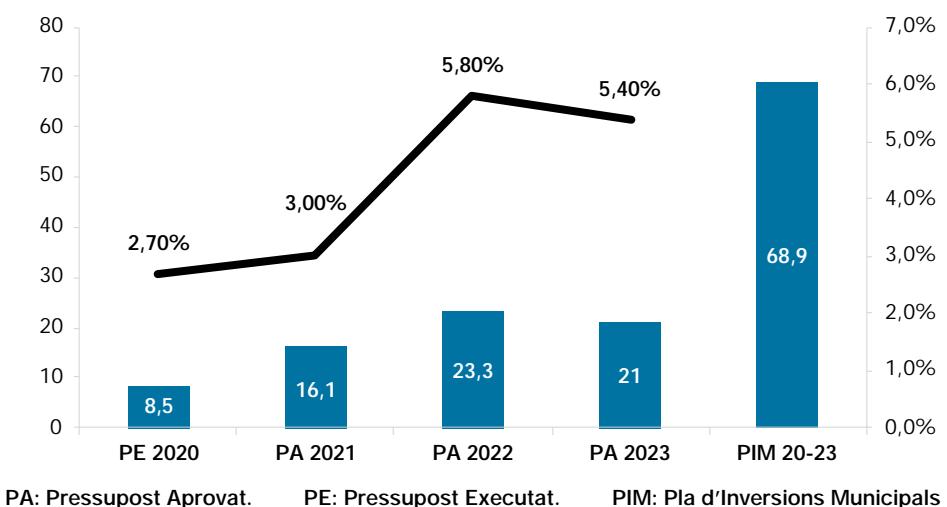
sobre població, salut, economia o educació, entre molts d'altres, i que es poden trobar en formats reutilitzables i descarregables. Qualsevol entitat o persona pot fer-ne ús per prendre decisions més informades. Un altre exemple és l'app “Barcelona a la butxaca”, que reuneix informació d'actualitat, serveis, tràmits i tota la cultura de la ciutat amb un clic i permet desar en una butxaca virtual tots els actes o equipaments preferits per accedir-hi de manera ràpida.

Esforç pressupostari

Despesa corrent municipal destinada a l'ODS 16
(import en milions d'euros i % sobre el total del pressupost)

Inversió prevista al PIM 2020-2023 a l'ODS 16
(import en milions d'euros i % sobre el total del pressupost)

Bona pràctica destacada

Guàrdia Urbana de Barcelona: millorant la prevenció i detecció de la violència masclista

Barcelona augmenta i millora progressivament la capacitat de la Guàrdia Urbana per combatre els casos de violència masclista. S'ha elaborat un nou pla integral que garanteix més recursos i més preparació del cos en la prevenció, detecció i atenció d'aquest tipus de violències. S'articula al voltant de cinc eixos: 1) Elaborar una metodologia d'actuació estandarditzada per a tota la ciutat davant de casos de violència masclista; 2) Millora de la coordinació entre els cossos de seguretat; 3) Ampliació de les funcions de la “policia de barri”; 4) Formació conti-

nuada a través de la creació d'un referent de formació en violències masclistes per detectar i recollir les necessitats formatives del cos en aquesta matèria; 5) Intervencions a l'espai públic, conjuntament amb la Direcció de Serveis de Feminismes i LGTBI.

Aquestes accions van en la mateixa línia de presentades a la Mesura de Govern “Sumant aliances: Barcelona, ciutat lliure de violències masclistes” aprovada el 2019 i que treballa amb l'objectiu d'iniciar un model integral, sumar aliances, potenciar la formació, la coordinació i la prevenció, sempre amb una mirada no punitivista. L'any 2019 la Guàrdia Urbana va intervenir en 1.533 requeriments i a la ciutat es van registrar 2.345 denúncies.

Font: Ajuntament de Barcelona, https://ajuntament.barcelona.cat/eixample/ca/noticia/la-guardia-urbana-amplia-els-recursos-en-la-lluita-contra-les-violencies-masclistes_1021204

Barcelona protegeix periodistes de Mèxic

El Pla Director de Cooperació per a la Justícia Global 2018-2021 té entre els seus objectius “contribuir a protegir les persones i els col·lectius amenaçats per la seva activitat de defensa dels drets humans” i, com a acció estratègica, la creació d'un programa d'accollida temporal de persones defensors de drets humans.

Des del 2000 s'han documentat 145 assassinats de periodistes a Mèxic. Aquest programa municipal té com a objectiu facilitar l'estada temporal a Barcelona de periodistes amenaçats en aquest país per l'exercici honest de la seva professió, que els porta a denunciar casos de corrupció i de violació de drets humans. La finalitat del programa és reduir el risc per a aquestes persones i reforçar les seves capacitats per afrontar la situació. Alhora, es tracta de visibilitzar i internacionalitzar la seva causa, promovent també una xarxa de periodistes Catalunya-Mèxic que permeti reforçar els i les professionals del periodisme en aquell país.

Durant l'estada a Barcelona a les persones acollides, se'ls proporciona un acompañament integral: allotjament, manutenció, suport psicosocial i sanitari, agenda formativa i d'incidència. S'acullen entre dues i quatre persones cada any, en períodes de sis mesos, amb la possibilitat d'escurçar o allargar la seva estada en funció de les necessitats de cada cas. Les gestions relatives a la tramitació dels visats i l'assessorament legal fan a través del SAIER (Servei d'Atenció a Immigrants, Emigrants i Refugiats) de l'Ajuntament i per fer el programa es va signar un conveni de col·laboració amb l'entitat Taula per Mèxic. Els primers periodistes van arribar a Barcelona el juliol del 2018.

Font: Ajuntament de Barcelona, <https://ajuntament.barcelona.cat/relacioninternacionalcooperacio/ca/barcelona-protegeix-periodistes-de-mexic>

Bústia Ètica: el canal digital de denúncia ciutadana contra la corrupció

La corrupció institucional és una de les principals preocupacions de la ciutadania. Per garantir el bon govern i una gestió correcta i transparent dels recursos municipals l'any 2017 l'Ajuntament de Barcelona va posar en marxa la Bústia Ètica. És un dispositiu digital que permet denunciar processos irregulars a l'administració dels diners públics, o conductes que no s'ajusten a les normes. Barcelona va ser la primera ciutat d'Espanya que ha creat un dispositiu com aquest, utilitzant un programari lliure que inclou mecanismes per garantir la confidencialitat de totes les informacions i ofereix un espai de comunicació segur que permet l'anònim per mantenir el contacte amb l'òrgan gestor i saber l'estat de tramitació. Es vol afavorir que qualsevol

persona o servidor públic pugui facilitar informació lliurement, sense patir represàlies.

El funcionament és senzill. Un cop presentada la comunicació i admesa a tràmit, en un termini màxim de sis mesos es procedeix a comprovar els fets, mitjançant la pertinent recerca. Un cop constatada la veritat del cas, es formulen recomanacions per millorar els procediments de gestió i evitar que la situació es repeteixi. També, segons la gravetat del cas, es proposa a l'òrgan competent iniciar expedients administratius per restaurar la legalitat alterada, l'adopció de mesures sancionadores o disciplinàries o la comunicació a la fiscalia de les conductes que puguin resultar constitutives d'il·lícit penal. Durant tot el procés s'inclouen mecanismes per garantir tant la integritat de les persones que aporten informació com la d'aquelles a les quals fa referència.

COVID19 Governança d'una emergència complexa a l'Ajuntament de Barcelona

L'informe destaca 10 elements clau per la bona governança de l'emergència de la covid19 a Barcelona:

1. Estructura gerencial-directiva consolidada, amb confiança política, professionalitat, vocació de servei públic i una direcció per valors.
2. Creació d'un comitè de direcció i seguiment polític-gerencial amb un lideratge plural i col•lectiu.
3. Creació de grups de treball transversals amb missions operatives específiques i autonomia de gestió que destaquen el coneixement territorial.
4. Governança multinivell reforçada i col•laborativa. Minimització del conflicte polític.
5. Col•laboració amb sindicats, organitzacions socials, empreses de serveis i altres empreses.

6. Assessorament de l'Agència de Salut i generació de nou coneixement inexistent o fragmentat sobre l'evolució de la ciutat, la pandèmia i la mateixa gestió municipal.
7. Establiment de plans de contingència per cada àrea i ens instrumentals de l'Ajuntament. Reorganització del personal i adaptació dels serveis essencials a les noves necessitats.
8. Regulació pròpia (dintre el marc legal vigent d'estat d'alarma) dels serveis essencials, dels contractes públics i del treball a distància.
9. Lideratge executiu político-gerencial distribuït i adaptatiu, capacitat d'orientar la resposta a l'emergència sanitària, social i econòmica i alhora planificar accions per a la recuperació.
10. Comunicació periòdica, directa i empàtica al conjunt de l'organització.

Font: La governança de l'emergència complexa: la covid-19. Actuacions, adaptació organitzativa i innovacions de l'Ajuntament de Barcelona, p. 50
<https://bcnroc.ajuntament.barcelona.cat/jspui/handle/11703/122612>

Enfortir els mitjans per a implementar i revitalitzar l'Aliança Mundial per al Desenvolupament Sostenible

Fites de Barcelona per a l'any 2030

17.2 (i 17.3 i 17.5) Compromís municipal amb el 0,7 per a cooperació internacional

17.6 i 17.7 es consideren integrades amb la fita 9.b

17.9 (i 17.1 i 17.8) Desenvolupar la cooperació internacional relacionada amb la capacitació i la millora institucional per a la implantació dels ODS

17.14 A partir de 2021 tota l'acció del govern municipal ha de tenir informes d'impacte sobre l'Agenda 2030 i les

empreses i entitats de la ciutat l'han d'incorporar en la seva rendició de comptes

17.16 Desenvolupar una estratègia d'aliances d'abast internacional per impulsar la consecució dels objectius de l'Agenda 2030

17.17 Crear un fons públic-privat per a l'impuls de l'Agenda 2030 a Barcelona

17.19 Avaluar anualment el grau d'assoliment de l'Agenda 2030 a Barcelona

Situació dels indicadors

Fita ODS	Indicador (codi)	Indicador (definició)	Primer valor disponible (de 2015 en endavant)	Darrer valor disponible (fins final de 2020)	Any	Tendència (des de 2015)	Tendència (des del darrer any disponible)
17.2	ODSBCN-1721	Recursos del programa municipal de Justícia Global destinats a la prevenció de la violència i la promoció de la pau (sobre total recursos propis Ajuntament)	0,61%	0,67%	2020		
17.9	ODSBCN-1791	Recursos del programa municipal de Justícia Global destinats a la formació i capacitat institucional d'autoritats Locals i societat civil per la implantació dels ODS	612.385 €	65.000 €	2020		
17.14	ODSBCN-17141	Percentatge de Mesures de Govern que han tingut en compte l'Agenda 2030 en la seva elaboració		64,70%	2021 (fins a 20 d'octubre)		
17.16	ODSBCN-17161	Nombre d'accions internacionals amb participació institucional de nivell polític	103	144	2020		
17.16	ODSBCN-17162	Nombre de xarxes i altres iniciatives de cooperació (descentralitzada o multinivell) en què es participa	14	17	2020		
17.16	ODSBCN-17163	Nombre d'accions d'intercanvi tècnic a nivell internacional facilitades	92	61	2020		
17.16	ODSBCN-17171	Dotació econòmica del fons públic-privat per a l'impuls de l'Agenda 2030 Barcelona	10.000.000,0€	10.000.000,0€	2021	*primera dada	*primera dada
17.19	ODSBCN-17192	Nombre d'informes anuals de seguiment i evaluació de l'Agenda 2030 a Barcelona elaborats i fets públics a partir de 2020	1	2	2021		

Descripció dels avenços i acció municipal per l'ODS

L'aportació del 0,7% dels recursos propis de l'Ajuntament (fita 17.2) permet finançar accions que es despleguen, majoritàriament, mitjançant la cooperació descentralitzada en països d'Amèrica, Àfrica i Àsia, impactant positivament en un gran nombre d'ODS. ONGs i Ajuntament treballen per promoure la justícia global, seguint un enfoquament basat en la defensa dels drets humans. En els darrers anys destaca el fort augment dels projectes que aborden la violència masclista i la igualtat de gènere.

Tot i els èxits assolits (vegeu apartat de bones pràctiques), la cooperació bilateral amb altres ciutats desenvolupada per l'Ajuntament afronta reptes seriosos. Un d'ells és la dificultat creixents per implicar-hi personal tècnic municipal, fet agreujat pel fre a la mobilitat derivat de la pandèmia. També resulta complicat impulsar instruments (convenis amb fons) amb socis internacionals, tant amb altres ciutats com amb el sistema multilateral d'ajuda al desenvolupament. Les plataformes de comunicació en línia ajuden a mantenir i implementar projectes ja iniciats, però tenen moltes limitacions per iniciar noves relacions internacionals i projectes.

Per altra part, l'aprovació de l'Estratègia per a l'Educació de la Justícia Global a Barcelona ha suposat un augment molt significatiu del nombre i la qualitat dels projectes desenvolupats a la ciutat (vegeu apartat de bones pràctiques).

Pel que fa a la diplomàcia de ciutat (17.16), l'any 2020 es va dotar d'un nou full de ruta, el Pla Barcelona, Ciutat Global: Pla Director de Relacions Internacionals 2020-2023. En aquell període va destacar la creació d'espais per intercanviar experiències i solucions relacionades amb la crisi pandèmica, així com per repensar les ciutats "més enllà de l'esclat del Covid" (#BeyondTheOutBreak). Entre aquestes destaquen el grup de treball de ciutats europees sobre la recuperació econòmica del centre de les ciutats, en col·laboració amb Eurocities, i la iniciativa "Cities for Global Health".

Des del moment en què les institucions europees van acordar la creació d'un fons per promoure la recuperació post-Covid Barcelona va liderar, conjuntament amb altres grans ciutats, una estratègia política per aconseguir l'accés directe a una part d'aquests recursos per part dels governs locals d'arreu d'Europa. Un cop aconseguit, l'Ajuntament ha dissenyat i presentat un conjunt de projectes per als quals espera obtenir finançament. També ha presentat una candidatura conjunta amb la ciutat de València per impulsar 20 projec-

Tenim present

L'Agenda 2030,
cada dia

tes per a la reactivació econòmica, especialment de la transformació del comerç i la restauració, i la sostenibilitat.

Una altra línia de treball ha estat la d'aconseguir per a la ciutat d'acollida de trobades internacionals de gran nivell, vinculades a temes cabdals per al seu desenvolupament. Així, Barcelona acollirà la Conferència Mundial d'Educació Superior de la UNESCO al maig de 2022, la Global Public Transport Summit l'any 2023 i el Congrés de la Unió Internacional d'Arquitectes (UIA) i Capitalitat Mundial de l'Arquitectura UIA-Unesco l'any 2026.

L'activitat internacional de l'Ajuntament també ha estat intensa en altres fronts, amb un focus molt clar en les qüestions del clima i la transformació digital. El 2 de novembre de 2021 -en el context de la Cimera Mundial del Clima COP26 de Glasgow- Barcelona va assumir formalment la vicepresidència de la xarxa C40 i el seu lideratge a Europa, amb focus en justícia climàtica. Barcelona també va participar a la "Cities Race to Zero", principal taula de ciutats de la COP26.

Barcelona va estar escollida per formar part del Comitè Executiu de l'organització de ciutats Eurocities, i també per presidir el Fòrum de la Societat del Coneixement i la Comissió Barrier Free City for all d'aquesta mateixa organització. La coalició "Cities for Digital Rights" -creada per Amsterdam, Nova York i Barcelona- va celebrar la primera reunió a Amsterdam l'octubre de 2021. Al juny de 2021 Barcelona, Londres i Amsterdam van presentar l'Observatori Global de la Intel·ligència Artificial, una nova eina per controlar l'aplicació ètica de la IA a les ciutats. Entre les noves xarxes de ciutats destaca el "City Hub and Network for Gender Equity" (CHANGE), creats per Londres, Los Angeles, Barcelona, Freetown, Ciutat de Mèxic

i Tòquio per compartir les millors pràctiques en matèria de lluita contra el sexism, la misoginia i la injustícia de gènere.

Barcelona va organitzar la trobada d'alcaldes "Barcelona +25: Cities in the Euro-Mediterranean Partnership", amb motiu del 25è aniversari del procés de Barcelona per al diàleg a la Mediterrània. També va participar en diverses trobades i sessions en el marc de la celebració del 75è aniversari de les Nacions Unides, inclosa la presentació del nou "Council on Urban Initiatives", iniciativa d'ONU Habitat, LSE Cities i UCL-IIPP.

Respecte a la fita d'implantar l'Agenda 2030 de forma transversal a l'administració municipal (17.14), els indicadors són bons, però resta pendent recopilar i posar en valor els esforços que s'estan fent des de les molt diverses unitats del grup Ajuntament. Una acció especialment destacada ha estat la campanya interna de comunicació "tenim present l'Agenda 2030, cada dia", a través de la qual s'ha evidenciat la connexió de l'Agenda 2030 amb el treball quotidià del personal municipal, generant serveis i projectes que milloren la ciutat.

El repte és molt més gran quan es planteja en termes de ciutat (fita 17.17). Un pas important en aquesta direcció va ser la constitució, a l'octubre de 2021, de la Taula d'Impuls de l'Agenda 2030, configurada per 35 representants d'entitats clau (moltes d'elles federacions i agrupacions d'entitats) del món polític, econòmic i social de la ciutat. La finalitat de la taula és fomentar l'acció pels ODS en tots els àmbits sectorials i territorials de Barcelona.

Al desembre de 2021 es van celebrar les Primeres jornades de l'Agenda 2030¹⁹, que van comptar amb valuoses aportacions dels tres grups de treball del Consell Acadèmic Assessor, a l'entorn

¹⁹ <https://ajuntament.barcelona.cat/agenda2030/ca/barcelona-futur-sostenible-i-jornades-de-lagenda-2030>

de la diversificació econòmica, el canvi climàtic i la desigualtat social. També s'hi van presentar exemples de bones pràctiques referides als objectius socials, econòmics i mediambientals de l'Agenda, prefigurant així una de les grans apostes de l'any 2022, que són els Premis Agenda 2030 de Barcelona per premiar les iniciatives més innovadores i amb un impacte mesurable en la consecució dels ODS a Barcelona.

Aquests premis es convocaran al mes d'abril, amb 11 modalitats diferents dels àmbits d'empresa, entitats socials, món educatiu i mitjans de comunicació, i la cerimònia de lliurament es farà a les segones jornades de l'Agenda 2030

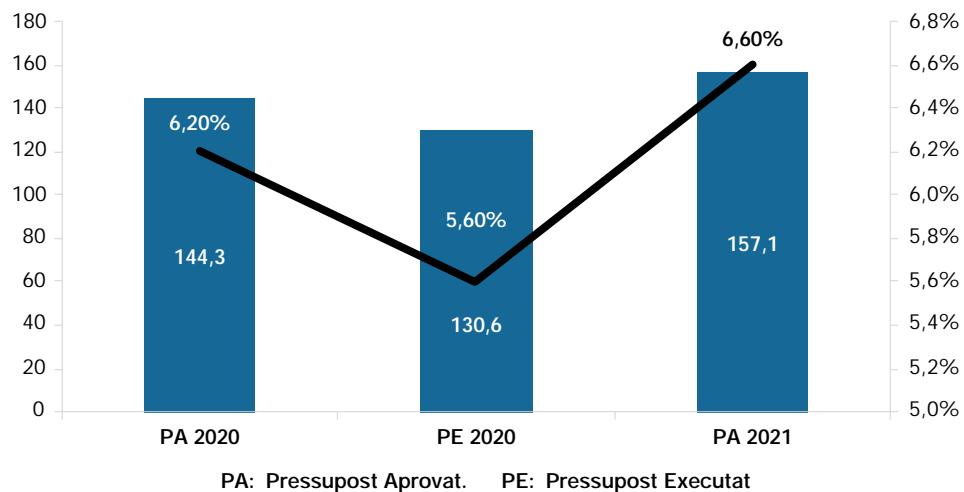
de Barcelona, programades per als dies 26 i 27 de setembre de 2022. El trofeu amb el qual es distingiran les entitats i persones guanyadores dels premis ha estat escollit a través d'un concurs públic gestionat pel Foment de les Arts i el Disseny. L'equip guanyador estava format per l'associació de les empreses Emiliana Design i Coci.

L'any 2022 es treballarà per tal que els ODS arrelin en l'imaginari de la ciutadania com l'horitzó necessari per construir una Barcelona amb un model de desenvolupament, de cohesió social i de qualitat de vida que sigui veritablement sostenible a mig i llarg termini.

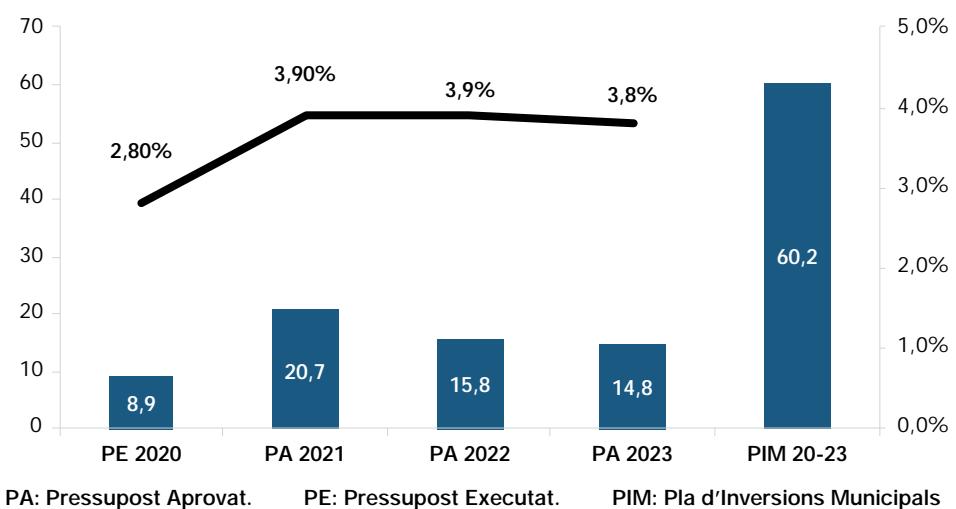

Esforç pressupostari

Despesa corrent municipal destinada a l'ODS 17
(import en milions d'euros i % sobre el total del pressupost)

Inversió prevista al PIM 2020-2023 a l'ODS 17
(import en milions d'euros i % sobre el total del pressupost)

Bona pràctica destacada

Programa de Cooperació Directa i Concertada per a la Justícia Global

La cooperació directa de l'Ajuntament de Barcelona es fonamenta en una aproximació horitzontal de relació entre ciutats que cooperen en l'intercanvi d'experiències i en la mobilització de coneixements i capacitats per a l'acció municipal. Aquest intercanvi està vinculat a un procés d'aprenentatge recíproc, factor clau per generar una relació efectiva i duradura. L'expertesa que atresora l'Ajuntament en l'àmbit de les seves competències és un actiu fonamental per a l'exercici d'aquest model de cooperació, el qual es complementa amb altres accions concertades amb ONG, universitats i organismes de la ciutat, mitjançant convenis de col·laboració, així com amb altres projectes que s'emmarquen en la convocatòria anual de subvencions de la DJGCI.

Al 2020, es van aprovar 57 projectes de cooperació per convocatòria, dels quals 13 s'implementen en coordinació i acord amb les ciutats prioritàries per la ciutat de Barcelona, prioritzaades pel Pla Director: Amman, Saïda, Tetuan, Tunis, poblacions de Cisjordània i Franja de Gaza (Mediterrània i Orient Mitjà); Maputo i Dakar (Àfrica Subsahariana); l'Havana i les ciutats colombianes implicades en el procés de pau (Amèrica Llatina i Carib). En totes elles es porten a terme processos d'inter-

canvi tècnic en diferents àrees, però en relació al 2020 van destacar:

- ▶ Intercanvis en matèria de lluita, prevenció i atenció a les dones víctimes de les violències masclistes a Sarajevo i a Municipis de Líbia.
- ▶ Projecte ASIMA TUNIS: "Planification Stratégique et gouvernance multiveau pour une ville métropolitaine résiliente". Programa executat per Medcités amb la participació de Barcelona.
- ▶ Processos de consolidació inclusiva de barris informals i Dret a la Ciutat, generació d'espais i serveis públics, i gestió sostenible de residus a Maputo.
- ▶ Microxarxes d'intel·ligència urbana. Grups de treball de cooperació tècnica entre ciutats, articulats a través del CI-DEU (Centro Iberoamericano de Desarrollo Estratégico Urbano) en matèries com transversalitat de gènere, ecologia urbana i biblioteques, arxius i memòria; a Calí, Medellín, Bogotà, l'Havana.
- ▶ Suport a projectes pilot de drenatge urbà sostenible, urbanització i accessibilitat a la Mediterrània, a Gaza, Betlem i Amman.

Font: Ajuntament de Barcelona https://ajuntament.barcelona.cat/relacionsinternacionalsicooperacio/sites/default/files/memoria_2020_def.pdf

Estratègia i Programa d'Educació per a la Justícia Global a Barcelona

L'Estratègia d'Educació per a la Justícia Global 2019-2021 (EpJG) té com a finalitat millorar la qualitat i l'impacte transformador dels projectes d'EpJG que es desenvolupen a Barcelona. L'EpJG pretén convertir-se en una eina amb capacitat transformadora en relació amb els grans temes de l'agenda de desenvolupament sostenible: drets humans, canvi climàtic, migracions, gènere i desenvolupament, consum i producció sostenible, entre d'altres. L'estratègia s'emmarca en el Pla Director de Cooperació per a la Justícia Global 2018-2021, situat en un paradigma que concep la justícia global d'una manera holística i àmplia, que posa l'accent sobre els elements estructurals i les relacions de poder que generen les injustícies i les desigualtats.

A Catalunya, i concretament a Barcelona, des del 2014 es treballa la idea d'EpJG, centrant el

debat en aquesta mirada doble, cap a l'objectiu formatiu i l'objectiu social. El Pla Director 2018-2021 apunta l'educació per a la justícia global com a eix fonamental d'una cooperació transformadora que englobi els àmbits de la incidència, la investigació i la comunicació. Des d'aquesta mirada, es treballen diferents àmbits i temàtiques estratègiques:

- ▶ Programa d'Educació per a la Justícia Global i Aprendentatge Servei
- ▶ Nous relats de planificació i evaluació estratègica
- ▶ Arrelament de la Justícia Global als districtes de Barcelona
- ▶ Convocatòria de subvencions
- ▶ Acompanyament a les entitats dedicades a la Justícia Global

Font: Ajuntament de Barcelona, <https://ajuntament.barcelona.cat/relacionsinternacionalscooperacio/ca/barcelona-educa-la-justicia-global>

Apunt final amb perspectiva 2022

Aquest segon informe de seguiment de l'Agenda 2030 ha actualitzat les dades disponibles per informar els indicadors d'assoliment de les fites ODS de Barcelona, mostrant l'evolució de cada indicador en el darrer any i des de l'inici de la sèrie. Això permet fer-se una idea bastante aproximada del sentit i de l'abast dels canvis que s'estan produint en la situació d'excepcionalitat i "nova normalitat" que vivim des de març de 2020. L'altre gran propòsit de l'informe ha estat recollit de forma exhaustiva els esforços realitzats des de l'Ajuntament de Barcelona per avançar en un context de gran adversitat.

La preparació del tercer informe *VLR* de Barcelona, el de 2022, recuperarà els gràfics de línia de base de l'edició de 2020, però el seu punt fort no serà tant l'aportació de noves dades com l'anàlisi de les mateixes, per generar nous elements que permetin avaluar, ni que sigui de forma temptativa, l'acompliment dels ODS a la ciutat.

Aquests treballs es centraran en **quatre línies**:

1. Identificar un nucli d'indicadors de màxima comparabilitat entre àmbits territorials, considerant com a àmbits prioritaris de comparació l'AMB, Catalunya, Espanya i Unió Europea.

L'abast i complexitat de l'Agenda 2030, combinades amb la diversitat -econòmica, social, institucional, cultural- dels territoris on s'ha d'aplicar, ha fet molt difícil identificar i homologar una bateria d'indicadors útil per a totes les ciutats del món. Hi ha hagut propostes molt potents, però cap d'elles ha aconseguit establir-se com a referent.

Afortunadament, al llarg de 2021 tant com l'Institut d'Estatística de Catalunya²⁰ com l'Instituto Nacional de Estadística²¹ han creat sengles bateries d'indicadors de l'Agenda 2030, amb els corresponents dispositius de visualització online. Assegurar la comparabilitat implica centrar-se en un nombre molt més reduït d'indicadors, que en conjunt generen una imatge encara més simplificada de la realitat. Tanmateix, és necessari disposar d'aquesta informació per poder observar l'evolució de Barcelona en relació amb el seu context.

2. Establir un marc de priorització de les fites i incorporar fites intermèdies

La mera observació de les fites ODS permet constatar que no totes són igual d'importants per

a una ciutat. Algunes són bàsiques o troncals, mentre que d'altres, per bé que desitjables, responden a forces que escapen de molt la dinàmica local, o bé tenen una rellevància molt més petita. Per aquest motiu considerem que l'avaluació de l'acompliment de l'Agenda 2030 requerirà diferenciar les fites ODS per graus de rellevància i prioritació, en funció de factors com:

El nivell de responsabilitat local respecte a la fita, considerant tant el nivell competencial atribuït per la legislació al govern municipal (competència plena, competència compartida, competència residual...) com el tipus de fita (en les fites de procés, com posar en marxa un servei, la responsabilitat sol ser directa i plena, mentre que les fites d'impacte soLEN dependre de diversos factors).

L'esforç econòmic municipal per la fita, concretat als pressupostos (nivell de despesa corrent i d'inversió).

La rellevància estratègica per a la ciutat, considerada a partir de la seva presència (o absència) en els documents que dibuixen la visió de futur per a la ciutat. Actualment un document clau per efectuar aquesta anàlisi és el "Barcelona Fem Plans de Futur", que recull els projectes presentats al Fons Europeu de Recuperació i Resiliència.

En les fites ODS que, d'acord amb aquesta anàlisi, rebin la consideració d'altament prioritàries, es procedirà a establir fites intermèdies, situades a l'entorn de 2025. Aquesta evaluació avançada ajudarà a reforçar l'atenció i el compromís de l'Ajuntament, i del sistema d'actors de la ciutat, amb els punts veritablement crítics de l'Agenda 2030.

3. Revisar les fites ODS i completar el sistema d'indicadors

L'horitzó desitjable dibuixat per l'Agenda 2030 de Barcelona no és immune als canvis d'un entorn extraordinàriament dinàmic. El 2022 ha de ser un any de revisió i adaptació, considerant aquests elements:

- ▶ **La situació de la ciutat després de dos anys de pandèmia.** Per obtenir una visió acurada de què està passant seran molt importants els resultats d'enquestes com l'enquesta quadriennal de Salut

²⁰ Vegeu <https://www.idescat.cat/indicadors/?id=ods>

²¹ Vegeu <https://www.ine.es/dyngs/ODS/es/index.htm>

i la segona enquesta sociodemogràfica de Barcelona. I també les reflexions aportades pel Consell Acadèmic Assessor de l'Agenda 2030 de Barcelona (vegeu VLR 2020).

- ▶ **Els plans estratègics aprovats entre els anys 2020 i 2021** en diversos sectors de l'organització municipal, als quals ens hem referit a la introducció de l'informe.
- ▶ **Les conclusions de processos de reflexió estratègica** cabdals, previstos al 2022, com la revisió del Compromís Ciutadà amb la Sostenibilitat (que amb el suport de la xarxa C40 incorporarà la visió de l'anomenada “economia del dònut”²²), i el Pla Estratègic Metropolità 2030²³.

En aquest punt, a més de la complexitat intrínseca de la tasca, també caldrà tenir en compte el factor temps, ja que el VLR 2022 només podrà incorporar informació que ja estigui disponible en acabar el primer semestre de l'any.

4. Transitar de l'Agenda Municipal a l'Agenda de Barcelona

La localització de l'Agenda 2030 a Barcelona parteix de la premissa que l'èxit només serà possible si els ODS són assumits com a objectius de ciutat; és a dir, no només municipals i ni tan sols estrictament del sector públic. Aquest principi és tan fàcil de formular com difícil de portar a la pràctica d'una forma operativa.

Des del Comissionat de l'Agenda 2030 de l'Ajuntament de Barcelona s'ha treballat des del primer moment per incentivar, articular i reflectir la participació de tots els agents de la ciutat -els diversos nivells d'administració, el teixit empresarial i les entitats sense ànim de lucre- en la consecució dels ODS. En termes d'avaluació, es tracta d'identificar els recursos disponibles i els efectivament destinats a cada fita (el que fa a la participació, vegeu ODS 17).

La suma d'aquestes quatre operacions -comparació, prioritització, actualització i socialització- han de fer de l'Agenda 2030 de Barcelona un instrument imprescindible per conèixer la situació de la ciutat i la seva projecció de futur.

²² Vegeu <https://ajuntament.barcelona.cat/premsa/wp-content/uploads/2021/07/Presentacio-Economia-Donut.pdf>

²³ Vegeu <https://pemb.cat/ca/pla-estrategic-2030/>

